

Brüssel, 17. juuli 2025
(OR. en)

11770/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0555 (COD)

COMPET 760	POLGEN 95
IND 285	ECOFIN 1028
MI 558	COH 145
CADREFIN 112	INDEF 76
FIN 900	CULT 86
RECH 332	CYBER 215
ESPACE 55	JAI 1101
CONSOM 146	DIGIT 148
DUAL USE 37	DATAPROTECT 161
EDUC 330	FREMP 210
TELECOM 252	RELEX 1030
ENER 380	COPS 388
ENV 722	UD 169
CLIMA 283	AUDIO 66
AGRI 361	PROCIV 102
TRANS 314	IPCR 57
SAN 472	MAP 40
PHARM 106	FISC 191
BIOTECH 4	CODEC 1049
POLMIL 222	IA 92

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	16. juuli 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 555 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond, sealhulgas kaitseuringute ja -innovatsiooni eriprogramm, tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/522, (EL) 2021/694, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/783 ning muudetakse määrusi (EL) 2021/696, (EL) 2023/588 ja (EL) [Euroopa kaitsetööstuse programm]

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 555 final.

Brüssel, 16.7.2025
COM(2025) 555 final

2025/0555 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond, sealhulgas kaitseuringute ja -
innovatsiooni eriprogramm, tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/522, (EL)
2021/694, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/783 ning muudetakse määrusi (EL) 2021/696, (EL)
2023/588 ja (EL) [Euroopa kaitsetööstuse programm]**

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2025) 555 final} - {SWD(2025) 555 final} - {SWD(2025) 556 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Konkurentsivõime Fond (edaspidi ka „fond“ ja „ECF“) on osa 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku paketist, mille eesmärk on koondada praeguse mitmeaastase finantsraamistiku 14 rahastamisvahendit ühte raamistikku, et see toimiks investeerimissuutlikkusena, millega tugevdatakse Euroopa konkurentsivõimet ELi konkurentsivõime seisukohast olulise tehnoloogia valdkonnas ja strateegilistes sektorites alates teaduskoostööst kuni ettevõtete laienemise, innovatsiooni, tööstusliku ja taristu kasutuselevõtu ja tootmise, sealhulgas oskuste suurendamiseni, ning toetada projekte ja ettevõtteid, sealhulgas VKEsid, idufirmasid, suuremaid ettevõtteid, ülikoole ja teadusüksusi, ning toimida samal ajal võimendava vahendina, kus kasutatakse eelarvelisi toetusvahendeid era-, institutsiooniliste ja riiklike investeeringute ligimeelitamiseks.

Viimase 30 aasta jooksul on tootlikkuse lõhe ELi ja teiste arenenud majandusega riikide vahel suurenenud, mis vähendab ELi konkurentsivõimet võrreldes teiste suurte majandusriikidega. EL on praegu maha jäänud mitmes valdkonnas, sealhulgas tehnoloogia areng, teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuslikkus, taristu kasutuselevõtt, turu dünaamilisus ja tööstussuutlikkus. Viimastel aastatel, mida iseloomustavad kiired tehnoloogilised edusammud, kasvav majanduslik konkurents, kontroll peamise progressi võimaldava taristu üle ja kaubandusproteksionism, on Euroopa Liidu konkurentsivõime suurendamine muutunud kriitiliseks prioriteediks. Seda ja selle võimalikku mõju meie heaolule on rõhutatud mitmes hiljutises aruandes, sealhulgas Draghi aruandes Euroopa konkurentsivõime tuleviku kohta ja Letta aruandes „Much More Than a Market“ („Palju enam kui turg“), mille soovitusi on kasutatud konkurentsivõime kompassi koostamisel.

Konkurentsivõime kompassis,¹ mille Euroopa Komisjon võttis vastu 2025. aasta jaanuaris, analüüsitakse olulisi probleeme, mis takistavad konkurentsivõimet ELis. Tuvastatud keskne probleem on liidu kulutuste hajutamine mitme kattuva programmi vahel, millest paljud rahastavad sarnaseid algatusi, kuid mille nõuded on erinevad, mis raskendab rahastamise tulemuslikku kombineerimist.

Kompassis määratakse kindlaks mitu peamist tegurit, mis on vajalikud liidu konkurentsivõime suurendamiseks: 1) innovatsioonilõhe kaotamine, 2) süsinikuheite vähendamine ja 3) liigse sõltuvuse vähendamine ja julgeoleku suurendamine. Lisaks tuuakse selles esile viis horisontaalset tugisüsteemi: 1) lihtsustamine, 2) ühtse turu tõkete kõrvaldamine, 3) rahastamine, 4) oskused ja kvaliteetsed töökohad ning 5) parem koordineerimine. Lihtsustamine, rahastamine ja parem koordineerimine on Euroopa Konkurentsivõime Fondi tähelepanu keskmes. Fondi eesmärk on tegeleda järgmiste probleemidega: 1) mitteoptimaalne toetus kogu investeerimistsükli jooksul, alates alusuuringutest ja rakendusuuringutest kuni laienemise, tööstusliku kasutuselevõtu ja tootmiseni; 2) suur investeerimisvajadus, et saavutada liidu prioriteedid, sealhulgas üleminek puhtale energiale ja digiüleminek, ning 3) keerukas ja koordineerimata liidu rahastamiskeskond. Eeldatakse, et nende probleemide lahendamine mõjutab positiivselt, kuigi kaudselt, muid konkurentsivõime kompassis kindlaks tehtud probleeme, nagu innovatsioonilõhe, ning see vähendab ka Euroopa sõltuvust elutähtsate tehnoloogiate ja ressursside välisallikatest ning suurendab seeläbi julgeolekut ja vastupanuvõimet.

¹ COM(2025) 30 final.

Euroopa Konkurentsivõime Fond ei ole ainus algatus liidu konkurentsivõime tugevdamiseks. See täiendab muid konkurentsivõime kompassis välja kuulutatud meetmeid. Käesolev ettepanek on kooskõlas teatisega „Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku koostamise tegevuskava“², milles seati eesmärgid, et järgmine liidu eelarve oleks lihtsam, täpsema fookusega ja mõjusam ning suudaks tegeleda seniste keerukuste, nõrkuste ja jäikustega. Teatises rõhutatakse ka seda, et paindlikkus on väga oluline, et tagada eelarve suutlikkus reageerida muutuvale tegelikkusele, keskendudes sellistele ülesannetele nagu liidu konkurentsivõime suurendamine, mis nõuab ühist tegutsemist ühtses Euroopas. Tulevase 28. režiimiga hõlmatavatel ettevõtetel peaks samuti olema võimalik saada kasu Euroopa Konkurentsivõime Fondist, eriti kuna selle režiimi eesmärk on lihtsustada piiriülest tegevust ja soodustada investeringuid ELi ühtsel turul.

Euroopa Konkurentsivõime Fond on üles ehitatud neljale poliitikaharule, mis kajastavad liidu konkurentsivõime ja vastupanuvõime jaoks üliolulisi strateegilisi prioriteete (tehisintellektist ja digivaldkonnast kosmoseni, puhtast tehnoloogiast biotehnoloogiani, kaitsest tervishoiuni). Selle avatud ülesehitus aitaks fondil kiiresti reageerida uutele väljakutsetele ja prioriteetidele, pakkudes üldist tegutsemisuunda ja strateegiat. Uus struktuur võimaldaks seada iga poliitikaharu tasandil poliitilisi prioriteete, et suunata tulemuslikult toetust rakendusuuringutest tootmisele ja kasutuselevõtule, sealhulgas taristule ja erioskustele, ning tugineda rahastamisvahenditele, mis on kohandatud projektide vajadustele, ja vähendada investeringute riske, pakkudes asjakohast finantsvõimenduse ja mõju suhet liidu eelarves. Lisaks seotakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi käsitlev Euroopa Parlamendi ja nõukogu eraldiseisev määrus (EL) [XXX]³ [teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“] tihedalt Euroopa Konkurentsivõime Fondi komponentidega, et tagada sujuv investeerimistsükkel ideest turulepääsuni.

Euroopa Konkurentsivõime Fondiga võetakse paindlikult kasutusele liidu eelarvest eraldatud finantsvahendite täielik kogum (sealhulgas laenud, sihttoetused, omakapital, kvaasiomakapital, segarahastamine, hanked ja tagatised). Eelarveline tagatis ja rahastamisvahendid tehakse kättesaadavaks kõigile poliitikaharudele, mis muudab need kasutatavaks ühtse fondi kõigis rahastamisvaldkondades. Samuti tagatakse tänu integreeritumale lähenemisviisile strateegilisel ja tegevustasandil koostoime teiste programmidega. Lisaks Euroopa Konkurentsivõime Fondi finantsvahendite kogumile pakutakse fondis projektinõustamist kogu investeerimistsükli jooksul, et edendada projektide algatamist ja arendamist, toetada oskuste arendamist ning pakkuda VKEdele ja idufirmadele valdkondadeülest ettevõtluse toetamist, mis hõlbustab nende ettevõtete kasvu, juurdepääsu rahastamisele ja investeringutele. Integreeritud struktuur võimaldaks ka koostoimet mitmeaastase finantsraamistiku muude struktuursete osadega, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) [XXX]⁴ riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade kohta [riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad]. Euroopa Konkurentsivõime Fond aitab suurendada liidu konkurentsivõimet ning hõlmab paljusid poliitikavaldkondi alates teadusuuringutest ja innovatsioonist, digitaliseerimisest, kosmosest, kaitsest, keskkonnast, tervishoiust, ühtse turu toetusest, ringmajandusest kuni energiasüsteemi ümberkujundamiseni. Fond hõlmab praegu 14 liidu programmi raames elluviidavaid meetmeid. Programm „Euroopa horisont“ on iseseisev programm, mis on tihedalt seotud järgnevaga: Euroopa Konkurentsivõime Fond, innovatsioonifond, programm „Digitaalne Euroopa“, Euroopa ühendamise rahastu digitaalvaldkond, Euroopa Kaitsefond, laskemoona tootmist toetav määrus, instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu, Euroopa kaitsetööstuse programm, programm „EL tervise heaks“, Euroopa kosmoseprogramm, IRIS, programm

² COM(2025) 46 final.

³ ELT L ..., lk ...

⁴ ELT L ..., lk ...

„InvestEU“, ühtse turu programm (VKEde tegevussuund) ja programm LIFE (üksikasjalikum teave iga programmi kohta on esitatud mõjuhinnangu 7. lisas). Nende programmide maht on praegu väga mitmekesine: programm „Euroopa horisont“ on suurim ja hõlmab käesoleva mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) raames seitsme aasta jooksul 93 miljardit eurot; innovatsioonifond on suuruselt teine ja hõlmab aastatel 2020–2030 hinnanguliselt 40 miljardit eurot (mida rahastatakse heitkogustega kauplemise süsteemi tuludest direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõike 8 alusel).

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Euroopa Konkurentsivõime Fond on kooskõlas eesmärkidega, mis on esitatud teatise „Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku koostamise tegevuskava“, millega soovitakse saavutada täpsema fookusega, lihtsam ja mõjusam eelarve.

Konkurentsivõime suurendamiseks tugineb Euroopa Konkurentsivõime Fond kogemustele, mis on saadud programmist „InvestEU“,⁵ mis koondas mitu rahastamisvahendit ühtsesse ühtlustatud raamistikku ning suutis edukalt kaasata avaliku ja erasektori rahalisi vahendeid, kasutades suhteliselt tagasihoidlikku ELi tagatist, millega pakuti täiendavust ja saavutati kooskõla liidu poliitikaeesmärkidega.

Euroopa Konkurentsivõime Fond seotakse tihedalt määruse (EL) [XXX] [teadusuuringute ja innovatsiooni programm „Euroopa horisont“] alusel loodud teadusuuringute ja innovatsiooni kümnenda raamprogrammiga, töötades Euroopa Konkurentsivõime Fondi käsitlevas määruses välja integreeritud tööprogrammid ja ühtse reeglistiku. See on väga oluline, et tagada sujuv investeerimistsükkel alates teadusuuringutest kuni käivitamise, laiendamise, kasutuselevõtu ja ülemaailmse tootmiseni ning ideest turulepääsuni. Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmed toetavad Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaarude eesmäärke.

Euroopa Konkurentsivõime Fond on kooskõlas muude tervishoiuvaldkonna rahastamist toetavate uute fondidega – haiguste ennetamise ja tervise edendamise meetmeid käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [XXX]⁶ [liidu elanikkonnakaitse mehhanism ja liidu toetus tervisealasteks hädaolukordadeks valmisolekuks ja neile reageerimiseks], Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [XXX]⁷ [instrument „Gloaalne Euroopa“] ja määrusega (EL) [XXX] [riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad], ning täiendab neid. Väga oluline on tugev side Euroopa Konkurentsivõime Fondi ja ajakohastatud Euroopa ühendamise rahastu vahel (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) [XXX]⁸ [Euroopa ühendamise rahastu]). Piiriüleised taristuprojektid, mis käsitlevad süsinikuheite vähendamist, digitaalset, transpordi- ja energiaalast vastupanuvõimet ning liikuvust, on üliolulised, et parandada liidu konkurentsivõimet ja julgeolekut ning vähendada strateegilist sõltuvust. Euroopa ühendamise rahastust toetatavate üleeuroopaliste energia- ja transpordivõrkude ning Euroopa Konkurentsivõime Fondi kohaldamisalasse kuuluvate projektide vahel on selge koostoime. Piiriüleseid digitaalse ühenduvuse taristuid, mis on Draghi aruande kohaselt Euroopa ülemaailmse konkurentsivõime jaoks üliolulised, rahastatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondist, et maksimeerida koostoimet muu digivõimekusega.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017.

⁶ ELT L ..., lk ...

⁷ ELT L ..., lk ...

⁸ ELT L ..., lk ...

Tuleks tagada sünergia ühelt poolt Euroopa Konkurentsivõime Fondi ning teiselt poolt innovatsioonifondi ja ühtse turu programmi vahel seoses järgmisega:

- tööstuse süsinikuheite vähendamine ja innovatsioon, eelkõige puhta tehnoloogia valdkonnas (innovatsioonifond);
- digitehnoloogia, üleeuroopaline digitaalne avalik taristu ja digilahendused tolli ja maksustamise valdkonnas (ühtse turu programm).

Selleks tagab Euroopa Konkurentsivõime Fond sidususe innovatsioonifondi ja ühtse turu programmi raames kavandatud meetmetega, eelkõige tööprogrammide väljatöötamisel. Nagu on märgitud puhta tööstuse kokkuleppes, hakkab tööstuse süsinikuheite vähendamise rahastu kuuluma Euroopa Konkurentsivõime Fondi juhtimise alla.

Komisjon peaks 2025. aasta lõpuks esitama ettepaneku ELi kosmosesüsteemide õigusraamistiku ja nende juhtimise kohta, tuginedes liidu kosmosealasele *acquis*'le ja programmi IRIS² eeskirjadele.

Konkurentsivõimet toetatakse ka liikmesriikide riikliku ja piirkondliku partnerluse kavades ja välispoliitikast. Lisaks püüeldakse sünergia poole Euroopa Konkurentsivõime Fondi ja sellise muu liidu tegevuse vahel, millega toetatakse konkurentsivõimega tihedalt seotud poliitikavaldkondi. Eelkõige võimaldab Euroopa Konkurentsivõime Fond kombineerida ja kumuleerida rohkem kui ühe liidu programmi eesmärgi toetavate meetmete rahastamist. Euroopa Konkurentsivõime Fond on avatud ka mis tahes rahalisele või mitterahalisele osalusele, mis toetab konkurentsivõime eesmärgi, sealhulgas liikmesriikidelt, kolmandatelt riikidelt ja rahvusvahelistelt organisatsioonidelt. Lisaks hõlbustatakse määruse (EL) [XXX] [riikliku ja piirkondliku partnerluse kavades] kohast toetust projektidele, millele on antud konkurentsivõime märgis. Püütakse saavutada koostöötajate ja vastastikust täiendavust alates kavandamisest kuni rakendamiseni, eelkõige Euroopa Investeerimispanka Grupiga. Kõigi nende koostöötajate meetmete rakendamine vähendab vahendite saajate aruandlus- ja arvestuse pidamise nõudeid vajaliku miinimumini.

Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks toimima koostöötajate uue oskuste arendamise programmiga „Erasmus+“ ja oskuste liidu rakendamise eesmärgiga. Euroopa Konkurentsivõime Fondi toetus oskustele strateegilistes sektorites täiendaks programmist „Erasmus+“ antavat toetust kvaliteetsete töökohtade ja eluks vajalike oskuste arendamiseks ja parandamiseks elukestva õppe ning talentide arendamise, ligimeelitamise ja hoidmise kaudu.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Euroopa Konkurentsivõime Fond on kooskõlas konkurentsivõime kompassiga, milles esitati konkurentsivõime suurendamise tegevuskava, tuginedes kõnealustes aruannetes esitatud soovitudele. Lisaks toetab Euroopa Konkurentsivõime Fond suurel määral puhta tööstuse kokkulepet, milles rõhutati vajadust kiirendada süsinikuheite vähendamist, taasindustrialiseerimist ja innovatsiooni, koondades kliimameetmed ja konkurentsivõime ühe kõikehõlmava majanduskasvu strateegia alla.

Euroopa Konkurentsivõime Fond täiendab ja võimendab ka Euroopa hoiuste ja investeringute liidu loomise mõju. Sügavamad kapitaliturud võimaldavad kindlustusandjatel, pensionifondidel, pankadel ja varahalduritel osaleda Euroopa Konkurentsivõime Fondi toetatavates projektides ning pakkuda seeläbi ELi kodanikele säästmis- ja investeerimisvõimalusi, millest saavad lõppkokkuvõttes kasu nii säästjad kui ka kodanikud.

Euroopa Konkurentsivõime Fond on täielikult kooskõlas programmiga „Tee digikümnendisse“, milles on sätestatud liidu ühised digieesmärgid ja juhtimisraamistik, et kiirendada Euroopa digipööret taristu, oskuste ja teenuste lõikes⁹. Eelkõige reageeritakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi digiinvesteeringutega digikümnendi olukorda käsitlevas 2025. aasta aruandes kindlaks tehtud lünkadele ja prioriteetidele, eriti seoses digitaalse ühenduvuse, kõrgtasemel andmetöötluse ja digioskustega, toetades liidu digitaalse suveräänsuse eesmärki.

Euroopa Konkurentsivõime Fondi alla kuuluva tegevuse puhul on olulised ka mitu muud algatust, sealhulgas kriitiliste toormete määrus, nullnetotööstuse määrus, kiibimäärus, Euroopa autotööstuse tegevuskava, kestlike toodete ökodisaini määrus, tehisintellekti käsitlev määrus, Koostalitleva Euroopa määrus, bioteaduste strateegia, kõrgtehnoloogiliste materjalide õigusakt, ravimipakett, meditsiiniliste vastumeetmete strateegia, kaitset käsitlev valge raamat, ELi majandusjulgeoleku strateegia, ELi kriisivalmiduse strateegia, kestliku ja aruka liikuvuse strateegia ning Euroopa ookeanipakt. Euroopa Konkurentsivõime Fond on kooskõlas ka konkurentsivõime välismõõtmega ja liidu rahvusvaheliste kohustustega, sealhulgas kaubanduse valdkonnas.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käesoleva määrusega kehtestatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi esialgne rahastamispakett, sealhulgas Euroopa Liidu rahalised vahendid puhtale energiale üleminekuks ja tööstuse süsinikuheite vähendamiseks, digitaalse juhtpositsiooni edendamiseks, tervishoiu, biotehnoloogia, põllumajanduse ja biomajanduse, vastupanuvõime, kaitsetööstuse ja kosmosesektori edendamiseks.

Kuna Euroopa Konkurentsivõime Fond moodustab raamistiku eraldiseisvate programmide alusaktide ja asjaomaste poliitikavaldkondade jaoks, tugineb ettepanek mitmele eraldiseisvale õiguslikule alusele, mida kohaldatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi asjaomas(t)e osa(de) suhtes:

- ELi toimimise lepingu artikli 43 lõige 2 seoses ühise põllumajanduspoliitika eesmärkide saavutamiseks;
- ELi toimimise lepingu artikli 168 lõige 5 seoses asjaomaste tegevustega, mille eesmärk on kaitsta ja parandada inimeste tervist, toetades tervishoiu-, biotehnoloogia-, põllumajandus- ja biomajanduse sektori konkurentsivõimet;
- ELi toimimise lepingu artikkel 172 seoses asjaomaste tegevustega, millega toetatakse konkurentsivõimet digiülemineku kaudu avalikku huvi pakkuvates valdkondades;
- ELi toimimise lepingu artikli 173 lõige 3 seoses tegevustega, millega toetatakse Euroopa Liidu tööstusbaasi konkurentsivõimet, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate toetamine, eelkõige selleks, et kohaneda uute majandusülesannetega sellistes valdkondades nagu teadusuuringud, üleminek puhtale energiale ja digiüleminek, tervishoid, biotehnoloogia, põllumajandus, biomajandus, kosmos, julgeolek ja kaitse;
- ELi toimimise lepingu artikkel 175 seoses vajadusega jätkata ja parandada meetmeid väljaspool ELi toimimise lepingu artiklis 175 osutatud fonde tegevuste jaoks, millega parandatakse konkurentsivõimet kogu siseturul, sealhulgas

⁹ Otsus (EL) 2022/2481.

laiendamismeetmete abil, võttes arvesse majanduslikku, sotsiaalsel ja territoriaalset ühtekuuluvust;

- ELi toimimise lepingu artikli 182 lõige 4, artikkel 183 ja artikli 188 teine lõik seoses asjaomaste tegevustega, millega toetatakse teadusuuringuid ja innovatsiooni kaitsevaldkonnas;
- ELi toimimise lepingu artikli 189 lõige 2 seoses liidu kosmosepoliitikat toetavate asjaomaste tegevustega;
- ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1 seoses asjaomaste tegevustega keskkonna säilitamiseks, kaitsmiseks ja selle kvaliteedi parandamiseks ning tegevustega, millega toetatakse üleminekut puhtale energiale, et aidata kaasa kliimamuutuste leevendamisele;
- ELi toimimise lepingu artikli 194 lõige 2 seoses energiaturu toimimisega; energiavarustuskindlusega liidus; energiatõhususe ja energia säästmisega ning uute ja taastuvate energiaallikate arendamisega ning energiavõrkude ühendamisega;
- ELi toimimise lepingu artikli 212 lõige 2 seoses kaitsetööstuse strateegiliste partnerite toetamisega;
- artikli 322 lõike 1 punkt a finantseeskirjade vastuvõtmise kohta, millega määratakse eelkõige kindlaks eelarve koostamise ja täitmise ning raamatupidamisaruannete esitamise ja auditeerimise kord.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Meetmeid liidu konkurentsivõime tugevdamiseks tuleb kooskõlastada liidu tasandil, et need oleksid tõeliselt tõhusad. Vahendite koondamine sellel tasandil suurendab investeringute mõju ja väärtust, saavutades mastaabisäästu investeringute soodustamisel ja riskide vähendamisel Euroopa konkurentsivõime jaoks olulistes poliitikavaldkondades. See lähenemisviis on kulutõhusam kui siis, kui liikmesriigid tegutseksid sõltumatult.

Erasektoripoolset pidevat alainvesteeringut elutähtsates valdkondades, nagu taristu, rohe- ja digiüleminek ning tööstussuutlikkus, süvendavad killustatud kapitaliturud, mis takistavad tõhusaid piiriüleseid investeringuid. Ehkki erasektori säästus on suur, ei kasutata neid piisavalt strateegilise autonoomia tagamiseks vajalikeks pikaajaliste investeringute tegemiseks.

Avaliku sektori kulutused teadus- ja arendustegevusele liidus on endiselt killustatud ja vastuolus kogu liitu hõlmavate prioriteetidega, kusjuures enamik rahalisi vahendeid tuleb üksikute liikmesriikide eelarvest. Ainult liidu tasandi meetmetega saab toetada selliste projektide ulatust ja liiki, mida liikmesriigid üksi ei suuda saavutada, et luua mõjukatele projektidele ja partnerlustele kriitiline mass.

Lisaks edendatakse liidu tasandi koordineerimisega koostööd, mis on oluline teadmiste edasikandumise soodustamiseks ja investeringutega seotud riskide vähendamiseks, et suurendada seeläbi konkurentsivõimet. Kogu liitu hõlmav lähenemisviis pakub mastaabisäästu ja sidusrühmadevahelist koostööd, mis on väga oluline teadmiste väärimise edendamiseks ja suutlikkuse suurendamiseks.

Lisaks on otse hallataval liidu programmil parimad võimalused tagada piiriülese koostöö ühtsete eeskirjade kohaldamine Euroopa Konkurentsivõime Fondiga hõlmatud kõige strateegilisemates poliitikavaldkondades, mis tagab seeläbi poliitika vastavusseviimise ning loob sektorite ja liikmesriikide vahel mastaabisäästu.

- **Proportsionaalsus**

Kavandatud meetmed ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik liidu eesmärkide ja liidu lisaväärtuse saavutamiseks.

- **Vahendi valik**

Alusakt on määras, mis võetakse vastu seadusandliku tavamenetluse kohaselt kooskõlas ELi toimimise lepinguga, tagamaks, et kohustused on Euroopa Konkurentsivõime Fondi vahendite saajatele vahetult siduvad ja vahetult kohaldatavad kõigis liidu liikmesriikides.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Käesolev ettepanek põhineb käesoleva algatuse kohaldamisalasse kuuluvate 2021.–2027. aasta programmide mõjuhinnangute ja vahehindamiste põhjalikul analüüsil ning 2014.–2020. aasta programmide puhul kättesaadavatel järelhindamistel. Analüüsitud hindamiste täielik loetelu on esitatud käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnangu 1. lisas.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Euroopa Komisjon korraldas 2028. aastast algava järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamise ajal avaliku konsultatsiooni, et koguda teavet konkurentsivõime liidupoolse rahastamise kohta. See konsultatsioon, mis toimus 12 nädala jooksul ning hõlmas veebiküsimustikku ja seisukohavõtte, oli suunatud paljudele sidusrühmadele, nagu kodanikud, ettevõtjad, VKEd, avaliku sektori asutused ja akadeemilised ringkonnad.

2 034 vastuse ja 462 seisukohavõtu järelduste kokkuvõte näitas, et liidu konkurentsivõime peamised probleemid on ulatuslik alainvesteering teadusuuringutesse ja innovatsiooni ning märkimisväärne innovatsioonilõhe ülemaailmsete konkurentidega. Konsultatsiooni käigus rõhutati vajadust liidu tasandi koordineerimise järele, et koondada ressursse tulemuslikult, saavutada seeläbi mastaabisääst ja parandada investeeringute mõju sellistes valdkondades nagu taristu, innovatsioon ja strateegilised sektorid.

Vastajad toetasid meetmeid, mis keskendusid strateegiliste prioriteetide rahastamise suurendamisele, rahastamise järjepidevuse tagamisele teadusuuringutest tootmiseni ning liidu sõltuvuse piiramisele strateegilistes sektorites. Neid meetmeid peeti vajalikuks, et vähendada killustatud toetust kogu investeerimistsükliks, mis takistab konkurentsivõimet, takistades säästude tõhusat kasutamist pikaajaliste investeeringute tegemiseks.

Probleemid hõlmasid ka killustatud kapitaliturge ja ebapiisavaid erainvesteeringuid, mis mõjutavad eelkõige VKEsid ja kasvufirmasid. Vastajad, ettevõtjad ja akadeemilised asutused rõhutasid, kui oluline on konkurentsivõime säilitamiseks teha suuremaid investeeringuid teadus- ja arendustegevusse, taristu ajakohastamise ja süsinikuheite vähendamisse. Hoolimata positiivsest tagasisidest rahastamisprotsessi eri etappide kohta väljendati muret hindamise pikkade tähtaegade, läbipaistvuse puudumise ja keerukate taotlusmenetluste pärast, mis mõjutavad eelkõige VKEsid ja uusi avalduse esitajaid. Rahastamisprotsessi parandamiseks soovitati programme lihtsustada ja neid sidusamaks muuta.

Avalikku konsultatsiooni täiendati muude konsultatsioonidega asjaomaste sidusrühmadega nii tööstuse kui ka teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas.

Tööstuse sidusrühmade jaoks keskenduti 19. märtsil 2025 toimunud tööstusfoorumi 9. täiskogu istungil uuele Euroopa Konkurentsivõime Fondile. Osalejaid, keda esindas üle 60 liikme eri tööstusharudest ja ettevõtjate ühendustest ning liikmesriikidest, kutsuti üles andma tagasisidet

konkurentsivõimega seotud probleemide kohta ja jagama ideid selle kohta, kuidas neid probleeme lahendada. Saadud teavet kinnitas suures osas sidusrühmade tagasiside, mis saadi avaliku konsultatsiooni käigus, kus rõhutati vajadust ühtlustada teadus- ja tööstuspoliitikat ning rahastamisvahendeid.

Käesoleva ettepaneku raames toimunud konsultatsioonide üksikasjalikum kokkuvõte on esitatud ettepanekule lisatud mõjuhinnangu 2. lisas.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Käesolev ettepanek põhineb ulatuslikul dokumendipõhisel ülevaatusel, mis hõlmab ligikaudu 140 dokumenti, sealhulgas eespool nimetatud mõjuhinnanguid, vahehindamisi ja järelhindamisi. Samuti on uuritud mitut asjakohast poliitika- ja teadusaruannet ja -dokumenti.

Dokumendipõhist ülevaatuset täiendas Teadusuuringute Ühiskeskuse tehtud majandusmudel, et kvantifitseerida väliskonsultandi läbi viidud valitud mõju ja kulude-tulude analüüsi. Käesoleva ettepaneku jaoks kasutatud allikate põhjalik loetelu on esitatud ettepanekule lisatud mõjuhinnangu 1. lisas. Kulude-tulude analüüsiks ja modelleerimiseks kasutatud üksikasjalik meetodika on esitatud mõjuhinnangu 4. lisas.

- **Mõjuhinnang**

Õiguskontrollikomitee esitas mõjuhinnangu kohta märkusi.

Mõjuhinnangus on kaalutud kolme eri poliitikavarianti:

esimene võimalus on tavapärase tegevuse laiendatud jätkamine, mille puhul säiliks 14 programmi¹ eeskirjad, kuid komisjon püüaks tagada fondide horisontaalsema sidususe, tuginedes Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi lähenemisviisile;

teine võimalus on programmide parem koordineerimine ja ühine reeglistik, mis läheks kaugemale, ühtlustades eeskirju programmide vahel, eelkõige ühtlustataks eesmärged, tegevussuundi ja sambaid, samuti rakendusvahendeid ja horisontaalseid õigusnorme;

kolmas võimalus on programmide konsolideerimine uues Euroopa Konkurentsivõime Fondis, mis koondaks asjaomased liidu programmid ühte strateegilise juhtimisega fondi, kus programmide asemel on esikohal pigem poliitika.

Eelistatud variant on kolmas variant, kuna see pakub terviklikku poliitikameetmete kogumit, et kõrvaldada praegused puudused liidu rahastamiskeskonnas, mis on seotud eespool kirjeldatud konkurentsivõimega.

Variant C peaks vähendama toetusesaajate halduskulusid, integreerima juurdepääsupunktid ja kehtestama ühtse reeglistiku, mis lihtsustab rahastamisprotsessi ning loob tõhusama ja ettevõtjasõbralikuma keskkonna, millest saavad eelkõige kasu kiiresti kasvavad tööstusharud, VKEd, uuenduslikud idufirmad ja projektid, mis vajavad pikaajalist investeerimistoetust.

Lihtsustatud ja täiustatud taotlusprotsess suurendaks selgust projektiarendajate jaoks ja lihtsustaks üldiselt juurdepääsu rahastamisele.

Variandiga C tugevdatakse ka rahastamisprotsesse ja laiendatakse juurdepääsu rahastamisvahenditele, mis võimaldab liidul paremini ära kasutada oma potentsiaali erakapitali kaasamiseks ja suurendada eelarve paindlikkust. See variant tugevdab ka sidemeid alusuuringute ning teadusuuringute, innovatsiooni ja tootmise edasijõudnud etappide vahel ning tagab dünaamilise majandusstruktuuri liidus ja ideede parema turuletoomise. Eelistatud

variandi edu tagamiseks rakendab liit meetmeid võimaliku negatiivse mõju minimeerimiseks, tasakaalustades sealhulgas paindlikkuse ja prognoositavuse vajaduse.

Eelistatud variandiga kaasneksid mõned kohandamiskulud avalduse esitajatele ja toetusesaajatele, kes juba saavad liidu vahenditest toetust. Kuigi esialgne kohandamine uue fondiga oleks vajalik, peaksid toetusesaajad seda õppeprotsessi läbi tegema vaid üks kord, mitte mitme programmi puhul korduvalt.

Turupõhiselt on ühtse rahastamisraamistiku eesmärk suurendada Euroopa ettevõtete konkurentsivõimet ning muuta rahastamine kättesaadavamaks ja strateegiliselt kooskõlas olevaks. Samuti toetab see Euroopa strateegilist autonoomiat ja vähendab kriitilist sõltuvust.

• **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Käesoleva ettepaneku üks peamisi tugisambaid on lihtsustamine, mis saavutatakse juurdepääsupunktide integreerimise ja ühtse reeglustiku kehtestamisega, rahastamisprotsessi lihtsustamisega ning tõhusama ja ettevõtjasõbralikuma keskkonna loomisega, millest saavad eelkõige kasu kiiresti kasvavad tööstusharud, VKEd, uuenduslikud idufirmad ja projektid, mis vajavad pikaajalist investeerimistoetust.

Lihtsustatud ja täiustatud taotlusprotsess suurendab projektiarendajate jaoks selgust ja hõlbustab üldiselt juurdepääsu rahastamisele.

• **Põhiõigused**

Ettepanek on kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 sätestatud liidu väärtustega ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) sätestatud põhiõigustega ning austab neid, kui kavandatava algatuse eesmärgid on seotud põhiõiguste edendamise ja harta kohaldamisega. Näiteks edendatakse ettepanekuga õigust elule ja eraelule, edendades süsinikuheite vähendamist, samuti võrdsust, soodustades võrdseid võimalusi ja mitmekesisust kogu investeerimiskeskkonnas.

4. **MÕJU EELARVELE**

Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamise rahastamispakett ajavahemikul 1. jaanuarist 2028 kuni 31. detsembrini 2034 on 234 300 000 000 eurot jooksevhindades. Summa esialgne jaotus on järgmine:

- 11 000 000 000 eurot tegevustele, mis aitavad saavutada artiklis 3 osutatud üldeesmäärke, mida rakendatakse eelkõige valdkondadevaheliste tegevuste kaudu, nagu II peatüki 2. jaos osutatud ECFi InvestEU instrumendi mittetemaatilise toetus; III peatükis osutatud projektinõustamine, VKEde koostöö, oskuste arendamine ja juurdepääs rahastamisele;
- 26 210 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis a osutatud erieesmärkide jaoks;
- 20 393 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis b osutatud erieesmärkide jaoks;
- 51 493 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis c osutatud erieesmärkide jaoks;
- 125 204 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis d osutatud erieesmärkide jaoks.

Lisatud on finantselgitus koos täiendava eelarvealase teabega.

5. MUU TEAVE

• **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Seda algatust jälgitakse 2027. aasta järgse eelarve tulemusraamistiku kaudu, millega nähakse ette rakendamisaruanne programmi rakendusetapis ning tagasiulatuva hindamine kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 34 lõikega 3. Eelarvelise tagatise ja rahastamisvahendite puhul kasutatakse tulemusraamistiku lihtsustatud kohaldamist. Turupõhiste vahendite kasutuselevõtt nõuab lihtsustamispuudlusi, et meelitada liidu poliitikavaldkondade toetamiseks ligi erainvestoreid.

Hindamine toimub kooskõlas komisjoni parema õigusloome suunistega ja põhineb programmi eesmärkidega seotud näitajatel.

• **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

- I peatükiga luuakse mitmeaastase raamprogrammi 2028–2034 osana Euroopa Konkurentsivõime Fond (ECF), mis keskendub liidu konkurentsivõime suurendamisele strateegilistes sektorites. Selles sätestatakse fondi eesmärgid, eelarve ja rahastamiseeskirjad, et toetada projekte puhtale energiale ja digitehnoloogiale ülemineku, tervishoiu ja vastupanuvõime, julgeoleku- ja kaitsesektoris. Peamised eesmärgid hõlmavad tehnoloogilise ja majandusliku mõju suurendamist, strateegiliste sõltuvuste vähendamist, erainvesteeringute ligimeelitamist ning taristu ja VKEde toetamist. Peatükis rõhutatakse teadus- ja tööstuspoliitika ühtlustamist, et tugevdada liidu tööstust kogu maailmas, arendada elutähtsat taristut ja tegeleda oskuste nappusega. Erieesmärgid keskenduvad innovatsiooni ja konkurentsivõime edendamisele kriitilise tähtsusega sektorites, nagu puhas tehnoloogia, tervishoid, digiüleminek, julgeolek ja kaitse. Peatükis rõhutatakse tulu reinvesteeringut liidu konkurentsivõime suurendamiseks ning see sisaldab suuniseid koostöö tegemiseks liikmesriikide ja kolmandate riikidega, et laiendada investeerimisvõimalusi. Selles sätestatakse ühtne reeglistik. Lisaks tagatakse peatükis ressursside strateegiline koordineerimine ja kehtestatakse juhtimiskord.
- II peatükiga kehtestatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi vahendite kogum, mis koosnevad sihttoetustest, hangetest ja tööstuspoliitika vahendite koordineerimisest, ning ECFi InvestEU instrumendist, mis kasutab rahastamisvahendeid, nagu laenu, omakapital ja tagatised, mis eeldatavasti kaasavad märkimisväärsed era- ja avaliku sektori investeeringuid kooskõlas liidu prioriteetidega. Selles sätestatakse ühised eeskirjad teadus- ja innovatsioonikoostöö kohta ning võetakse arvesse programmi „Euroopa horisont“ konkreetseid eripärasid ja tagatakse tööstuspoliitika vahendite, sealhulgas väärtusahelate, tootmise suurendamise, oskuste arendamise ning kriitilise tähtsusega konkurentsivõime meetmete koordineerimine. ECFi InvestEU instrumendis kirjeldatakse, kuidas rakenduspartnerid rahastamist haldavad ja turule viivad, ning selles keskendutakse sellistele olulistele valdkondadele nagu uuenduslike tehnoloogiate arendamine ja kasutuselevõtt. Idu- ja kasvufirmade strateegias välja kuulutatud süvatehnoloogia kasvufirmade rahastamine Euroopa kasvufirmade fondi raames toimub kehtivas mitmeaastases finantsraamistikus kokku lepitud tingimustel. Kogu tulevane kasvurahastus mitmeaastases finantsraamistikus 2028–2034 toimub Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames.
- III peatüki eesmärk on tõhustada projektinõustamisteenuseid, toetada VKEde koostööd ja lihtsustada juurdepääsu rahastamisele. Sellega luuakse keskne projektinõustamine investeeringute toetamiseks kõigis poliitikaalades, ettevõtlike toetamise teenused ja liidu äriõrgustik, et toetada VKEsid ja idufirmasid, edendada

nende kasvu, juurdepääsu liidu rahalistele vahenditele ja investeeringutele nõustamis- ja partnerlusteenuste kaudu.

- IV–VII peatükis nähakse ette üksikasjalikumad sätted Euroopa Konkurentsivõime Fondi iga poliitika haru rakendamiseks.
- VIII peatükis pealkirjaga „Lõppsätted“ kirjeldatakse üksikasjalikult Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamise menetlus- ja haldusraamistikku. Selles kirjeldatakse, kuidas Euroopa Komisjoni toetab eri koosseisus komitee, keskendudes tööprogrammide vastuvõtmisel eri sektoritele. Peatükiga antakse komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, mille Euroopa Parlament või nõukogu võivad vajaduse korral tagasi võtta. Samuti kirjeldatakse selles mitme kehtiva liidu määruse kehtetuks tunnistamist, et ühtlustada neid uue struktuuriga, ning see sisaldab üleminekukorda, et tagada sujuv üleminek Euroopa Konkurentsivõime Fondi raamistikule. Määrus peaks jõustuma 1. jaanuaril 2028 ja see on siduv kõigile liikmesriikidele.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond, sealhulgas kaitseuringute ja -innovatsiooni eriprogramm, tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/522, (EL) 2021/694, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/783 ning muudetakse määrusi (EL) 2021/696, (EL) 2023/588 ja (EL) [Euroopa kaitsetööstuse programm]

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 43 lõiget 2, artikli 168 lõiget 5, artikli 172 esimest lõiku, artikli 173 lõike 3 esimest lõiku, artikli 175 esimest lõiku, artikli 182 lõiget 4, artiklit 183 koostoimes artikli 188 teise lõiguga, artikli 189 lõiget 2, artikli 192 lõiget 1, artikli 194 lõiget 2, artikli 212 lõiget 2 ja artikli 322 lõike 1 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹⁰,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust¹¹,

võttes arvesse kontrollikoja arvamust,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Käesoleva määrusega kehtestatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi (edaspidi „ECF“) ja kaitseuringute ja -innovatsiooni eriprogrammi esialgne rahastamispakett, mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu jaoks iga-aastase eelarvemenetluse käigus lähtesummaks eelarvealast koostööd käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe tähenduses. Käesoleva määruse kohaldamisel arvutatakse jooksev hinnad kindlaksmääratud 2 % deflaatorit kohaldades.
- (2) Liidu ees seisab tuleviku jaoks poliitilisest, majanduslikust, sotsiaalsest, keskkonna-, kliima- ja julgeolekualasest seisukohast otsustav periood, mis hõlmab ka tavapärase sõjaliste ohtude suurenenud ohtu. Draghi aruandes Euroopa konkurentsivõime tuleviku kohta¹² esitati uus visioon kestliku majanduskasvu elavdamiseks Euroopas. Letta aruandes¹³ märgiti, et Euroopa peab kasutama oma ühtset turgu, et saavutada

¹⁰ ELT C , , lk .

¹¹ ELT C , , lk .

¹² „Euroopa konkurentsivõime tulevik“, Mario Draghi aruanne, september 2024, https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en.

¹³ Enrico Letta aruanne ühtset turgu tuleviku kohta, aprill 2024, <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>.

juhtpositsioon ülemaailmses konkurentsivõime kompassi käsitlevas komisjoni teatises¹⁴ esitati konkurentsivõime suurendamise tegevuskava, mis tugineb kõnealustes aruannetes esitatud soovitudele. Komisjoni teatises puhta tööstuse kokkuleppe kohta¹⁵ rõhutati vajadust kiirendada süsinikuheite vähendamist, taasindustrialiseerimist ja innovatsiooni, koondades kliimameetmed ja konkurentsivõime ühe kõikehõlmava majanduskasvu strateegia alla. Valdcondlike tööstuse tegevuskavade, nagu autotööstuse, terase- ja metallitööstuse ning keemiatööstuse kavade, eesmärk on tagada Euroopa tööstuse pikaajaline konkurentsivõime, kestlikkus ja vastupanuvõime. Digikümnendi olukorda 2025. aastal käsitlevas komisjoni teatises¹⁶ rõhutatakse tungivat vajadust edendada koostööd ning suurendada avaliku ja erasektori investeeringuid, et tugevdada liidu digitaalset juhtpositsiooni, suveräänsust ja kaasavust. Valges raamatus Euroopa kaitse tuleviku kohta¹⁷ rõhutatakse vajadust investeerida ulatuslikult ja kiiresti kaitsevaldkonda, et toetada Euroopa tegevusvabadust. Lisaks rõhutatakse majandusjulgeoleku strateegia prioriteetides veelgi tungivat vajadust tagada liidu tehnoloogiline edu ja vähendada riske majandussuhetes, sealhulgas suurendada tarneahelate vastupidavusvõimet ja vähendada seeläbi sõltuvust teistest. Euroopa ookeanipaktis rõhutatakse vajadust suurendada konkurentsivõimet ja kiirendada strateegilist üleminekut kõigis sinise majanduse sektorites, keskendudes eelkõige süsinikuheite vähendamisele ja innovatsiooni laiendamisele. Nagu on märgitud komisjoni teatises järgmise mitmeaastase finantsraamistiku koostamise tegevuskava kohta,¹⁸ peab liidu järgmine pikaajaline eelarve olema täpsema fookusega, lihtsam, paindlikum ja prognoositavam ning aitama paremini saavutada liidu prioriteete, sealhulgas tugevdada liidu konkurentsivõimet.

- (3) Konkurentsieelise taastamiseks ja tugevdamiseks on oluline, et liit elavdaks innovatsioonitsükli, arendades lõhkuva innovatsiooni suutlikkust ning investeerides kujunemisjärgus, tipptasemel ja strateegilistesse tehnoloogiatesse, millel on märkimisväärne majanduslik potentsiaal. Selleks et tagada sõltumatus maailmamajanduses, peaks liit tagama tehnoloogilise ja tööstusliku juhtpositsiooni strateegilistes sektorites, alustades kriitiliste toormete tarneahelatest, arendades ja tootes Euroopas strateegilisi tehnoloogiaid, ning leevendades kriitilisest välissõltuvusest tulenevaid riske, mis mõjutavad liidu julgeolekut ja vastupanuvõimet. Seda saab teha, kõrvaldades turutõrked ja mitteoptimaalsed investeerimisolukorrad proportsionaalsel viisil ja erarahastamist välja tõrjumata, võttes arvesse suuri investeerimisvajadusi liidu prioriteetide saavutamiseks, sealhulgas süsinikuheite vähendamiseks ja digiüleminekuks. Suuremat rõhku tuleks panna erasektori osaluse suurendamisele, parandades riskijagamismehhanismide kasutamist liidu fondide ja erainvestorite vahel, et tagada avaliku sektori vahendite tõhus kasutamine. See tugineb Euroopa hoiuste ja investeeringute liidu valdkonnas tehtud edusammude mõjule ja võimendab seda veelgi, mis tagab erainvesteeringute edendamiseks vajaliku regulatiivse keskkonna.

¹⁴ [Konkurentsivõime kompass – Euroopa Komisjon.](#)

¹⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Puhta tööstuse kokkulepe – konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava“, COM(2025) 85 final, 26.2.2025.

¹⁶ COM(2025) 290 final State of the Digital Decade 2025: Keep building the EU’s sovereignty and digital future („Digikümnendi olukord 2025. aastal: jätkata ELi suveräänsuse ja digitaalse tuleviku ülesehitamist“).

¹⁷ Ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule „Euroopa majandusjulgeoleku strateegia“, JOIN(2023) 20 final, 20.6.2023.

¹⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku koostamise tegevuskava“, COM(2025) 46 final, 11.2.2025.

Täiendavate riiklike vahendite kasutamine ei piira ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist.

- (4) Selleks on vaja, et liidu rahalised vahendid toetaksid ettevõtjaid ja projekte kogu investeerimistsükli jooksul. See tsükkel hõlmab strateegiliste tehnoloogiate, toodete ja teenuste arendamise ja tootmise kõiki etappe Euroopas alates rakendusuuringutest kuni innovatsiooni kõigi vormide, laienemise ja tööstusliku kasutuselevõtuni ning kuni tootmise ja turuleviimiseni, sealhulgas vajalike investeeringute ja tegevuskulude toetamine, taristu ja oskused. Investeerimistsükkel ei ole lineaarne, sest kõik etapid mõjutavad üksteist, ning ideed uute toodete või teenuste kohta võivad tekkida mis tahes etapis. Euroopa rahastamine peab seda mittelineaarset reaalsust arvesse võtma ning suurendama paindlikkust toetuse pakkumisel ja säilitama rahastamise prognoositavuse.
- (5) See eeldab ka seda, et liidu rahalised vahendid hõlbustaks uuenduslike ja tööstuslike ökosüsteemide loomist ja laiendamist, kus eri osalejate suhtlus loob koostoime. Edukatele ökosüsteemidele on omane intensiivne ja paindlik suhtlus ning koostöö väike- ja suuretevõtete, ülikoolide teadusasutuste, taristu pakujate, investorite ja avaliku sektori asutuste vahel. Ilma sellise koostööta üksikutes innovatsiooni- ja tööstusökosüsteemides ning nende vahel jääb innovatsioonipotentsiaal kasutamata.
- (6) Digitaalne ühenduvus on ülioluline, et edendada koostööd ökosüsteemis, kiirendada innovatsiooni, võimaldada sujuvat ja turvalist juurdepääsu kriitilise tähtsusega digivõimekusele ja -lahendustele kogu liidus, hõlbustada piiriüleseid avaliku ja erasektori partnerlusi ning edendada koostalitlusvõimet ja kulutõhusust.
- (7) Seetõttu on Euroopa Konkurentsivõime Fondi eesmärk luua investeerimissuutlikkus, et toetada Euroopa konkurentsivõimet strateegiliste tehnoloogiate, taristute, toodete ja teenuste valdkonnas ning sektorites, et tagada sujuvam investeerimistsükkel. Sellega edendatakse innovatsiooni, erasektori rahastamise ja tööstusökosüsteemide loomist, koostööd ja laiendamist.
- (8) ELi piirkondade konkurentsivõime ja innovatsiooni tulemuslikkus on jätkuvalt erinev. Pärast pidevaid jõupingutusi nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil innovatsioonilõhe kaotamiseks on aeg kasutada ära iga piirkonna kogu potentsiaal. Tagades, et vähem arenenud piirkonnad on tulemuslikult ühendatud ELi väärtusahelatega, on liidul tervikuna ülemaailmses konkurentsivõimes paremad võimalused.
- (9) ELi äärepoolseimad piirkonnad ning ülemeremaad ja -territooriumid on ainulaadne ja strateegiline vara, mis toob kasu liidule tervikuna. Nende eeliste hulka kuulub lähedus kolmandatele riikidele, suurepärased tingimused kosmose- ja astrofüüsikauuringuteks, rikkalik taastuvenergia potentsiaal, suur elurikkus ja ulatuslikud merevööndid. Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks kasutama ära nende potentsiaali geostrateegiliste tugipunktidenä, eelkõige selleks, et toetada liidu eesmärke julgeoleku, valmisoleku, piirkondlike väärtusahelate ja konkurentsivõime valdkonnas.
- (10) Komisjon peaks tagama tiheda koordineerimise ja koostoime kõigi liidu rahastamisallikate vahel, mis kuuluvad mitmeaastasse finantsraamistikku. Sel eesmärgil seotakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm tihedalt Euroopa Konkurentsivõime Fondiga: nii saab tagada, et Euroopa tööstus võimendab liidu rahastatud teadusuuringute tulemusi innovatsiooni ja tootmise edendamiseks Euroopas. Koostoime edendamiseks tuleks käesoleva määruse alusel vastu võetud tööprogrammidesse integreerida spetsiaalne sihtotstarbeline osa ning tuleks tagada

sidusus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) [XXX]¹⁹ [teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“]²⁰ konkurentsivõime komponendi II osaga „Konkurentsivõime ja ühiskond“ kooskõlas käesolevas määruses sätestatud komiteemenetlusega. Lisaks tagatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondiga sidusus innovatsioonifondi raames kavandatud meetmete liikidega, eelkõige tööprogrammide väljatöötamisel.

- (11) Selleks et edendada koostõimet Euroopa Konkurentsivõime Fondi ja innovatsioonifondi meetmete vahel, peaksid Euroopa Konkurentsivõime Fondi tööprogrammid tagama kooskõla selliste prioriteetide ja meetmete liikidega, mida võiks rahastada innovatsioonifondist. Üheskoos toetavad Euroopa Konkurentsivõime Fond, programm „Euroopa horisont“ ja innovatsioonifond sidusalt liidu konkurentsivõimet.
- (12) Selleks et näha ette tugev seos konkurentsivõime koordineerimise töövahendiga, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fondi tööprogramm tagama sidususe valitud projektidega ja töövahendi raames kindlaks määratud konkurentsivõime prioriteetidega.
- (13) Avaliku ja erasektori koostöö võib tuua kasu Euroopa konkurentsivõimele ning erasektori investeeringute võimendamine on vajalik Euroopa Konkurentsivõime Fondi eesmärkide saavutamiseks. Seetõttu peaks olema võimalik rakendada osa Euroopa Konkurentsivõime Fondi eelarvest avaliku ja erasektori partnerluste kaudu koos muude avaliku ja erasektori üksustega, kui see on kõige tulemuslikum rakendusvorm teadusuuringute ja tehnoloogia arengu jaoks seatud poliitiliste eesmärkide saavutamiseks, et tagada samal ajal täiendavus ja vältida erainvesteeringute väljatõrjumist. Kui on vaja liidu tihedat kaasamist, tuleks luua ühissettevõtete vormis avaliku ja erasektori partnerlused, mis peaksid tagama liidule piisava hääleõiguse ja teiste partnerite piisavad kaasinvesteeringud, et võimendada liidu toetust. Koostõime ja tõhususe suurendamiseks on hinnatud vajaduste põhjal vaja tagada ühissettevõtete keskne asutamine ja haldusfunktsioonid. Seetõttu peaks ühissettevõtete arv olema võimalikult piiratud.
- (14) Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks kasutama liidu eelarve vahendite täielikku kogumit, et kaasata kogu investeerimistsükli vältel täiendavaid avaliku ja erasektori investeeringuid, eelkõige institutsionaalsetelt investoritelt. See peaks aitama kaasa investeerimiskultuuri loomisele ning võimendada paremini avaliku sektori vahendeid ja kasutama paremini ära ELi eelarve riskide vähendamise potentsiaali. See maksimeerib liidu tegevuse lisaväärtust ja meelitab ligi erakapitali, et tagada konkurentsivõimeline innovatsiooni- ja tööstusbaas, kasutades muu hulgas uuenduslikke rahastamisvahendeid, sealhulgas avaliku ja erasektori kaasinvesteeringuid, millega kaasneb ebasümmeetriline riskitootlus. Sellega seoses tuleks võimaluse korral eelistada selliste finantsinstrumentide kasutamist, mis meelitavad ligi erainvestoreid.
- (15) Draghi aruandes kutsutakse üles suurendama investeerimistoetust, et vähendada investeeringute puudujääki, ning tunnustatakse programmi „InvestEU“ kui peamist riskijagamisvahendit. ECFi InvestEU instrumendiga tuleks luua ühtne eelarveline tagatis ja pakkuda rahastamisvahendeid ELi konkurentsivõime toetamiseks.
- (16) Kiiresti muutuv majandus-, sotsiaalses, julgeoleku- ja geopoliitilises keskkonnas on hiljutised kogemused näidanud vajadust paindlikuma mitmeaastase finantsraamistiku ja selle programmide järele. Sel eesmärgil ja kooskõlas Euroopa Konkurentsivõime Fondi

¹⁹ ELT L ..., lk ...

²⁰ COM(2025) 543.

eesmärkidega tuleks rahaliste vahendite eelarvemenetluse käigus nõuetekohaselt arvesse võtta muutuvaid poliitilisi vajadusi ja liidu prioriteete, mis on kindlaks määratud komisjoni avaldatud asjakohastes dokumentides, ning tagada samal ajal investeringute rakendamiseks vajalik prognoositavus.

- (17) Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks hõlbustama juurdepääsu liidu programmidega ette nähtud rahalistele vahenditele kasutajakesksete, kiirete, lihtsamate ja ühtlustatud menetluste kaudu ning parandama sidusust liidu vahendite ja liikmesriikide investeringute vahel. Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks asetama liidu rahaliste vahendite väljatöötamisel kesksele kohale liidu rahaliste vahendite saajad, eelkõige tööstuse, VKEd, idu- ja kasvufirmad, sealhulgas need, mis on loodud tulevase, 28. režiimi alusel.
- (18) Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks toimima nelja poliitikaharu kaudu, mis kajastavad liidu peamisi poliitilisi prioriteete: üleminek puhtale energiale ja tööstuse süsinikuheite vähendamine; digitaalne juhtpositsioon; tervishoid, biotehnoloogia, põllumajandus ja biomajandus; vastupanuvõime ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmosesektor.
- (19) Taristu on Euroopa konkurentsivõime oluline tegur. Investeeringud taristusse on vajalik tingimus ELi ühtse turu nõuetekohaseks toimimiseks, rohe- ja digiüleminekuks ning liidu vastupanuvõime ja julgeoleku suurendamiseks. Näiteks edendab üleeuroopaline transpordivõrk kestlikke transpordiliike ja paremaid mitmeliigilisi ja koostalitlusvõimelisi digitaalseid ja transpordilahendusi ning aitab seeläbi kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele. Üleeuroopalised energiavõrgud on tõelise energialiidu jaoks keskse tähtsusega, kuna need võimaldavad saavutada liidu energia- ja kliimaeesmärke, ühendades liidu riikide elektrivõrgud ja puhta energia võrgud energiasõltumatuse ja konkurentsivõime tagamiseks. Selleks on oluline arendada piiriüleseid võrkudevahelisi ühendusi ning riigisiseseid ülekande- ja jaotusvõrke. Euroopa Konkurentsivõime Fondi toetus toimib kooskõlas ja vastastikusel täiendavuses Euroopa ühendamise rahastuga. Euroopa konkurentsivõime jaoks on oluline luua koostoime Euroopa ühendamise rahastust toetatavate suure piiriülese mõjuga üleeuroopaliste energia- ja transpordivõrkude arendamise ning Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames antava investeerimistoetuse vahel transpordi-, energia- ja digitaristu süsinikuheite vähendamiseks, ajakohastamiseks ja laiendamiseks.
- (20) Lisaks on üleeuroopalised digivõrgud olulised riiklike ja rahvusvaheliste telekommunikatsioonivõrkude omavaheliseks ühendamiseks, mis võimaldab sujuvat ja turvalist piiriülest juurdepääsu kõrgjõudlusega andmetöötlusele, pilvandmetöötlusele, andmetele ja tehisintellekti suutlikkusele. Sellega seoses on oluline arendada, kaitsta ja hooldada konkurentsivõime jaoks vajalikke taristuid, nagu maapealsed tuumikvõrgud ja merekaablitaristud, et tagada juhtumite korral teenuste järjepidevus ning suurendada merealadel avastamissuutlikkust, et suurendada merealuste kaablite turvalisust, nagu on rõhutatud ühisteatise „ELi kaabliturvalisuse tegevuskava“.
- (21) Liidu konkurentsivõime peitub tema inimestes. Konkurentsivõime kompassis nimetatakse oskuste ja kvaliteetsete töökohtade edendamist horisontaalseks tugisüsteemiks. Euroopa Ülemkogu järeldustes rõhutatakse, et „lähtudes komisjoni 5. märtsi 2025. aasta teatisest „Oskuste liit“, tuleks kooskõlas Euroopa sotsiaaldigiguste samba ja selle tegevuskavaga teha täiendavaid jõupingutusi, et tõhustada kogu ELis oskuste omandamist, tunnustamist ja säilitamist alates põhioskuste kujundamisest kuni elukestvas õppes, ümberõppes ja täiendõppes osalemiseni“. Selle üks osa on tugev dialoog. Inimkapital on liidu jõukuse, majandusliku vastupanuvõime ja taastuvuse ning

ainulaadse sotsiaalse turumajanduse võti. Oluline on edendada jõukust, sealhulgas kvaliteetseid töökohti, hoogustades tootlikkuse kasvu, muutes liidu tööstuse konkurentsivõimelisemaks ja innovaatilisemaks, meelitades ligi lisainvesteeringuid ning toetades dünaamilist ühtset turgu ja suuremat majandusjulgeolekut. Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks aitama edendada oskuste liitu,²¹ toetades sellise kvalifitseeritud tööjõu arendamist, kellel on fondi strateegilistes investeerimisvaldkondades vajalikud erioskused, kasutades selleks elukestvat õpet, haridust, koolitusprojekte ja töökohapõhist õpet ning luues atraktiivseid kvaliteetseid töökohti, mis on kõigile kättesaadavad, ning täiendades Euroopa Konkurentsivõime Fondi investeeringuid oskustesse investeerimisega, et leevendada oskuste nappust Euroopa Konkurentsivõime Fondi konkreetsetes strateegilises sektoris, ning teavitama, kui investeeringutega kaasneb oskustesse investeerimine. See hõlmab oskuste garantiid, mis peaks võimaldama ümberkorraldatavate sektorite töötajatel oma oskusi täiendada ja ümber õppida kooskõlas asjaomaste riiklike, piirkondlike ja/või valdkondlike üleminekustrateegiatega. Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks toetama oskuste prognoosimist, täiend- ja ümberõpet ning edendama avaliku ja erasektori partnerlusi ülikoolide, kutsehariduse ja -õppe pakkujate, ettevõtjate, eelkõige VKEde, sotsiaalpartnerite ja rakendusuringute instituutide vahel. Euroopa Konkurentsivõime Fond võiks toetada ka ülikoolide liitude tegevust, sealhulgas koostöös tööandjatega, et parandada innovatsiooni ning oskuste ja talentide arendamist.

- (22) Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks aitama kaasa Euroopa tööstuse süsinikuheite vähendamise eesmärkidele ning edendama puhta tehnoloogia arendamist ja kasutuselevõttu. Euroopa Konkurentsivõime Fond toetab puhta tööstuse kokkuleppe rakendamist, et muuta puhtale energiale üleminek ja süsinikuheite vähendamine Euroopa tööstuse majanduskasvu ja konkurentsivõime liikumapanevaks jõuks. Selleks toetab Euroopa Konkurentsivõime Fond süsinikuheite vähendamist tehnoloogianeutraalse lähenemisviisi abil, ning tunnustab samal ajal eri tehnoloogiate panust võrkude tasakaalustamise ja sektorite ühendamisse, et viia need kooskõlla eelkõige suure energiakasutusega sektorite investeerimisvajadustega. Lisaks peaks see edendama taskukohase energia tegevuskava rakendamist, millega tagada kõigile eurooplastele taskukohane, tõhusalt toodetud ja puhas energia. Euroopa Konkurentsivõime Fond aitab kaasa üleminekule vähese süsinikuheitega ringmajandusele ning ressursitõhusale, kliimaneutraalsele, veekerksale ja bioressursipõhisele majandusele. Samuti toetatakse sellega liidu energiamahukates tööstusharudes kestlikku, loodussõbralikku ja vastupanuvõimelist tööstustootmist kooskõlas tööstuse süsinikuheite kiiremat vähendamist käsitleva õigusakti tulevase ettepaneku eesmärkidega. Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks toetama ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1724²² (nullnetotööstuse määrus) eesmärke ning suurendama nullnetotehnoloogia tootmisvõimsust ja tõhustama tootmisvõimsuse arendamist ning investeerimist seotud taristusse. Transpordisektori süsinikuheite vähendamiseks investeerib Euroopa Konkurentsivõime Fond muu hulgas ka kestlikesse kütustesse, nendega seotud taristusse ja liikuvasse varasse ning transpordi ajakohastamise ja digitaliseerimisse.

²¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Oskuste liit“, COM(2025) 90 final, 5.3.2025.

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1735, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa nullnetotehnoloogia toodete tootmise ökosüsteemi tugevdamiseks ja muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (ELT L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>).

- (23) Euroopa Konkurentsivõime Fond aitab samuti kaitsta, taastada ja parandada keskkonna, sealhulgas vee, ranniku, mere ja pinnase kvaliteeti, vähendada reostust, peatada ja pöörata tagasi elurikkuse vähenemine ning võidelda maismaa- ja mereökosüsteemide seisundi halvenemise vastu, suurendades samal ajal kliima- ja veesüsteemide kerksust. Euroopa Konkurentsivõime Fondi puhtale energiale ülemineku ja süsinikuheite vähendamise poliitikaharust tuleks rahastada projekte, mis aitavad kaasa nende eesmärkide saavutamisele.
- (24) Puhtale energiale ülemineku ja tööstuse süsinikuheite vähendamise poliitikaharu projektide ja tegevustega edendatakse energiatõhusust, integreeritud taastuvenergiat, uusi energiaallikaid, energiatõhusaks renoveerimist ning uuenduslikke kütte- ja jahutuslahendusi.
- (25) Liidu töötleva tööstuse tootlikkus sõltub ka ressursitõhususest, kusjuures sisendmaterjalid moodustab tootmiskulude olulise osa. Ringluspõhised lähenemisviisid toodetele ja tootmisele suurendavad ressursitootlikkust, samal ajal kui väärtuse säilitamisega seotud tegevused, näiteks taastootmine, taastamine ja parandamine, tagavad märkimisväärsed töövõimalused. Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks aitama kaasa biomajandusele, ringmajandusele ja materjalidele, sealhulgas biomaterjalidele juurdepääsule.
- (26) Rakendades teadlaste ja tööstuse kasutamata potentsiaali, võib liidust saada ülemaailmne liider sellise digitehnoloogia valdkonnas, nagu tehisintellekt, digitaalne identiteet, pooljuhid, robotika, kvanttehnoloogia, kosmosetehnoloogia jne. Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks edendama digilahenduste, -taristute ja -võimekuse arendamist ja kasutuselevõttu kogu liidus Euroopa ühiskonna ja majanduse hüvanguks.
- (27) Pidev alainvesteering Euroopa tehnoloogiasektorisse on üks peamisi põhjuseid, miks liidu konkurentsivõime on võrreldes ülemaailmsete konkurentidega nõrgem. Lisaks on Euroopa suveräänsusest digitehnoloogia ja -taristu valdkonnas saanud meie vastupanuvõime, julgeoleku ja demokraatia võti, nagu on rõhutatud 2025. aasta aruandes digikümneni olukorra kohta, milles toonitati ka, et liidu 2030. aasta eesmärkide saavutamisel on endiselt tõsiseid vajakajäämisi, eelkõige seoses tehisintellekti ja kosmosetehnoloogia, pooljuhtide, 5G ja digioskuste arendamisega.
- (28) Kuigi Euroopa digiüleminek kiireneb, vajavad paljud kriitilised sõltuvused liiduvälistest tarnijatest (alates toormetest, kõrgtehnoloogilistest pooljuhtidest ja tehisintellekti kiipidest kuni süsteemide, taristute ja teenusteni) Euroopa alternatiive, mis kinnistavad digiülemineku Euroopa majanduses, kusjuures meie ühised väärtused on oluline eristav tegur, sealhulgas võimendades avatud lähtekoodiga tehnoloogiat. Digitaalse juhtpositsiooni toetamiseks on olulised liidu regulatiivsed ja mitteregulatiivsed poliitikaalgatused digivaldkonnas, nagu tehisintellekti käsitlev määrus, Euroopa tehisintellektistrateegia ja tegevuskava, tehisintellekti kasutamise strateegia, ELi pilvandmetöötluse ja tehisintellekti arendamise õigusakt, andmeliidu strateegia, digivõrkude õigusakt, ELi kvanttehnoloogia strateegia ja kvanttehnoloogia määrus, kübersolidaarsuse määrus, küberkerksuse määrus ja küberturvalisuse määrus, ühine valge raamat „Euroopa kaitsevalmidus 2030“ ning kiibimääruse läbivaatamine ja tulevased poliitikaalgatused. Digivaldkonnad, millesse investeerida, hõlmavad mitut elutähtsat eesliinitehnoloogiat, nagu tehisintellekt ja tehisintellektitoega digiteisikud, robotika, pooljuhid, autonoomsed või kvanttehnoloogiad. Need hõlmavad ka selliseid olulisi taristuid nagu digitaalne identiteet, pilvandmetöötlus, kõrgjõudlusega ja kvantandmetöötlus, side, täiustatud veealune seiretaristu ja andurtaristud, digitaalse ühenduvuse võrgud, sealhulgas merekaablid, ning küberturvalisus, kaitse- ja

kosmosealane suutlikkus. Nende kasutuselevõtu soodustamine era- ja avalikus sektoris muudab kogu majanduse konkurentsivõimelisemaks, turvalisemaks, suveräänsemaks ja kestlikumaks, ning tugevdab ühiskonna vastupanuvõimet ja valmisolekut. Lisaks aitab koostalitlusvõimeline digitehnoloogia kaasa avaliku sektori ajakohastamisele ning aitavad integreerida ühtset turgu, mis on meie kõige olulisem samm Euroopa digitaalsete idufirmade ülemaailmse konkurentsivõime saavutamiseks. Tehnoloogia areng ja innovatsioon igas majandussektoris ning seega ka nende tootlikkus ja konkurentsivõime põhinevad peamiselt sektoripõhise digiarengu integreerimisel ja digilahenduste kasutamisel, mida tuleks toetada kogu Euroopa Konkurentsivõime Fondi ulatuses.

- (29) Tehnoloogia areng ja innovatsioon igas majandussektoris ning seega nende tootlikkus ja konkurentsivõime on peamiselt tingitud sektoripõhise digiarengu integreerimisest ja digilahenduste kasutamisest, mida tuleks toetada kogu fondi ulatuses nende tegevuste puhul, mis on välja töötatud Euroopa Konkurentsivõime Fondi eri poliitikaharude raames. Sõltuvus suure riskiga tarnijatest kriitilise tähtsusega sektorites võib kujutada endast välissekkumise strateegilist riski ning ohustada liidu julgeolekut, vastupanuvõimet ja suveräänsust. Võrgu- ja infoturbe koostöörühmal on koostöös komisjoni ja Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ametiga keskne roll kriitilise tähtsusega tarneahelate ELi koordineeritud turberiskide hindamisel, võttes arvesse tehnilisi ja vajaduse korral mittetehnilisi riskitegureid kooskõlas direktiivi (EL) 2022/2555 artikliga 22²³.
- (30) Euroopa peab kaitsma oma julgeolekuhuvet tarnijate eest, kes võivad kujutada endast püsivat julgeolekuriski kolmandate riikide võimaliku sekkumise ja turvalisuse, eelkõige küberturvalisuse tõttu. Seepärast on vaja vähendada ohtu, et siseturul, sealhulgas IKT tarneahelas, püsib sõltuvus suure riskiga tarnijatest, kuna neil võib olla tõsine negatiivne mõju kasutajate ja ettevõtjate turvalisusele kogu liidus ning liidu elutähtsale taristule seoses andmete ja teenuste tervikluse ning teenuste kättesaadavusega. See piirang peaks põhinema proportsionaalsel riskihindamisel ja sellega seotud riskimaandamisemeetmetel, nagu on määratletud liidu poliitikas ja õigusaktides.
- (31) Piiriülese ja sektoriülese koostalitlusvõime edukal kasutuselevõtul on märkimisväärne ja kasutamata potentsiaal, eelkõige Euroopa ettevõtete konkurentsivõime seisukohast. Seepärast on hädavajalik investeerida üleeuroopaliste digitaalsete avalike taristute arendamisse, mis hõlmavad koostalitlusvõimelisi, turvalisi ja suveräänsid digivõrke, -lahendusi ja -teenuseid, et oleks võimalik parandada killustunud koostalitlusvõimet kogu liidus, eelkõige selleks, et muuta liikmesriikide avalik sektor ühendatud, sujuvaks ja paindlikuks digitaalseks ökosüsteemiks. Koostalitlusvõime rakendamine Euroopa haldusasutuste kõigil tasanditel on eeltingimus vastupidavale ja innovatsioonipõhisele avalikule sektorile, mis aitab kaasa liidu konkurentsivõime, tehnoloogilise suveräänsuse ja julgeoleku eesmärkide saavutamisele.
- (32) Rahvatervise parandamiseks ja liidu konkurentsivõime tugevdamiseks on äärmiselt oluline võidelda nakkushaiguste ja mittenakkuslike haiguste sagenemise vastu sihipäraste tervise edendamise ja haiguste ennetamise strateegiatega ning jätkuvate investeeringute kaudu, sealhulgas farmaatsia- ja meditsiiniseadmete sektorisse. Sellised meetmed koos tulemuslike, juurdepääsetavate ja vastupidavate tervishoiusüsteemide

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (EMPs kohaldatav tekst), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/2022-12-27>.

edendamisega võivad märkimisväärselt suurendada tööjõu tootlikkust ning parandada elanikkonna tervist ja leevendada tööjõupuudust, toetades samal ajal ka innovatsiooni soodustavaid tervishoiusüsteeme. Terviseandmete kasutamine on nende jõupingutuste seisukohast väga oluline, sest see võimaldab teha teadlikke otsuseid. Lisaks on innovatsiooni edendamine, mille raames liigutakse kindlamalt ja tõenduspõhiselt meditsiinilistest läbimurretest turustatavate lahendusteni, liidu konkurentsivõime suurendamise võti ja kasulik ka varustuskindluse tugevdamisel.

- (33) Biomajandus on kasvumootor, mis võimaldab Euroopal roheüleminekul edu saavutada ning tugevdada oma konkurentsivõimet ja strateegilist autonoomiat. Kuigi Euroopa biomajandus juba kujundab ümber tööstusökosüsteeme, tugevdab strateegilist autonoomiat ja loob väärtust kõigis strateegilistes sektorites, on väga oluline tugevdada investeeringuid, algatusi ja strateegiaid liidu ja liikmesriikide tasandil, et biomajandus oleks kõigis liidu sektorites ja piirkondades mitte erand, vaid reegel, ning et realiseerida selle potentsiaali eelkõige peamistes tööstusharudes. On vaja edendada põllumajandus-, kalandus-, vesiviljelus- ja metsandussektori ning maapiirkondade ja rannikualade konkurentsivõimet, kestlikkust, vastupanuvõimet ja õiglust ning aidata kaasa pikaajalisele toiduga kindlustatusele liidus.
- (34) Vaja on investeeringuid, algatusi ja strateegiaid, et kaotada innovatsioonilõhe ja kiirendada biomajanduse uuenduste avastamist, arendamist, riskide vähendamist, tutvustamist ja laiendamist, toetada nende kasutuselevõttu turul, pakkuda idufirmadele innovatsiooniteekonna jooksul rahalisi vahendeid ja laiendada suure kasvupotentsiaaliga ettevõtteid, maksimeerida ressursitõhusust ja tagada kestlikult hangitud biomassivarud. Biomajandus aitab kaasa süsinikuheite vähendamisele ning pakub kestlikke alternatiive fossiilkütustel põhinevatele toodetele ja protsessidele, aga ka ringlusele, puhtale energiale üleminekule, süsinikupõllundusele, elurikkusele, ökosüsteemi teenustele ja looduse taastamisele.
- (35) Euroopa tööstuse vastupanuvõime suurendamine on oluline selleks, et liit saaks jääda konkurentsivõimeliseks ka kriisi ajal, ning see on oluline liidu julgeoleku jaoks. Oma vastupanuvõime tagamiseks tuleks Euroopa Konkurentsivõime Fondist toetada meetmeid, mille eesmärk on vähendada sõltuvust ja mitmekesistada tarneid sellistes strateegilistes sektorites nagu toormesektor, tugevdades seeläbi liidu suutlikkust tagada kestlike kriitiliste toormete varustuskindlus kogu väärtusahelas kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1252 (kriitiliste toormete määrus)²⁴ eesmärkidega ja keemiatööstuses, mis toetab peaaegu kõiki tööstussektoreid. Ambitsioonika ja vastastikku kasuliku kaubanduse tegevuskava järgimine on oluline selleks, et liit suudaks mitmekesistada oma tarneahelaid ja tulemuslikult vähendada sõltuvust.
- (36) Lisaks on geopoliitiline kontekst, eelkõige Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, tekitanud liidule ja selle liikmesriikidele suure riski, et realiseeruvad tavapärased sõjalised ohud, eelkõige Venemaa, Valgevene ja Ukrainaga piirnevates riikides. Võttes arvesse seda ja ohte ELi muudele piiridele, peetakse esmatähtsaks suuremaid investeeringuid kaitseesse, sealhulgas sellistesse projektidesse nagu Balti kaitseliin ja „Idakilp“. Kaitsetööstus ja kosmos on peamised ökosüsteemid, mis tagavad Euroopa

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1252, millega sätestatakse kriitiliste toormete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (EMPs kohaldatav tekst), ELT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>.

Liidu vastupanuvõime ja strateegilise autonoomia ning suurendavad liidu valmidust ja valmisolekut kooskõlas ühise valge raamatuga „Euroopa kaitsevalmidus 2030“²⁵. Suuremad investeeringud kaitsele toetavad ka liidu keskendumist kestlikkusele, konkurentsivõimele, vastupanuvõimele ja julgeolekule ning liidu positsioonile maailmas. Tugev Euroopa kaitsektori tehnoloogiline ja tööstusbaas on kaitsevalmiduse ja usutava heidutuse vältimatu eeltingimus. See on oluline ka Euroopa kodanike kaitsmiseks, et tagada liidu suutlikkus reageerida esilekerkivatele julgeolekuohtudele, toetada Ukrainat ja säilitada Euroopa positsioon ülemaailmse osalejana. Euroopa kaitsektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi tunnustatakse strateegilise varana, mis aitab kaasa liidu majanduslikule vastupanuvõimele ja julgeolekule, innovatsioonile, tehnoloogilisele juhtpositsioonile ja strateegilisele autonoomiale. Kogu liidus ja selle liikmesriikides areneb kaitsektor kiiresti ning tiptasemel tehnoloogial ja uutel osalejatel on üha olulisem roll. Kiirenevad ka innovatsioonitsüklid, kus pööratakse üha enam tähelepanu kiirele prototüüpide loomisele, testimisele ja valideerimisele, sealhulgas tegelikes tegevuskeskkondades. Sõjaväelise liikuvuse parandamiseks tuleb arendada investeeringuid uutesse tsiviil-sõjalistesse vahenditesse, sealhulgas liikuvasse varasse ja kahesuguse kasutusega taristusse. Koordineeritud ja pidev toetus Euroopa kaitsektori tehnoloogilisele ja tööstuslikule baasile on seega keskse tähtsusega, et tugevdada liidu ja selle liikmesriikide ühist julgeolekut, arendada kogu liitu hõlmavaid ühist huvi pakkuvaid kaitseprojekte ja Euroopa kaitsevalmidust. Sellega seoses tuleks rahastada ka meetmeid, millega toetatakse Ukraina kaitsektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi tugevdamist, kuna Ukraina tööstus on hädavajalik, et toetada Euroopa suurenenud kaitsevajadusi. Selleks võetakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamisel arvesse julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilise kompassi eesmärgid ning see on kooskõlas liikmesriikide poolt ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames ühiselt kokku lepitud kaitsevõime prioriteetidega.

- (37) Liidu kosmosetehnoloogia, -andmed ja -teenused on muutunud eurooplaste igapäevaelus hädavajalikuks ning neil on oluline roll strateegiliste huvide kaitsmisel. Kosmosesektor toetab kõiki majandussektoreid alates põllumajandusest kuni panganduseni. See on julgeoleku ja kaitse ning majanduse hea toimimise ja konkurentsivõime seisukohast väga oluline tegur, näiteks pakkudes täpseid asukohateenuseid paljudele sektoritele ja kasutajatele alates lennundusest kuni merenduseni, ning etendades seega olulist rolli Euroopa ja Euroopa kodanike sõltumatuse ja suveräänsuse jaoks. Kosmosesektor on väga oluline ELi prioriteetide ja strateegiliste eesmärkide saavutamiseks, sealhulgas majandusliku heaolu ja majandusjulgeoleku, süsinikuheite vähendamise ning rohe- ja digiülemineku jaoks. Kosmosesektor aitab kaasa liidu ja selle liikmesriikide majandusjulgeolekule. Samuti edendab see teadusuuringuid ja tehnoloogilist innovatsiooni, millel on ülekanduv mõju paljudele sektoritele. Kosmosesektor pakub platvormi rahvusvaheliseks koostööks ja kosmosediplomaatiaks, et toetada liidu positsiooni usaldusväärse partnerina ülemaailmsel areenil.
- (38) Euroopa Konkurentsivõime Fondi kosmosekomponendid on tundlikud. Nende teenused peavad olema töökindlad ja täiesti usaldusväärsed. Nende teenuste järjepidevus ja kõrge turvalisuse tase tuleb tagada isegi kõige tõsisemates kriisiolukordades. Nende tingimuste rikkumise tagajärjed võivad rängalt mõjutada liidu ja liikmesriikide julgeolekut. Selleks tuleks eritingimustes kohaldada erisätteid.

²⁵ Komisjon ning välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja: ühine valge raamat „Euroopa kaitsevalmidus 2030“, 19.3.2025.

- (39) Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks toetama ka poliitikaeesmärke, millega püütakse saavutada ohutumat ja turvalisemat Euroopat, mis on julgeolekuohtude vastu paremini ette valmistatud, eelkõige tõhustades Euroopa tööstuse konkurentsivõimet ja strateegilist autonoomiat, sealhulgas merendus- ja tollijulgeolekut, elutähtsat energia- ja transporditaristut ning tsiviilvalmisolekut. Selleks et tegeleda kasvavate julgeoleku- ja hübriidohtudega, nagu terrorism, organiseeritud kuritegevus, küberkuritegevus, kliimakatastroofid ja rünnakud elutähtsa taristu vastu, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond toetama Euroopa jõupingutusi suurendada ohuteadlikkust, vastupanuvõimet ja julgeolekuinvesteeringuid ning edendada lõimitud valmisolekut kõigis asjaomastes sektorites.
- (40) Üha enam kasutatakse sama tehnoloogiat üldisele turule mõeldud toodetes ja kaitserakendustes, ning sellise tehnoloogia eesotsas on sageli idufirmadest novaatorid. Seepärast on hädavajalik leida meetmeid, mille abil paremini ära kasutada võimalikku tsiviil- ja kaitsealast koostoimet ning kahesuguse kasutusega tehnoloogiat. Kahesuguse kasutusega tehnoloogiat, materjale, teadmisi või tooteid, mida saab kasutada nii tsiviil- kui ka sõjalisel otstarbel, võib toetada kogu Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames, et tagada liidu tehnoloogia- ja tööstuse tugevam seotus liidu kaitsetööstuse tööstusliku baasiga ja Euroopa tehnoloogilise innovatsioonikapitaliga.
- (41) Selleks et tagada sidusrühmade jaoks prognoositavus ja investeeringute kavandamise piisav kindlus, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond kehtestama eelarve esialgse jaotuse poliitikaharude vahel ajavahemikuks 2028–2034, ning säilitama samal ajal pайдlikkuse jaotada osa eelarvest ümber vastavalt uutele probleemidele ja esilekerkivatele prioriteetidele kogu mitmeaastase finantsraamistiku kestuse jooksul. Selleks tuleks tagada, et pikaajaliseks planeerimiseks ja kulukohustuste võtmiseks on olemas teatavad minimaalsed eelarvehendid, mis jagunevad mitme aasta peale iga poliitikaharu iga-aastasteks osamakseteks. See võimaldab liidul konsolideerida oma nõudlust ja luua pikaajalisi strateegilisi suhteid vahendite saajatega, mis tagavad tööstusele ja finantsökosüsteemile pikaajalise prognoositavuse ning võimaldavad luua olulisi liidu taristuid, näiteks vesiniku ja tööstusliku süsinikumajanduse, maailmatasemel satelliitsüsteemide, veealuste seiretaristute, küberturvalisuse, pooljuhtide, kvanttehnoloogia, tehisintellekti ja kõrgjärgulise andmetöötluse või elutähtsa taristu ning ühist huvi pakkuvate kaitse- või kosmoseprojektide jaoks.
- (42) Oluliste eesmärkide saavutamiseks ja Euroopa Konkurentsivõime Fondi haldamiseks tuleks eraldada piisavad vahendid fondi rakendamiseks. Eelarvehendid peaksid seega katma piisava osa Euroopa Konkurentsivõime Fondi juhtimiskuludest.
- (43) Käesoleva alusakti suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL, Euratom) 2024/2509. Selles sätestatakse liidu üldeelarve koostamise ja täitmise eeskirjad, sealhulgas eeskirjad sihttoetuste, auhindade, mitterahaliste annetuste, hangete, kaudse eelarve täitmise, rahastamisvahendite ja eelarveliste tagatiste kohta. Vastavalt määrusele (EL, Euratom) 2024/2509, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 883/2013,²⁶ nõukogu määrusele (EÜ, Euratom)

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

nr 2988/95,²⁷ nõukogu määrusele (Euratom, EÜ) nr 2185/96²⁸ ja nõukogu määrusele (EL) 2017/1939²⁹ tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumise, kelmuse ja pettuste ennetamist, tuvastamist, korrigeerimist ja uurimist; kaduma läinud, alusetult makstud või ebaõigesti kasutatud summade sissenõudmist ja asjakohasel juhul halduskaristuste kehtestamist. Eelkõige võib Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) kooskõlas määrustega (EL, Euratom) nr 883/2013 ja (Euratom, EÜ) nr 2185/96 korraldada juurdlusi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas on esinenud pettust, korrupsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Määruse (EL) 2017/1939 kohaselt on Euroopa Prokuratuur pädev uurima pettusi ja muid kuritegusid, mis kahjustavad liidu finantshuve, ja esitama nende eest süüdistusi, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2017/1371³⁰. Kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509 peab iga isik või üksus, kes saab liidu rahalisi vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsel täielikku koostööd, andma komisjonile, Euroopa Pettustevastasele Ametile, Euroopa Kontrollikojale ja asjakohasel juhul Euroopa Prokuratuurile vajalikud õigused ja juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annavad samaväärsed õigused.

- (44) Selleks et edendada liidu konkurentsivõimet, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond võimaluse korral lisaks oma eelarvele ligi meelitama ja looma täiendavaid sihtotstarbelisi välistulusid. Sellega seoses peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond olema avatud ning soodustama koostõimet ja koostööd mis tahes rahalise või mitterahalise osaluse puhul, mis võib toetada konkurentsivõime eesmärke, sealhulgas liikmesriikidelt, kolmandatelt riikidelt ja rahvusvahelistelt organisatsioonidelt.
- (45) Selleks et edendada liidu majanduse vastupanuvõimet, vähendades eelkõige strateegilist sõltuvust, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond kooskõlas liidu õiguse ja liidu rahvusvaheliste kohustustega võimaldama liidul eelistada liidus asuvate strateegiliste tehnoloogiate ja sektorite tootmist ja arendamist, eelkõige meetmeid, mis on seotud liidu strateegiliste varade, huvide, autonoomia või julgeolekuga. On oluline, et Euroopa rahastamine aitaks kaasa liidus välja töötatud ja Euroopa vahenditest rahastatava strateegilise tehnoloogia kasutuselevõtule. Selleks et toetada liidu rahastatava strateegilise tehnoloogia arendamist ja tootmist liidus, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fondil olema võimalik seada oma toetus kontrollipiirangute, varade üleandmise piirangute ja tarnepiirangute kaudu sõltuvusse konkreetsete toodete ja tehnoloogia kasutamisest.
- (46) Euroopa Konkurentsivõime Fondi tegevus peaks olema avatud koostööks kolmandate riikidega, kui see on liidu huvides. Selleks võib liit kaasata kolmandaid riike osalema Euroopa Konkurentsivõime Fondi tegevusse täiel määral või osaliselt. Assotsieerimise

²⁷ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.95, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

²⁸ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

²⁹ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

suhtes tuleks kohaldada õiglast tasakaalu kolmandate riikide rahalise osaluse ja kasu vahel ning tagada liidu finantshuve ja vajaduse korral julgeolekuhuve kaitse.

- (47) Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks olema avatud ja soodustama koostoi met muude liidu meetmetega, millega toetatakse konkurentsivõimega tihedalt seotud poliitikavaldkondi, sealhulgas teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm, välispoliitika ja programmid, mille eelarvet täidetakse koostöös liikmesriikidega. See peaks võimaldama kombineerida ja kumuleerida rohkem kui ühe liidu poliitikavaldkonna eesmä rke toetavate meetmete rahastamist. Komisjoni ja liikmesriikide vahel tuleks sisse seada koostöö, et tagada kooskõla ja vastastikune täiendavus Euroopa Konkurentsivõime Fondi ja määruse (EL) [XXX] [riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad] vahel. Lisaks tuleks hõlbustada toetuse andmist määruse (EL) [XXX] [riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad] alusel ja Euroopa Konkurentsivõime Fondist projektidele, millele on antud konkurentsivõime määrgis, kasutades ära enne määrgise andmist tehtud hindamist, ilma et see piiraks riigiabi eeskirjade kohaldamist. Konkurentsivõime määrgise andmise kriteeriumid tuleks kavandada nii, et määrgis saaks toimida ka kvaliteeditagatisena, mis annab institutsionaalsetele investoritele kindluse, et projekti on nõuetekohaselt kontrollitud. Konkurentsivõime määrgis tuleks anda kvaliteetsetele projektidele, mis aitavad kaasa Euroopa Konkurentsivõime Fondi eesmä rkkide saavutamisele. Euroopa Konkurentsivõime Fondi võib rakendada koos muude liidu programmidega või teiste kaasrahastajate või kaasinvestoritega ning need partnerid peaksid saama osaleda ühiselt rahastatavate väljavalimismenetluste hindamiskomisjonides. Kõigi nende koostoi memetmete rakendamine peaks olema lihtne. Vahendite saajate aruandlus- ja arvestuse pidamise nõudeid tuleks võimaluse korral vähendada ühele lepingulisele aruandlus- ja maksevoole, mis hõlmab ühtseid eeskirju kogu pakutava toetuse kohta.
- (48) Liidu toetus peaks keskenduma poliitikaeesmä rkkide saavutamisele. Igal juhul tuleks Euroopa Konkurentsivõime Fondi rahalisi vahendeid anda viisil, mis võimaldab kõige paremini saavutada selle eesmä rke, piirates samal ajal vahendite saajate halduskoormust absoluutse miinimumini. Eelarve täitmisel peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond pakkuma liidu toetuse vahendite täielikku kogumit ja tagama koostoi me oma toetatavate poliitikavaldkondade vahel, eelkõige võimaldades lihtsustatud ühiseid väljavalimismenetlusi, et saavutada rohkem kui ühe poliitikavaldkonna eesmä rke. Seega tuleks peamise lihtsustamise meetmena püüda kaotada koormav finantsaruandlus kuludega sidumata rahastamise võimalikult laialdase kasutamise kaudu.
- (49) Euroopa Konkurentsivõime Fond peaks toetama eri poliitikameetmeid, mis aitavad kaasa konkurentsivõimele, ning pakkuma samal ajal ühtlustatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide kogumit poliitika suunamiseks ning majandus- ja julgeolekuhuve piisava kaitse tagamiseks, suunates liidu toetuse liikmesriikides, sealhulgas ülemeremaades ja -territooriumidel asuvatele vahendite saajatele. Vajaduse korral peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond kehtestama konkreet sed rahastamiskõlblikkuse tingimused strateegilistele sektoritele ja tehnoloogiatele, sealhulgas nende aluseks olevatele väärtusahelatele, elutähtsale liidu taristule ja erivõimekusele.
- (50) Euroopa Konkurentsivõime Fondi tuleks rakendada käesolevas määruses sätestatud tööprogrammide kaudu. Tööprogrammid tuleks vastu võtta iga-aastases või mitmeaastases vormis. Viimast võiks kaaluda eelkõige liidu toetuse puhul, mida antakse eelarveliste tagatiste ja rahastamisvahendite jaoks, et tagada prognoositavus rakenduspartnerite jaoks. Mää ratud rakendusviis kajastab määruse eesmä rkkide saavutamiseks kindlaksmää ratud vajadusi suunatuse, paindlikkuse, prognoositavuse ja tõhususe järele. Kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2059 esitatakse

tööprogrammides ja taotlusvoorus osalemise kutse dokumentides eelarve täitmise tehnilisemad üksikasjad kõigis Euroopa Konkurentsivõime Fondist toetatavates poliitikavaldkondades, sealhulgas konkreetsed rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid ja hindamiskriteeriumid, sõltuvalt eelarve täitmise vahendist (sihttoetus või hange) ja konkreetsetest poliitikaeesmärkidest. Vastavalt finantsmääruse artiklile 136 tuleks suure riskiga tarnijate suhtes julgeolekukaalutlustel kohaldada rahastamiskõlblikkuse piiranguid. Tööprogrammid on samuti sobiv koht eelarve eraldamiseks vastavalt muutuvatele poliitilistele prioriteetidele ning neis tuleks sätestada rahaline osalus, eritingimused ja oodatavad tulemused.

- (51) Selleks et rahastamisvahendite ja eelarvelise tagatise abil tõhusalt erasektori raha kaasata, peavad rakenduspartnerid olema tihedalt kaasatud. Sellega tagatakse poliitika juhtimine ja kooskõlastamine ning projektide kogumi loomine. Programmi „InvestEU“ rakendamisel saadud kogemused ja õppetunnid rõhutavad investeerimissuuniste tähtsust sellise kaasatuse loomisel ning rakenduspartneritele ja investoritele vajaliku prognoositavuse ja nähtavuse tagamisel, et nad saaksid luua oma organisatsioonilise suutlikkuse ja investeringute kava, võimaldades samal ajal vajalikku paindlikkust, et tagada rakendamise ajal piisav poliitiline juhtimine. Investeerimissuunised peaksid sisaldama üksikasjalikku kirjeldust poliitikavaldkondade kohta, kus meetmeid võetakse, ning valdkondade kohta, millele investeringud keskenduvad, et tagada täiendavus ning stimuleerida era- ja avaliku sektori investeringute ligimeelitamist liidu poliitikaeesmärkide ja strateegiliste projektide toetamiseks. Investeerimissuunised tuleks koostada rakenduspartneritega konsulteerides, et saada kasu nende turuteadmistest, võimaldada neil investeerida liidu prioriteetsetesse valdkondadesse ja motiveerida neid võtma rohkem riske. Muutuvate vajaduste ja arengu arvessevõtmiseks võib investeerimissuunised mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamise käigus läbi vaadata.
- (52) Käesoleva määruse jõustumise ajal toimuv süvatehnoloogia kasvufirmade rahastamine idu- ja kasvufirmade strateegias välja kuulutatud Euroopa kasvufirmade fondi raames peaks toimuma mitmeaastasest finantsraamistikust 2021–2027 kokku lepitud tingimustel. Kogu kasvufirmade rahastamine mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 raames peaks toimuma Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames.
- (53) Selleks et saavutada eesmärk muuta teadusuuringute tulemused tururakendusteks ning tugevdada liidu tööstuslikku kohalolekut strateegilistes tehnoloogiates ja sektorites, seotakse määrus (EL) [XXX] [teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“] tihedalt Euroopa Konkurentsivõime Fondiga ning sellega toetatakse teadus- ja innovatsioonitegevust vastavalt Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharudele. Euroopa Konkurentsivõime Fondi tööprogrammid sisaldavad teadus- ja innovatsioonikoostöö meetmeid spetsiaalses sihtotstarbelises osas. See võib hõlmata ka rahalist osalust teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi alusel loodud Euroopa partnerlustes, kui see on vajalik Euroopa Konkurentsivõime Fondi eesmärkide saavutamiseks. Euroopa Konkurentsivõime Fondi tööprogrammides tuleks sätestada ka poliitilised prioriteedid, mis suunavad Euroopa Innovatsiooninõukogu ülesandeid.
- (54) Selleks et edendada vastupidavaid, mitut liikmesriiki hõlmavaid liidu väärtusahelaid, võivad tööprogrammid sisaldada spetsiaalseid väärtusahelate laiendamist hõlmavaid taotlusvoorusid, millega toetatakse nii projektide ettevalmistamist kui ka täiendava avaliku ja erasektori kapitali ligimeelitamist, et kaasata eri liikmesriikide tarnijad, tootjad ja novaatorid ning mitmekesistada tarneallikaid.

- (55) Selleks et edendada Euroopa tööstuse konkurentsivõimet tööstusest lähtuva alt üles suunatud innovatsiooni kaudu, võivad tööprogrammid sisaldada spetsiaalseid kaheetapilisi alt üles suunatud väljavalimismenetlusi, et teha kindlaks ja toetada ELi tehnoloogiavaldkonna eestvedajaid tööstusest lähtuvate konsortsiumide kaudu.
- (56) Kõigi poliitikaharude jaoks tuleks kehtestada horisontaalne valdkonnaülene rahastamisvahendite kogum, mis pakuvad igat liiki toetust, mis on määrusega (EL, Euratom) 2024/2059 lubatud, näiteks rahastamisvahendeid, sealhulgas omakapitali vormis antavat toetust. Konkreetse rahastamisvahendi valik ja eelkõige see, kas toetus on tagasimakstav või tagastamatu, sõltub rahastatavate meetmete laadist (näiteks nende aluseks olevad turutõrked, konkreetne vajadus, tööstusharu olemus, arengustaadium või toetusesaaja liik). Liidu toetus peaks vähendama projektide riske ulatuses, mis on vajalik erasektori investeeringute kaasamiseks ja projekti edukaks elluviimiseks. Kaasrahastamise määrad peaksid olema võimalikult madalad ja nii kõrged, kui on vaja toetatava projekti elluviimiseks. Kasutada võiks mitmesuguseid rahastamisvahendeid, sealhulgas segarahastamistoiminguid ja rahastamisvahendite kombineerimist. Samuti peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond andma iga poliitikavaldkonna puhul nõu kõige sobivama rahastamisvahendi kohta, mida kõnealuse poliitikavaldkonna konkreetsete meetmete puhul kasutada, sõltuvalt muu hulgas arenguetapist, tööstusharu konkreetsetest vajadustest ja esinevatest turutõrgetest.
- (57) Mitut sidusrühma hõlmavad konsultatsioonid, sealhulgas teadlaste ja tööstuse, sotsiaalpartnerite, investorite, lõppkasutajate ja kodanikuühiskonnaga, alates väikestest ja keskmise suurusega ettevõtjatest kuni suurte organisatsioonideni, peaksid aitama kaasa Euroopa Konkurentsivõime Fondi prioriteetide saavutamisele. Need konsultatsioonid tuleks struktureerida nõuandekogude kaudu, sealhulgas ECFi strateegiliste sidusrühmade nõukogu kaudu, kelle ülesanne peaks olema anda teavet ja nõustada komisjoni poliitiliste suundumuste, investeerimisvajaduste ja Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamise kohta projektiarendajate seisukohast, eesmärgiga tagada, et sidusrühmadelt saadud tagasisidet võetaks arvesse tööprogrammide koostamisel.
- (58) Üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid on riigiabi ja tööstuspoliitika vahend, mida komisjon hindab vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile b³¹. Need aitavad märkimisväärselt kaasa majanduskasvule, töökohtade loomisele, rohe- ja digiüleminekule ning liidu tööstuse ja majanduse konkurentsivõimele ja vastupanuvõimele. Üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid võimaldavad koondada teadmisi, oskusteavet, rahalisi vahendeid ja majandustegevuses osalejaid kogu liidus ning neil on positiivne ülekanduv mõju kogu liidule. Üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid võimaldavad erainvesteeringuid ligi meelitada ka suure riskiga projektidesse, mis on olulised, et tuua läbimurdeline innovatsioon lähemale tööstuslikule kasutuselevõtule ning avatud ja mittediskrimineeriva juurdepääsuga taristuprojektidele, mis on liidu jaoks väga olulised. Võttes arvesse taotletavate eesmärkide ühtsust, edendab Euroopa Konkurentsivõime Fond koostoimet liidu rahastamise ja üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide vahel, toetades üleeuroopalist huvi pakkuvatesse tähtsatesse projektidesse integreeritud konkreetseid projekte selle põhjal, mil määral need panustavad liidu strateegilistesse prioriteetidesse, nagu liidu vastupanuvõime, ning mil määral saaks Euroopa Konkurentsivõime Fondi

³¹ Komisjoni teatis „Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga“, C(2021) 8481 (ELT C 528, 30.12.2021, lk 10).

rahastamisega laiendada osalemist, eelkõige VKEde osalemist, või laiendada liikmesriikide kaetust ning suurendada liidu lisaväärtust.

- (59) Pidevalt arenevast geopoliitilisest olukorrast nähtub selgelt, et Euroopa peab tagama oma strateegilise autonoomia ja vältima strateegilist sõltuvust. Euroopa Konkurentsivõime Fond sisaldab võimalust toetada tootmise suurendamist ja võtta kiirendatud konkurentsivõime meetmeid projektide puhul, mis pakuvad konkreetset toetust Euroopa strateegilisele autonoomiale. Nii on see näiteks projektide puhul, mis on valitud strateegilisteks projektideks määruse (EL) 2024/1252 (kriitiliste toormete määrus), määruse (EL) 2024/1724 (nullnetotööstuse määrus) ja määruse (EL) 2025/102 (esmatähtsate ravimite õigusakt) alusel.
- (60) Programmi „Euroopa horisont“ alusel loodud ja komisjoni hallatav vastastikune kindlustusmehhanism on osutunud oluliseks kaitsemehhanismiks, mis maandab selliste tasumisele kuuluvate summadega seotud riske, mida kohustused täitmata jätnud osalejad ei hüvita. Seetõttu tuleks vastastikuse kindlustusmehhanismi kasutamist jätkata ja vajaduse korral peaks seda olema võimalik kasutada Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames võetavate meetmete jaoks.
- (61) Selleks et uurida kõiki võimalusi Euroopa konkurentsivõime parandamiseks, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond pakkuma struktureeritud raamistikku liidu toetuse andmise ja rakendamise sihipäraseks katsetamiseks, eelkõige selleks, et paremini suunata ja kiirendada liidu väljavalimismenetlusi ning lihtsustada ja kiirendada nende rakendamist vahendite saajate hüvanguks. See peaks võimaldama konkreetset kindlaks määratud raamistikus määrata igal üksikjuhul eraldi kindlaks teatavad meetmed või meetmete kategooriad, mille puhul saaks teha teatavaid täiendusi ja erandeid muudest liidu õigusaktidest, ning katsetada mõju tegelikus keskkonnas Euroopa Konkurentsivõime Fondi piiratud kestuse jooksul, tagades samal ajal asjakohaste kaitsemeetmete kohaldamise, eelkõige Euroopa ühiste huvide seisukohast. Katsemeetmete kohaldamine võib anda õppetunde liidu toetuse andmise horisontaalse õigusraamistiku tulevaste muudatuste hindamiseks.
- (62) Kui see on vajalik ja nõuetekohaselt põhjendatud, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond pakkuma sihipärast sekkumismehhanismi, et anda tahtlikult liidu toetust teatavatele strateegilise ja majandusliku tähtsusega meetmetele. Kui teatavaid olulisi projekte ei olnud võimalik edukalt ellu viia tavapäraste konkurentsipõhiste väljavalimismenetluste lõpuleviimise tähtaja jooksul, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond nägema ette ka võimaluse võtta otse kasutusele suurepäraseid projektid, mis jäid mis tahes liidu programmi raames rahastamata, või jätkata hästi toimivate projektide sujuvat toetamist nende järgmistes etappides investeerimistsükli jooksul, tekitamata toetusesaajatele täiendavat halduskoormust. Lisaks võib kooskõlas lähenemisviisiga, mis on võetud asjaomastes valdkondlikes õigusaktides, nagu nullnetotööstuse määrus, kriitiliste toormete määrus või taastuenergia direktiiv, ning millele on osutatud puhta tööstuse kokkuleppe teatises ja ühtse turu strateegias, määrata kehtivates või tulevastes õigusaktides kindlaks juhtumid, mille puhul konkreetseid projekte peetakse avalikku huvi pakkuvateks või eeldatakse, et need pakuvad ülekaalukat avalikku huvi.
- (63) Kui see on vajalik ja nõuetekohaselt põhjendatud, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond suutma pakkuda ka kiirendatud sekkumismehhanismi, millega kiirendada liidu toetuse andmist kiireloomuliste rahastamisvajaduste rahuldamiseks, et võimaldada oluliste äriideede edukat rakendamist ühtsel turul, kui selline rahastamine ei ole turul piisaval tasemel kättesaadav. Kiireloomulisuse tõttu tuleks teatavaid kontrollid teha alles pärast rahaliste vahendite eraldamist, et hõlbustada ja piirata vahendite saajate

halduskoormust ning tagada võimalikult kiiresti finantskindlus, aktsepteerides samal ajal liidu jaoks mõistlikul tasemel finantsriski, mis on proportsionaalne taotletavate eesmärkidega.

- (64) Kui see on vajalik ja nõuetekohaselt põhjendatud, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond kasutama nn motiveerivat sekkumismehhanismi, mis meelitaks ligi edukaid idufirmasid ja novaatoreid kogu maailmast ja millega stimuleerida väljaspool liitu asutatud idufirmasid ja novaatoreid ümber asuma või investeerima ühtsele turule ning arendama seal oma äritegevust. Selleks saaks kasutada ka ELi delegatsioonide võrgustikku. Sel eesmärgil tuleks ajutiselt loobuda näiteks sellistest rahastamiskõlblikkuse nõuetest, mille kohaselt vahendite saaja peab olema liidu toetuse saamise alguses asutatud liikmesriikides või assotsieerunud riikides, et vahendite saajal oleks võimalik kindlaksmääratud aja jooksul ümber asuda, misjärel oleks neile tagatud liidu toetus. Liidu finantshuve tuleks nõuetekohaselt kaitsta ja makseid ei tohiks teha enne, kui rahastamiskõlblikkuse tingimused on täidetud.
- (65) Kui see on vajalik ja nõuetekohaselt põhjendatud, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond võimaldama paindlikumat ja kättesaadavamat viisi uuenduslike projektide ja ideede kindlakstegemiseks, väljavalimiseks ja toetamiseks, sealhulgas nähes ette rahastamisvahenditest sõltumatud väljavalimismenetlused, mis võimaldavad teadlastel, ettevõtjatel, ettevõtetel ja kodanikel pakkuda välja oma innovatsioonilahendusi, ilma et liidu toetust eelnevalt kunstlikult kitsendataks või piirataks seda sihttoetuse, hanke või muus vormis liidu toetusega. Ideid tuleks hinnata ja välja valida lähtuvalt nende võimalusest lahendada vastav probleem või täita liidu poliitiline prioriteet; ning kõige asjakohasem ja tulemuslikum eelarve täitmise vahend nende ideede toetamiseks, olgu see siis sihttoetus, hange või muu, tuleks valida alles hiljem, lähtudes konkreetse projekti nõuetest ja eelistest.
- (66) Kui see on vajalik ja nõuetekohaselt põhjendatud, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond lihtsustama ja kiirendama ka liidu toetuse rakendamist teatavatele olulistele projektidele.
- (67) ECFi InvestEU instrument peaks andma eelarvelise tagatise ja rahastamisvahendid, et kaasata kogu liidus täiendavaid investeeringuid Euroopa konkurentsivõime toetamiseks strateegilistes tehnoloogiates, teenustes ja sektorites.
- (68) ECFi InvestEU instrumenti rakendavad partnerid, sealhulgas Euroopa Investeerimispanka Grupp, rahvusvahelised finantsasutused, riiklikud tugipangad ja finantsasutused ning ekspordikrediidi agentuurid. Avatud arhitektuur jääb ECFi InvestEU instrumendi oluliseks aspektiks, mis tugineb programmi „InvestEU“ raames tehtud ulatuslikule koostööle ja kogemustele. Komisjon ja Euroopa Investeerimispanka Grupp peaksid tegema koostööd, et toetada ECFi InvestEU instrumendi rakendamist ning edendada järjepidevust, kaasavust, täiendavust ja tõhusat kasutuselevõttu.
- (69) Selleks et vältida põhjendamatut halduskoormust ning tagada kiire kasutuselevõtt ja turu toetamine järjepideval viisil kogu programmitöö perioodi jooksul, tugineb ECFi InvestEU instrumendi rakendamine programmi „InvestEU“ samba olemasoleva kogukonna hinnatud rakenduspartneritele, lepingupõhiste kokkulepetele ja asjaomastele finantstoodetele. Selleks et tagada usaldusväärne finantsjuhtimine, kiirem kasutuselevõtt ja lihtsustamine volitatud üksuste jaoks, peaks ECFi InvestEU instrumendi rakendamine tuginema olemasolevatele lepingutele, õiguslike ja lepingupõhiste kokkulepete vormidele ning väljakujunenud järelevalve- ja aruandlusvahenditele. See parandab liidu toetuse mõju ja võimaldab rohkem keskenduda vahendite lõplike saajate tõhusale toetamisele. Komisjon võib täielikult või

osaliselt tugineda rakenduspartneritega määruse (EL) 2021/253 alusel sõlmitud lepingutele ning tema või muude üksuste poolt kõnealuse määruse alusel sõlmitud kokkulepete raames tehtud hindamistele ja neid taaskasutada.

- (70) Selleks et anda rakenduspartneritele laiem juurdepääs ECFi InvestEU instrumendile, peaks komisjonil olema võimalik sõlmida kaudse eelarve täitmise raames lepinguid kõigi määruse (EL, Euratom) 2024/2059 artikli 62 lõike 1 punktis c loetletud üksuste kategooriatega. Erakapitali kaasamiseks peaks liikmesriigis asutatud asutustel, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust, olema samuti õigus pärast sambapõhist positiivset hinnangut erandkorras rahastamisvahendeid või eelarvelisi tagatise rakendada, sealhulgas juhul, kui neid kombineeritakse sihttoetuste või muude tagastamatute toetustega segarahastamistoimingute raames, juhu kui sellistele asutustele antakse piisavad finantstagatiseid. Sellised asutused tuleks valida, võttes nõuetekohaselt arvesse rakendatava rahastamisvahendi või eelarvelise tagatise laadi, kõnealuste asutuste kogemusi ning finants- ja tegevussuutlikkust ning nende eeskirju ja menetlusi vahendite lõplike saajate projektide majandusliku elujõulisuse kontrollimiseks. Valik peaks olema läbipaistev, objektiivselt põhjendatud ning see ei tohiks põhjustada huvide konflikti.
- (71) Järjepidevuse tagamiseks tuleks ECFi InvestEU instrumendi eelarvelisi tagatise ja rahastamisvahendeid, sealhulgas juhul, kui neid kombineeritakse muude tagastamatute toetustega segarahastamistoimingute raames, rakendada kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 X jaotisega.
- (72) Selleks et tagada eelarveliste tagatise, rahastamisvahendite ja segarahastamistoimingute järjepidev rakendamine liidu eri programmide raames, peaks komisjon töötama välja suunised, sealhulgas tehnilise korra ja tingimused selliste toetusvormide kasutamiseks kõnealuste programmide raames.
- (73) Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 nõuete täitmiseks tuleks käesolevas määruses sätestada ECFi InvestEU instrumendi eelarvelise tagatise maksimumsumma, selle eelarvelise tagatise eraldiste määr kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 214 lõikega 1 ning komisjoni kohustus hinnata seda eraldiste määra igal aastal vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 41 lõikes 5 osutatud hindamiskriteeriumidele ja kooskõlas komisjoni riskijuhtimisraamistikuga ning kolmandate isikute ja kolmandate riikide võimalusega panustada konkreetset ECFi InvestEU instrumenti.
- (74) On vaja ette näha võimalus, et ECFi InvestEU instrument, sealhulgas eelarveline tagatis, toimib muude liidu poliitikavaldkondade horisontaalse toetusvahendina, et anda toetust muude liidu programmide raames kooskõlas nendes programmides sätestatud eesmärkidega. Selleks tuleks kõnealuste muude programmide raames näha finantskohustuste katteks ette vastavad eraldised. Kui muud liidu programmid aitavad kaasa liidu sisepoliitika eesmärkide saavutamisele, tuleks eelarvelise tagatise või rahastamisvahendite vormis antavat toetust, sealhulgas kombineerituna tagastamatu toetusega segarahastamistoimingute raames, anda üksnes ECFi InvestEU instrumendi kaudu.
- (75) ECFi InvestEU instrument peaks looma ühtse keskse koha eelarvelise tagatise ja kõigi liidu sisepoliitika eesmärkide saavutamisele kaasa aitavate rahastamisvahendite loomiseks ja haldamiseks, mis aitab suurendada liidupoolse rahastamise tõhusust ja poliitilist mõju. InvestEU määruse alusel loodud finantstooted on riigiabi, mis on kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 212 lõikega 2. Komisjon ja rakenduspartnerid peaksid tagama, et käesoleva määruse alusel loodavad uued

finantstooted on kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 212 lõikes 2 osutatud riigiabi reeglitega, et tagada kõnealuste uute finantstootete kiire kasutuselevõtt.

- (76) Arvestades, et Euroopa innovaatilised idu- ja kasvufirmad on olulised majanduskasvu ja konkurentsivõime mootorid, ning tunnistades, et neil on liidus vajalikule rahastamisele juurdepääsul püsivad takistused, peaks ECFi InvestEU instrument pakkuma sihipärast rahalist toetust liidu kasvavatele ja laienevatele ettevõtetele kõigis etappides – alates asutamisest ja käivitamisest kuni laiendamise ja tööstusliku tootmiseni. ECFi InvestEU instrument peaks pakkuma Euroopa ettevõtetele otsest ja kaudset rahastamist, et meelitada ligi erainvestoreid ja vallandada seeläbi Euroopa ettevõtluse ja investeringute kogu potentsiaal. See suurendab idu- ja kasvufirmade mõjuvõimu ja tugevdab liidu ülemaailmset juhtpositsiooni tehnoloogia ja tööstuse valdkonnas, täites samal ajal Euroopa innovatsiooni- ja investeerimislünki ning saavutades Euroopa hoiuste ja investeringute liidu eesmärgid. ECFi InvestEU instrument sisaldaks vahendit, mille eesmärk on tagada, et kiiresti kasvavatel ettevõtetel, kes arendavad või võtavad kasutusele uuenduslikke tehnoloogiaid, sealhulgas liidu strateegiliste huvide ja majandusjulgeoleku jaoks olulistest valdkondades, on juurdepääs piisavale kapitalile oma äritegevuse laiendamiseks. See kaasab investeringuid Euroopa kapitaliturgudel kooskõlas liidu poliitiliste prioriteetidega.
- (77) Euroopa Konkurentsivõime Fondi eesmärkide tugevdamiseks tuleks luua projektinõustamine, mis tugineb InvestEU nõustamiskeskusele. See peaks ühendama nõustamistoetuse era- ja avaliku sektori asutustele kogu Euroopas, pakkuma potentsiaalsetele toetusesaajatele kohandatud teenuseid ning aitama Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames välja töötada võimalike investeerimistoimingute registrit. Samal ajal peaks selliste ettevõtlust toetavate teenuste nagu ELi ettevõtlusvõrgustiku roll olema muu hulgas muuta Euroopa ettevõtted innovaatilisemaks ja konkurentsivõimelisemaks, edendada nende kasvumist ja laienemist ühtsel turul ning suurendada teadlikkust kapitaliturupõhisele rahastamisele juurdepääsu võimaluste kohta ja arendada sellise rahastamise kasutamise suutlikkust. Selleks et vältida põhjendamatut halduskoormust ning tagada kiire kasutuselevõtt ja turu toetamine järjepideval viisil, võib Euroopa Konkurentsivõime Fond tugineda programmi „InvestEU“ samba raames olemasoleva kogukonna hinnatud nõustamispartneritele.
- (78) VKEd moodustavad üle 99 % kõigist liidu ettevõtetest, annavad kaks kolmandikku töökohtadest ja aitavad oluliselt kaasa uute kvaliteetsete töökohtade loomisele kõigis sektorites. Laienevaid ettevõtteid on kõigis sektorites ja kõigil innovatsioonisuutlikkuse tasanditel. Liidu majanduskasvu ja innovatsiooni stimuleerimine saab toimuda üksnes liidu VKEde hulgas tegutsevate paljude kasvufirmade edendamiseks. VKEd on olulised majanduse rohe- ja digiülemineku, sealhulgas kliimaneutraalsuse saavutamiseks.
- (79) Juurdepääs rahastamisele on aga VKEde, eelkõige idu- ja kasvufirmade jaoks oluline takistus, kuna nad sõltuvad oma kasvukavade toetamisel sageli välisest rahastamisest. VKEd seisavad silmitsi täiendavate takistustega innovatsioonile ja majanduskasvule, mis ei mõjuta suuremaid ettevõtteid samal määral, näiteks ettevõtlusoskuste puudumine, juurdepääsu puudumine tehnoloogiataristule, raskused intellektuaalomandi kaitsmisel või juurdepääs eksporditurgudele ja väärtusahelatele, mis on vajalikud nende rahvusvahelistumise arendamiseks.
- (80) Tõendid näitavad, et VKEdele antavast otsesest rahalisest toetusest üksi ei piisa, et toetada nende tegevuse laiendamist, ning et nad vajavad liidu tasandil sihtotstarbelist

nõu ja saavad sellest kasu. Ühtse turu eeskirjade, innovatsiooni ja rahastamisele juurdepääsu alane nõustamine aitab kaasa liidu konkurentsivõimele. Lisaks on ettevõtluse toetamine kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil mitmekesine ning sellesse tuleks kaasata ka vähem arenenud ja äärepoolseimad piirkonnad. Olemasolevad liidu algatused, nagu Euroopa ettevõtlusvõrgustik, Euroopa klastrite koostööplatvorm ja Euroopa digitaalse innovatsiooni keskused, on aidanud seda lünka täita. Sellest tulenevalt luuakse ELi ettevõtlusvõrgustik, mis põhineb Euroopa ettevõtlusvõrgustikul, Euroopa klastrite koostööplatvormil ja muudel võrgustikel, et lihtsustada ja ühtlustada nõustamis- ja partnerlusteenuseid.

- (81) Euroopa Konkurentsivõime Fond toetab VKEde juurdepääsu rahastamisele ja tugevdab liidu VKEde konkurentsivõimet kahel peamisel viisil. Esiteks korraldab Euroopa Konkurentsivõime Fond lisaks ELi ettevõtlusvõrgustikule ka täiendavaid valdkondadevahelisi tegevusi, mis keskenduvad VKEde konkurentsivõime tugevdamisele. Teiseks peaksid Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharud hõlmama VKEdele suunatud sihtotstarbelisi meetmeid strateegilistes sektorites, näiteks boonussüsteeme, millega soodustatakse VKEde osalemist nende innovatsiooni, majanduskasvu ja laienemise edendamiseks. VKEdele ja väikestele keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele võib kõigis majandussektorites anda eritoetust juurdepääsuks rahastamisele ja rahastamise kättesaadavuse parandamiseks, sealhulgas mikrorahastamine ja sotsiaalsete ettevõtete toetamine. Lisaks peaks Euroopa Konkurentsivõime Fondi kohane paindlik finantsvahendite kogum tagama, et VKEd saaksid sellist liiki toetust, mis vastab kõige paremini nende vajadustele kogu investeerimistsükli jooksul.
- (82) Selleks et veelgi toetada lihtsustamise põhimõtteid ja toetusesaajate lihtsat juurdepääsu liidu rahastamisvõimalustele, peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond pakkuma ühtset portaali, mis koondab teavet kõigi liidu rahastamisvõimaluste ja neile juurdepääsu kohta ning toetab muid tegevusi. Ühtne portaal peaks hõlbustama ja kiirendama juurdepääsu liidu ja muule rahastamisele, finantseerimisele ja investeringutele ning ühtlustama lähenemisviisi, tuginedes selleks rahastamis- ja hankeportaalile, InvestEU portaalile, ELI rahastamisvõimaluste portaalile, Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi portaalile ja muudele asjaomastele platvormidele. Ühtses portaalil peaks olema samuti võimalik rahastamist otse taotleda.
- (83) Euroopa Konkurentsivõime Fondi tuleb rakendada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [XXX]³² [tulemusraamistiku määrus], millega kehtestatakse liidu eelarve kulude jälgimise eeskirjad ja tulemusraamistik, sealhulgas eeskirjad, millega tagatakse vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 33 lõike 2 punktis d osutatud põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ ja artikli 33 lõike 2 punktis f osutatud soolise võrdõiguslikkuse põhimõtte ühetaoline kohaldamine, liidu programmide ja meetmete tulemuslikkuse seire ja aruandluse eeskirjad, liidu toetusportali loomise eeskirjad, programmide hindamise eeskirjad ning muud horisontaalsed sätted, mida kohaldatakse kõigi liidu programmide suhtes, näiteks need, mis käsitlevad teavet, teabevahetust ja nähtavust.
- (84) Kiiresti muutuvast majanduslikust, sotsiaalsest ja geopoliitilisest keskkonnast on hiljutised kogemused näidanud, et mitmeaastane finantsraamistik ja liidu programmid peaksid olema paindlikumad. Sel eesmärgil ja kooskõlas Euroopa Konkurentsivõime Fondi eesmärkidega tuleks rahastamisel nõuetekohaselt arvesse võtta muutuvaid poliitilisi vajadusi, mis on kindlaks määratud komisjoni avaldatud asjaomastes dokumentides,

³² ELT L ..., lk ...

nõukogu järeldustes ja Euroopa Parlamendi resolutsioonides, tagades samal ajal eelarve täitmise piisava prognoositavuse.

- (85) Euroopa Konkurentsivõime Fondi üld- ja erieesmärkide saavutamiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte eelarvelise tagatise maksimumsumma ja eraldiste määra muutmise ning teatavate kosmosepoliitikat toetavate meetmete kohta. On eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega³³. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (86) Selleks et tagada Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamiseks ühetaolised tingimused teatavate tööprogrammides sätestatud meetmete ja kosmosepoliitikat toetavate meetmete kaudu, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011³⁴.
- (87) Kuigi tööprogrammid ja muud käesoleva määruse rakendusaktid käsitlevad konkreetseid eelarve täitmise seotud ülesandeid, mis ei nõua rakendamisevolituste andmist ja mis ei peaks tavaliselt kuuluma määruses (EL) nr 182/2011 osutatud rakendusaktide kohaldamisalasse, tuleks teatavate käesolevas määruses kindlaks määratud õigusaktide, sealhulgas tööprogrammid, millega rakendatakse puhtale energiale ülemineku, tervishoiu, biotehnoloogia, põllumajanduse ja biomajanduse ning digitaalse juhtpositsiooni, vastupanuvõime ja julgeoleku, kaitsetööstuse ja kosmose valdkonnas võetavaid meetmeid, vastuvõtmiseks kasutada nõuandemenetlust, kuna neid õigusakte tuleks täielikult toetada ning luua koostoime liikmesriikide läbiviidavate riiklike ja eelarve jagatud täitmise alla kuuluvate tegevustega. Kuna vastupanuvõime ja julgeoleku, kaitsetööstuse toetamise ja kosmose valdkonnas on koostoime ja täielik koordineerimine liikmesriikidega tundlik ja eriti oluline, tuleks nendes valdkondades tööprogrammide vastuvõtmiseks kasutada kontrollimenetlust.
- (88) Komisjon peaks vastu võtma viivitamata kohaldatavad rakendusaktid nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, kui tööprogrammi ei ole vastu võetud piisavalt aegsasti enne eelarve täitmise aastat, et oleks võimalik tagada liidu toetuse talitluspidevus, eelkõige kriitilise tähtsusega operatiivtegevuse puhul, nagu satelliitsüsteemid ja elutähtsad taristud, või kui tööprogramm on vaja kiiresti vastu võtta, et reageerida viivitamata kriisile või muudele sarnastele erandlikele ja nõuetekohaselt põhjendatud hädaolukordadele, kui see on tungiva kiireloomulisuse tõttu vajalik.

³³ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj.

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13–18).

- (89) Euroopa Konkurentsivõime Fondiga asendatakse määrustega (EL) 2021/522,³⁵ (EL) 2021/694,³⁶ (EL) 2021/696,³⁷ (EL) 2021/697,³⁸ (EL) 2021/783³⁹ ja (EL) 2023/588⁴⁰ loodud programmid ning tunnistatakse kehtetuks määruste (EL) 2021/696, (EL) 2023/588 ja (EL) [EDIP] sätted,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk

Üldsätted

1. JAGU

FONDI EESMÄRGID JA STRUKTUUR

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesoleva määrusega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond (edaspidi „ECF“), sealhulgas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 182 lõike 3 kohane kaitseuringute ja -innovatsiooni eriprogramm, ning sätestatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi eesmärgid, selle eelarve aastateks 2028–2034, liidu toetuse vormid ning eeskirjad sellise toetuse andmiseks Euroopa Konkurentsivõime Fondi toetatava valdkondadevahelise tegevuse ja konkreetsete poliitikameetmete raames.
2. Käesoleva määrusega sätestatakse järgmine:
 - a) puhtale energiale ülemineku ja tööstuse süsinikuheite vähendamise poliitikaharu, mida rakendatakse II ja IV peatükis kindlaks määratud tegevuste kaudu ning mis aitab kaasa artikli 3 lõike 2 punktis a sätestatud erieesmärkide saavutamisele;

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/522, millega luuakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm (programm „EL tervise heaks“) ajavahemikuks 2021–2027 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 282/2014 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>).

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240 (ELT L 166, 11.5.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj>).

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/696, millega luuakse liidu kosmoseprogramm ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 912/2010, (EL) nr 1285/2013 ja (EL) nr 377/2014 ning otsus nr 541/2014/EL (ELT L 170, 12.5.2021, lk 69, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj>).

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/697, millega luuakse Euroopa Kaitsefond ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1092 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>).

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/783, millega luuakse keskkonna- ja kliimameetmete programm (LIFE) ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1293/2013 (ELT L 172, 17.5.2021, lk 53, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/783/oj>).

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2023. aasta määrus (EL) 2023/588, millega kehtestatakse liidu turvalise ühenduse programm aastateks 2023–2027 (ELT L 79, 17.3.2023, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/588/oj>).

- b) tervise, biotehnoloogia, põllumajanduse ja biomajanduse poliitikaharu, mida rakendatakse II ja V peatükis kindlaks määratud tegevuste kaudu ning mis aitab kaasa artikli 3 lõike 2 punktis b sätestatud erieesmärkide saavutamisele;
 - c) digitaalse juhtpositsiooni poliitikaharu, mida rakendatakse II ja VI peatükis kindlaks määratud tegevuste kaudu ning mis aitab kaasa artikli 3 lõike 2 punktis c sätestatud erieesmärkide saavutamisele;
 - d) vastupanuvõime ja julgeoleku, kaitsetööstuse ja kosmosesektori poliitikaharu, mida rakendatakse II ja VII peatükis kindlaks määratud tegevuste, sealhulgas lõikes 1 osutatud kaitseuringute ja -innovatsiooni eriprogrammi kaudu, ning mis aitab kaasa artikli 3 lõike 2 punktis d sätestatud erieesmärkide saavutamisele.
3. Määrusega kehtestatakse ka õigusraamistik, mille eesmärk on tagada varustuskindlus, kõrvaldada investeerimistakistused ja tootmise kitsaskohad ning toetada liidu tööstusbaasi konkurentsivõimet.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - (1) „nõustamisleping“ – õiguslik vahend, milles komisjon ja nõustamispartner määravad kindlaks projektinõustamisteenuste rakendamise tingimused;
 - (2) „nõustamispartner“ – rahastamiskõlblik vastaspool, näiteks finantseerimisasutus või muu üksus, kellega komisjon on sõlminud nõustamislepingu ühe või mitme nõustamisalgatuse elluviimiseks, välja arvatud nõustamisalgatused, mida viivad ellu komisjoniga lepingu sõlminud välised teenusepakkujad või rakendusametid;
 - (3) „osa“ – ECFi InvestEU instrumendi osa, mis on määratletud toetuse aluseks olevate vahendite päritolu järgi;
 - (4) „kontroll“ – võime omada õigussubjekti üle otsustavat mõju kas otse või kaudselt ühe või mitme vahepealse õigussubjekti kaudu;
 - (5) „juhtimisstruktuur“ – õigussubjekti organ, mis on määratud riigisisese õiguse kohaselt ja mis annab asjakohasel juhul aru tegevjuhile või muule võrreldava otsustusõigusega isikule, ja millel on õigus määrata kindlaks õigussubjekti strateegia, eesmärgid ja üldine suund ning mis teeb järelevalvet ja seiret juhatuse otsuste tegemise üle;
 - (6) „Euroopa Investeerimispanka Grupp“ – Euroopa Investeerimispank (EIP), selle tütarettevõtjad ja muud üksused, mis on asutatud protokoll nr 5 (Euroopa Investeerimispanka põhikirja kohta) (edaspidi „EIP põhikirj“) artikli 28 lõike 1 alusel;
 - (7) „tagatisleping“ – õiguslik vahend, millega komisjon ja rakenduspartner määravad kindlaks rahastamis- ja investeerimistoimingute väljapakkumise tingimused, mis võimaldavad kõnealustele toimingutele anda ECFi InvestEU instrumendi tagatise ja eelarvelise tagatise ning neid kooskõlas käesoleva määrusega rakendada;
 - (8) „põhjendatud avalik huvi“ – artikli 20 kohaldamisel ülekaalukas põhjus liidu toetuse andmiseks teatavale meetmele või meetmete kogumile, mis tuleneb selgest ja märkimisväärsest panusest Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaeesmärkide saavutamisse, mis õigustab kiirendatud ja lihtsustatud eeskirjade kohaldamist toetuse andmise suhtes;

- (9) „rakenduspartner“ – rahastamiskõlblik finantseerimisasutus või vahendaja, kellega komisjon on sõlminud tagatislepingu;
- (10) „üleeuroopalist huvi pakkuv tähtis projekt“ – projekt, mis vastab kõigile kriteeriumidele, mis on sätestatud komisjoni teatises „Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga“ või mõnes nimetatud teatise hilisemas muudetud versioonis;
- (11) „investeerimistsükkel“ – avaliku ja erasektori rahalise toetuse ja poliitiliste toetusmehhanismide kogum, mida antakse vahendite saajatele kõigi arenguetappide jooksul, sealhulgas mitmesugused meetmed, mis on seotud rahaliste vahendite eraldamisega ja toetuse andmisega innovatsiooni ja majanduskasvu edendamiseks. See tsükkel hõlmab muu hulgas alus- ja rakendusuringute alustamist, laienemist, tööstuslikku kasutuselevõttu ning lõpuks täiemahulise tootmise ja tööstusliku küpsuse saavutamist ja rahvusvahelistumist;
- (12) „rahastamis- ja investeerimistoimingud“ või „rahastamis- või investeerimistoimingud“ – rakenduspartneri poolt tema enda nimel vastavalt tema sise-eeskirjadele, -meetmetele ja -menetlustele tehtavad toimingud, mille kaudu vahendite lõplikele saajatele pakutakse rahastamist kas otse või kaudselt finantstoodete kaudu, ja mis kajastatakse rakenduspartneri finantsaruannetes või asjakohasel juhul avaldatakse kõnealuste finantsaruannete lisades;
- (13) „õigussubjekt“ – juriidiline isik, mis on asutatud ja juriidilise isikuna tunnustatud liidu, liikmesriigi või rahvusvahelise õiguse alusel, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) [XXX]⁴¹ [EDIP] kohaselt loodud Euroopa relvastusprogrammi koostöostruktuurid, millel on juriidilise isiku staatus ning õigus tegutseda enda nimel, teostada õigusi ja kanda kohustusi, või finantsmääruse artikli 200 lõike 2 punktis c osutatud juriidilise isiku staatusega üksus;
- (14) „poliitikaharu“ – artikli 3 lõikes 2 täpsustatud sihtvaldkond, mida toetatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi vahendite kogumist;
- (15) „kommertskasutusele eelnev hange“ – teadus- ja arendusteenuste hange, mis hõlmab riski ja kasu jagamist turutingimustel, kui hangitud teadus- ja arendusteenused on selgelt eraldatud lõpptoodete kaubanduslike koguste kasutuselevõttust;
- (16) „projektinõustamine“ – nõustamine, millega toetatakse investeerimist, sealhulgas suutlikkuse suurendamist ja turuarendust, ning ettevõtluse hoogustamise teenuseid, mida osutavad nõustamispartnerid, komisjoni lepingulised välised teenuseosutajad või rakendusametid;
- (17) „konkurentsivõime märgis“ – kvaliteedimärk, mis antakse taotlusvoorus esitatud toetusavaldusele, mis vastab kõigile väljavalimismenetluses sätestatud kvaliteedinõuetele, kuid võib saada toetust muudest liidu või riiklikest rahastamisallikatest;
- (18) „väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja“ – komisjoni soovitus 2025/3500 (final) määratletud üksus;
- (19) „väike ja keskmise suurusega ettevõtja“ ehk „VKE“ – mikro-, väike või keskmise suurusega ettevõtja komisjoni soovitus 2003/361/EÜ lisa tähenduses;

⁴¹ ELT L ..., lk ...

- (20) „sidusrühmad“ – üksikisikud, rühmad või organisatsioonid, keda programmi rakendamine mõjutab ja keda saab sellesse kaasata;
- (21) „taristu“ – kõik füüsilised ja virtuaalsed elemendid, mis on vajalikud teenuste osutamiseks ja majandustegevuseks, sealhulgas võrgud, elektrivõrgud ja varad, samuti taristuga seotud liikuv vara, millega edendatakse süsinikuheite vähendamist, vastupanuvõimet, tõhusust, digitaliseerimist ja koostalitlusvõimet.

Artikkel 3

Eesmärgid

1. Euroopa Konkurentsivõime Fondi üldeesmärk on suurendada Euroopa konkurentsivõimet, eelkõige strateegilistes sektorites ja tehnoloogias, kogu investeerimistsükli jooksul järgmise kaudu:
 - a) saavutada liidu investeeringute abil tehnoloogiline, majanduslik ja keskkonnamõju, sealhulgas arendades lõhkuvat ja järkjärgulist innovatsiooni ning kujunemisjärgus, tiptasemel, kahesuguse kasutusega ja strateegilist tehnoloogiat, millel on märkimisväärne majanduslik potentsiaal, sealhulgas arendades ja kiirendades nende tootmist ja tööstuslikku kasutuselevõttu;
 - b) vähendada või ennetada liidu strateegilist sõltuvust ning tugevdada liidu vastupanuvõimet ja majandusjulgeolekut, sealhulgas allikate ja turgude mitmekesistamise, Euroopa strateegilise tehnoloogia tootmise suurendamise toetamise ning liidu elutähtsate väärtusahelate ja taristu loomise, tugevdamise ja kaitsmise kaudu;
 - c) tegeleda turutõrgete ja mitteoptimaalsete investeerimisolukordadega, sealhulgas meelitada proportsionaalselt ligi erakapitali ja institutsionaalseid investoreid ning avaliku sektori vahendeid, vältides samal ajal dubleerimist ja tõrjumata välja erainvestoreid; toimida integreeritud platvormina sihtotstarbelise rahalise toetuse andmiseks kõigis arenguetappide ettevõtetele – idu- ja kasvufirmadele ning strateegilistele ettevõtetele, sealhulgas neile, kes tegelevad aktiivselt tootmise, tööstusliku kasutuselevõtu ja turuleviimisega;
 - d) edendada liidu kapitaliturgude integratsiooni kooskõlas eesmärgiga saavutada hoiuste ja investeeringute liit, sealhulgas pakkuda lahendusi liidu kapitaliturgude killustatuse vähendamiseks, tõkete kõrvaldamiseks ja erainvesteeringute jaoks stiimulite loomiseks ning liidu ettevõtete rahastamisallikate mitmekesistamiseks ja tugevdamiseks kõigis liikmesriikides, sealhulgas vähem arenenud kapitaliturgudega liikmesriikides;
 - e) ühtlustada teadusuuringute, innovatsiooni ja tööstuspoliitika toetamist, et muuta liidu teadusuuringute tiptase liidu tööstuse tugevuseks ülemaailmsel turgudel ja kindlustada tootmise tulevik Euroopas;
 - f) arendada liidu piiriülest ja elutähtsat taristut, mis on keskse tähtsusega liidu konkurentsivõime ja strateegilise sõltumatuse seisukohast, eelkõige energia- ja transpordi-, digi- ja julgeoleku-, kaitse- ja kosmosetaristu, samuti sotsiaaltaristu ning sellega seotud andmete ja teenuste valdkonnas;
 - g) tugevdada liidus asutatud VKEde ja väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate konkurentsivõimet ning nende kasvu- ja laienemisvõimet, eelkõige parandades nende juurdepääsu rahastamisele, sealhulgas erainvesteeringutele, mikrorahastamisele ja sotsiaalsetele ettevõtetele antavale toetusele, et hõlbustada

juurdepääsu liidu rahalistele vahenditele kiiremate, lihtsustatud ja ühtlustatud menetluste abil; vähendada aruandluskoormust ja tagada selle proportsionaalsus;

- h) tegeleda selliste oskuste nappusega, mis on olulised igat liiki kvaliteetsete töökohtade jaoks ELi konkurentsivõime seisukohast strateegilistes sektorites, tehes investeeringuid nii horisontaalsetesse kui ka konkreetsetesse oskustesse, aidates kaasa oskuste kättesaadavusele tulevase ja kujunemisjärgus tehnoloogia valdkonnas ning püüdes täiendada investeeringuid oskustesse investeerimisega ja teavitada, kui investeeringutega kaasneb oskustesse investeerimine;
 - i) tagada ühtse turu integratsioon, sealhulgas toetades investeerimistsükli mis tahes etapis algatusi, millel on positiivne ülekanduv mõju ühtsele turule ja selle väärtusahelate vastupanuvõimele;
 - j) toetada asjaomaste liidu õigusaktide ja poliitika väljatöötamist, rakendamist ja järelevalvet;
 - k) tagada õiglane üleminek kestlikule, vähese süsinikuheitega ja digimajandusele, mis on õiglane ning toetab töötajaid ja kogukondi.
2. Lõikes 1 sätestatud üldeesmärkide raames taotleb Euroopa Konkurentsivõime Fond eelkõige järgmisi erieesmärke.
- a) Erieesmärgid toetada Euroopa tööstuse, sealhulgas VKEde ja energiamahukate tööstusharude süsinikuheite vähendamist, puhta tehnoloogia tootmist ja selle tarneahelaid ning aidata kaasa üleminekul kestlikule, ringluspõhisele, energia-, vee- ja ressursitõhusale, kliimaneutraalsele ja vastupidavale majandusele, et toetada üleminekut puhtale energiale ja tööstuse süsinikuheite vähendamist. See hõlmab süsinikuheite vähendamise tehnoloogiate ja muude lahenduste kasutuselevõttu tööstusprotsessides ja -tegevuses, samuti energiavarustuse süsinikuheite vähendamist, energiatõhususe edendamist, taastuvenergia ja puhta energia lahenduste kasutuselevõttu, energiasüsteemi paindlikkuse arendamist, juhtivate turgude kasutuselevõttu puhaste toodete jaoks, energia- ja transporditaristu ja -süsteemide arendamist, vastupanuvõimet, lõimimist ja digitaliseerimist, aruka liikuvuse ja kestlike alternatiivkütuste edendamist, samuti kestliku sinise majanduse edendamist, uuenduslike looduspõhiste ärimudelite ja nõudluspoole lahenduste väljatöötamist puhaste ja vähese süsinikuheitega hoonete, transpordi ja tööstuse jaoks ning tootmise suurendamist, et aidata kaasa Euroopa strateegilisele autonoomiale.
 - b) Tervishoiu, biotehnoloogia, põllumajanduse ja biomajanduse toetamiseks:
 - (1) tervishoiu toetamise puhul erieesmärgid edendada innovatsiooni ja tervishoiusektori konkurentsivõimet ning tagada samal ajal tarnekindlus ja tööstussuutlikkus ning suutlikkus tulla toime tulevaste tõsiste piiriüleste terviseohtudega; parandada ja kaitsta rahvatervist ja elanikkonna tervist ning seada esikohale tervise edendamine ja haiguste ennetamine kogu elu jooksul, rakendades lähenemisviisi „Tervis kõikides poliitikavaldkondades“ ja terviseühatsuse põhimõtet ning tugevdades tervishoiusüsteemide innovatsiooni ja vastupanuvõimet;
 - (2) biotehnoloogia toetamise puhul erieesmärgid aidata kaasa ravimite, meditsiiniseadmete, diagnostika ja muude meditsiiniliste vastumeetmete väljatöötamisele ning laiendatavale tootmisele ja kasutuselevõtule, kättesaadavusele ja juurdepääsetavusele;

- (3) biomajanduse poliitika toetamise puhul erieesmärgid edendada liidus uuenduslikku ja konkurentsivõimelist biomajandust, sealhulgas bioressursipõhiste materjalide ja toodete, biotootmise, uuenduslike toiduainete ja biokemikaalide valdkonnas; sealhulgas VKEde, idu- ja kasvufirmade toetamine ning biomajanduse uuenduste, sealhulgas sektoriülesel tipptasemel biotehnoloogial põhinevate uuenduste arendamisele ning laiendatavale tootmisele ja kasutuselevõtule, kättesaadavusele ja juurdepääsetavusele kaasaaitamine; tugevdada tarneahelaid ja suurendada nende vastupanuvõimet;
 - (4) põllumajanduse ja toiduga kindlustatuse toetamise puhul erieesmärk edendada põllumajanduse, kalanduse ja vesiviljeluse, metsanduse ning maapiirkondade ja rannikualade konkurentsivõimet, kestlikkust ja vastupanuvõimet ning nende rolli üleminekul kliimanetraalsele, veesäästlikule ja loodussõbralikule majandusele ning loodusvarade elurikkuse kaitsele, aidates samal ajal kaasa pikaajalisele toiduga kindlustatusele liidus.
- c) digitaalse juhtpositsiooni poliitika toetamise puhul erieesmärgid edendada innovatsiooni ja digisektori konkurentsivõimet, et luua konkurentsivõimeline ja turvaline liit ning tuua kogu liidus sellega kasu kodanikele ja ühiskonnale, haldusasutustele ja ettevõtjatele. See hõlmab muu hulgas kõigi digitaalsete väärtus- ja tarneahelate toetamist ning meetmeid, sealhulgas idufirmade, kasvufirmade ja VKEde toetamist eelkõige järgmistes valdkondades: juhtpositsiooni saavutamine digi- ja tehisintellektitehnoloogiate valdkonnas, sealhulgas tehnosiirde ja innovatsiooni ning tipptasemel taristute, näiteks tehisintellektitoega digiteisikute kaudu; tehnoloogilise suveräänsuse saavutamine, ehitades üles vastupidavad digiökosüsteemid ja tagades liidus küberturvalisuse kõrge tase; ettevõtjatele ja kodanikele digivõimekuse võimaldamine, võttes kasutusele täiustatud digirakendused ja -teenused, taristu, suutlikkuse ja võimekuse ning tugevdades koostalitlusvõimet kogu liidus, toetades selleks muu hulgas ettevõtete, sealhulgas VKEde, väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate ning idu- ja kasvufirmade digitaliseerimist; avaliku ja erasektori digiülemineku ja koostalitlusvõime toetamine tehisintellekti, digikukrutehnoloogiate, näiteks määruse (EL) nr 910/2014 kohaselt loodud ELi digiidentiteedikukrute ja usaldusteenuste, ning tulevaste Euroopa ettevõtluskukrute ja muude uuenduslike digilahenduste kiire kasutuselevõtu kaudu. Kultuuri- ja loomemajanduse toetamine, mis täiendab programmi AgoraEU.
- d) Vastupanuvõime ja julgeoleku, kaitsetööstuse ja kosmosepoliitika toetamiseks vastavalt järgmistele erieesmärkidele:
- (1) tarneahelate vastupanuvõime toetamise puhul erieesmärgid suurendada Euroopa vastupanuvõimet, tugevdades liidu suutlikkust toorme uurimisel, kaevandamisel, töötlemisel ja ringlussevõtul ning mitmekesistades tarneallikaid ja -turge ning parandades selliste toodete õigeaegset kättesaadavust, sealhulgas lühendades nende tarneaega, reserveerides tootmisajad või luues toodete, vahetoodete või toorme varud;
 - (2) ELi kaitsetööstuse toetamise puhul erieesmärgid edendada liidu ja selle liikmesriikide kaitsetööstuse valmisolekut Euroopa kaitsektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi (EDTIB)

konkurentsivõime, reageerimisvõime ja suutlikkuse tugevdamise kaudu, sealhulgas toetada idufirmasid, kasvufirmasid ja VKEsid, ja edendada uuenduslikku ELi kaitseökosüsteemi; kaitsetstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia, sealhulgas lõhkuva kaitsetehnoloogia alane teadus- ja arendustegevusalane koostöö; koostöö kaitsetstarbelise varustuse kogu olelusringi jooksul, eelkõige kaitsealaste hangete ja Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide arendamisel; tööstuse kohandamine struktuurimuutustega;

- (3) ELi kosmosesüsteemide ja kosmosepoliitika rakendamise puhul erieesmärgid arendada, hooldada ja käitada kosmosesüsteeme, pakkuda tiptasemel kosmosepõhist teavet, andmeid ja teenuseid, mis toetavad liidu poliitikat, eelkõige julgeoleku, kaitse, kestliku majanduskasvu, keskkonnakaitse ja kliimakerksuse, ülemaailmse tegevuse ja strateegilise sõltumatuse valdkonnas; kosmosepõhisest tegevusest saadava sotsiaal-majandusliku kasu maksimeerimine, eelkõige edendades uuendusliku ja konkurentsivõimelise liidu kosmosemajanduse arengut ning toetades kosmosetegevuse tõelise ühtse turu arendamist, sealhulgas kosmosetoodete ja -tehnoloogia alast teadus- ja innovatsioonikoostööd ning VKEde toetamist; kogu avakosmosetegevuse ohutuse, turvalisuse ja kestlikkuse edendamine; liidu rolli edendamine kosmosesektori ülemaailmse osalejana;
- (4) Tsiviilvaldkonna tööstusjulgeoleku toetamise puhul erieesmärgid tugevdada Euroopa tsiviiljulgeoleku valdkonnas tööstuse konkurentsivõimet ja reageerimisvõimet sellistes rakendusvaldkondades nagu julgeolek, elutähtsa ja kahesuguse kasutusega taristu vastupanuvõime, tehnoloogia, sealhulgas elutähtis energiataristu, ning lahendused kaupade ja isikute kontrollimiseks piiridel, piiride kaitse, meresõidu turvalisus, tollijulgeolek ja tsiviilvalmisolek julgeolekuohtudeks, samuti asjaomaste tsiviiljulgeoleku sektori lõppkasutajate suutlikkuse suurendamine.

Artikkel 4

Eelarve

1. Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamise esialgne rahastamispakett ajavahemikul 1. jaanuarist 2028 kuni 31. detsembrini 2034 on 234 300 000 000 eurot jooksevhindades.
2. Lõikes 1 osutatud summa esialgne jaotus on järgmine:
 - a) 11 000 000 000 eurot tegevustele, mis aitavad saavutada artiklis 3 osutatud üldeesmärke, mida rakendatakse eelkõige valdkondadevahelise tegevuse kaudu, nagu II peatüki 2. jaos osutatud mittetemaatiline toetus ECFi InvestEU instrumendist; III peatükis osutatud projektinõustamine, VKEde koostöö, oskuste arendamine ja juurdepääs rahastamisele;
 - b) 26 210 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis a osutatud erieesmärkide jaoks;
 - c) 20 393 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis b osutatud erieesmärkide jaoks;
 - d) 51 493 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis c osutatud erieesmärkide jaoks;

- e) 125 204 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis d osutatud erieesmärkide jaoks.
3. Pikemalt kui ühe eelarveaasta vältel võetavate meetmetega kaasnevad eelarvelised kulukohustused võib jagada aastasteks osamakseteks mitmele aastale.
4. Liidu eelarvesse võib kanda assigneeringuid ka pärast 2034. aastat, et katta kulusid, mis on vajalikud artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et oleks võimalik hallata meetmeid, mis ei ole käesoleva artikli lõikes 1 osutatud perioodi lõpuks lõpule viidud, ning kriitiliste operatiivtegevuste ja -teenuste kulusid.
5. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud rahastamispaketti ja artiklis 5 osutatud lisavahendeid võib kasutada ka tehniliseks ja haldusabiks Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamisel, näiteks ettevalmistus-, järelevalve-, kontrolli-, auditeerimis- ja hindamistegevuseks, institutsiooni infotehnoloogiasüsteemide ja -platvormide tarbeks, info- ja kommunikatsioonitegevuseks, sealhulgas liidu poliitiliste prioriteetide tutvustamiseks, ning kõigiks muudeks tehnilise ja haldusabi või personaliga seotud kuludeks, mis komisjonil tekivad seoses Euroopa Konkurentsivõime Fondi juhtimisega.

2. JAGU

ÜHTNE REEGLISTIK

Artikkel 5

Täiendavad vahendid

1. Liikmesriigid, liidu institutsioonid, organid ja asutused, kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, rahvusvahelised finantseerimisasutused või muud kolmandad isikud võivad teha Euroopa Konkurentsivõime Fondile või selle mis tahes konkreetsele tegevusele või eesmärgile, millele on osutatud artikli 3 lõikes 2, kättesaadavaks täiendava rahalise või mitterahalise osaluse, sealhulgas konkreetne rahaline osalus ECFi InvestEU instrumendi eelarvelises tagatises ja artiklis 21 osutatud rahastamisvahendites. Täiendavat rahalist osalust käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 2 punkti a, d või e või artikli 21 lõike 5 tähenduses.
2. Vahendid, mis on liikmesriikidele eraldatud eelarve jagatud täitmise raames, võib nende taotluse korral kooskõlas määruse (EL) [XXX] [*riikliku ja piirkondliku partnerluse fondi määrus*] artikliga X teha kättesaadavaks Euroopa Konkurentsivõime Fondile. Komisjon haldab neid vahendeid eelarve otsese või kaudse täitmise raames kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punktiga a või c. Need täiendavad artiklis 4 osutatud summat. Neid vahendeid kasutatakse asjaomaste liikmesriikide huvides. Kui komisjon ei ole eelarve otsese või kaudse täitmise raames võtnud sel viisil Euroopa Konkurentsivõime Fondile kättesaadavaks tehtud täiendavate summade osas juriidilist kohustust, võib vastavad kulukohustustega sidumata summad asjaomase liikmesriigi taotlusel kava ühte või mitmesse vastavasse peatükki või nende õigusjärglasesse tagasi kanda.
3. Käesoleva määruse VII peatüki 3. jao kohastest tegevustest ja komponentidest saadud tulu käsitatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 5 tähenduses sihtotstarbelise välistuluna Euroopa Konkurentsivõime Fondile või selle õigusjärglasele.

4. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 212 lõike 3 esimesest, teisest ja neljandast lõigust kasutatakse käesoleva määruse ja selle eelkäija alusel loodud ja määruse (EL) 2021/523 IV lisas osutatud rahastamisvahendite tulusid, tagasimakseid ja sissenõutud summasid [alates 1. jaanuarist 2028 / programmi alguskuupäevast] liidu toetuse andmiseks Euroopa Konkurentsivõime Fondist. Erandina artikli 21 lõike 3 punktist f ja kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõikega 5 käsitatakse neid vahendeid Euroopa Konkurentsivõime Fondi sihtotstarbelise välistuluna.
5. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 216 lõike 4 punktist a võib määrustega (EL) 2015/1017 ja (EL) 2021/523 kehtestatud eelarveliste tagatiste eraldiste ülejääki [alates 1. jaanuarist 2028 / programmi alguskuupäevast] kasutada liidu toetuse andmiseks Euroopa Konkurentsivõime Fondist. Neid vahendeid käsitatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL) 2024/2509 artikli 21 lõike 5 tähenduses.

Artikkel 6

Alternatiivne, kombineeritud ja kumulatiivne rahastamine

1. Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendatakse koostöös muude liidu programmidega. Meede, mis on saanud liidu rahalist toetust mõnest teisest programmist, võib saada ka teise rahalise toetuse Euroopa Konkurentsivõime Fondist. Vastava rahalise toetuse suhtes kohaldatakse liidu asjaomase programmi eeskirju või kõigi toetuste suhtes võib kohaldada ühtseid eeskirju ja võtta ühe juriidilise kohustuse. Kui liidu rahaline toetus põhineb rahastamiskõlblikel kuludel, ei tohi liidu eelarvest antav kumulatiivne toetus ületada meetme rahastamiskõlblike kulude kogusummat ja selle võib arvutada proportsionaalselt kooskõlas toetuse tingimusi käsitlevate dokumentidega.
2. Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames võib väljavalimismenetlusi korraldada eelarve otsese või kaudse täitmise raames ühiselt liikmesriikide, liidu institutsioonide, nende osakondade, organite ja asutustega, kolmandate riikidega, rahvusvaheliste organisatsioonidega, rahvusvaheliste finantsasutustega või muude kolmandate isikutega, tingimusel et on tagatud liidu finantshuvide ning liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvide kaitse. Selliste menetluste suhtes kohaldatakse ühtseid eeskirju ja nendega kaasnevad ühtsed juriidilised kohustused. Selleks võivad partnerid teha vahendid kättesaadavaks Euroopa Konkurentsivõime Fondile kooskõlas käesoleva määruse artikliga 5 või usaldada partneritele väljavalimismenetluse rakendamise, kui see on kohaldatav kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punktiga c. Ühises väljavalimismenetluses võivad ühise väljavalimismenetluse partnerite esindajad olla ka määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 153 lõikes 3 osutatud hindamiskomisjoni liikmed.

Artikkel 7

Koordineerimine

1. Komisjon tagab Euroopa Konkurentsivõime Fondi, teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi ning innovatsioonifondi järjepideva rakendamise.
2. Komisjon ja liikmesriigid hõlbustavad oma vastutusaladele vastaval viisil kooskõlastamist ja sidusust Euroopa Konkurentsivõime Fondi ning riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade vahel seoses konkurentsivõime ühiste prioriteetidega

valitud põhivaldkondades ja projektidega, mida peetakse strateegiliselt tähtsateks ja üleeuroopalist huvi pakkuvateks.

3. Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendatakse koostoimes muude liidu fondidega, sealhulgas fondiga „Gloaalne Euroopa“, eelkõige selleks, et toetada ülemaailmset konkurentsivõimet, tagada mitmekesised tarneallikad ning tugevdada Euroopa ettevõtete ekspordipotentsiaali ja -võimalusi.

Artikkel 8

Konkurentsivõime märgis

1. Konkurentsivõime märgise võib anda kvaliteetsetele meetmetele, mis vastavad vähemalt järgmistele tingimustele:
 - a) neid on hinnatud Euroopa Konkurentsivõime Fondi kohases väljavalimismenetluses;
 - b) need vastavad kõnealuse väljavalimismenetluse kvaliteedi miinimumnõuetele.
2. Tööprogrammis või väljavalimismenetlusega seotud dokumentides võib sätestada lisatingimusi.
3. Liikmesriigid võivad toetada projekte, millele on antud konkurentsivõime märgis, või anda toetust Euroopa Konkurentsivõime Fondi kaudu, tehes vastavalt artikli 5 lõigetele 1 või 2 Euroopa Konkurentsivõime Fondile kättesaadavaks täiendavad vahendid.
4. Konkurentsivõime märgis antakse otse kriitiliste toormete määruse, nullnetotööstuse määruse ja , esmatähtsate ravimite õigusakti kohastele strateegilistele projektidele ning liidu õigusaktides kindlaks määratud muudele strateegilistele projektidele, mis vastavad lõikes 1 sätestatud tingimustele.

Artikkel 9

Rahastamiskõlblikkus

1. Rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid kehtestatakse selleks, et toetada käesoleva määruse artiklis 3 osutatud üld- ja erieesmärkide saavutamist kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509, ning neid kohaldatakse kõigi Euroopa Konkurentsivõime Fondi kohaste väljavalimismenetluste suhtes.
2. Kui iga poliitikaharu või komponendi raames kehtestatud eritingimused on täidetud, võib eelarve otsese või kaudse täitmise raames toimivas väljavalimismenetluses saada liidu toetust üks või mitu järgmistest õigussubjektide kategooriast:
 - a) liikmesriigis või ülemeremaades ja -territooriumidel asutatud üksused;
 - b) assotsieerunud kolmandas riigis asutatud üksused;
 - c) rahvusvahelised organisatsioonid;
 - d) muud mitteassotsieerunud kolmandates riikides asutatud üksused, kui selliste üksuste rahastamine on meetme rakendamise seisukohast oluline ja aitab kaasa artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisele.
3. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 168 lõigetes 2 ja 3 sätestatule võivad käesoleva määruse artikli 11 lõikes 1 osutatud assotsieerunud kolmandad riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid vajaduse korral osaleda määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 168 lõigetes 2 ja 3 sätestatud hankemehhanismides ja saada neist

kasu. Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 168 kohaselt liikmesriikide suhtes kohaldatavaid norme kohaldatakse *mutatis mutandis* osalevate assotsieerunud kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide suhtes.

4. Väljavalimismenetluses ei ole rahastamiskõlblikud järgmised tegevused:
 - a) tegevus, mis on keelatud liidu õiguse, kohaldatava rahvusvahelise õiguse või kõigi liikmesriikide riigisisese õigusega;
 - b) tegevus, mida on juba täielikult rahastatud muudest avaliku või erasektori allikatest;
 - c) kooskõlas finantsmääruse artikliga 136 kohaldatakse suure riskiga tarnijate suhtes kooskõlas ELi õigusega julgeolekukaalutlustel rahastamiskõlblikkuse piiranguid.
5. Tööprogrammis või väljavalimismenetlusega seotud dokumentides võidakse käesolevas määruses sätestatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriume täpsustada või sätestada täiendavad rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid konkreetsete meetmete jaoks.
6. Kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide esindajad ei osale rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide / hindamiskriteeriumide üle peetavates aruteludes.

Artikkel 10

ELi eelistamine

1. Euroopa Konkurentsivõime Fondi toetus suunatakse strateegiliste tehnoloogiate ja sektorite arendamisele, tootmisele ja kasutamise toetamisele liidus kooskõlas liidu õiguse ja rahvusvaheliste kohustustega. Väljavalimismenetlustes võib kohaldada lõikes 2 sätestatud tingimusi, et kaitsta liidu strateegilisi ja majanduslikke julgeolekuhuve, samuti julgeolekut ja kriitilise tähtsusega vara ning nende osutatavaid teenuseid.
2. Tööprogrammis, investeerimissuunistes või väljavalimismenetlusega seotud dokumentides võib sätestada rahastamiskõlblikkuse tingimused, et tagada liidu konkurentsivõime, sealhulgas liidu majandushuvide ja autonoomia kaitse, kui see on vajalik ja asjakohane, sealhulgas selliste soodustingimuste kaudu nagu piirangud või stiimulid liidu üksustele, piirates samal ajal ühtse turu moonutamist. Need rahastamiskõlblikkuse tingimused võivad olla järgmised:
 - a) osalemis- ja tegevuspiirangud, millega nõutakse, et osalevad üksused peavad olema asutatud, kasutama rajatisi või tegutsema liikmesriikides ja vajaduse korral muudes rahastamiskõlblikes riikides. Tööprogrammis või väljavalimismenetlusega seotud dokumentides võib esitada täiendavaid üksikasju selliste osalemis- ja tegevuspiirangute kohaldamise kohta;
 - b) tegevuse mujaleviimise piirangud, mille kohaselt ei tohi Euroopa Konkurentsivõime Fondi vahendite saajad meetme ajal või viie kalendriaasta jooksul pärast meetme lõppu otse ega kaudselt viia kõiki või teatavaid toiminguid, tulemusi või nendega seotud juurdepääsu- ja kasutusõigusi, sealhulgas litsentside andmist, rahastamiskõlblikust liikmesriigist või assotsieerunud riigist rahastamiskõlbmatusse kolmandasse riiki. Vastasel juhul võidakse liidu rahalisi vahendeid vähendada ja need võidakse täielikult või osaliselt tagasi nõuda. Tööprogrammis või väljavalimismenetlusega seotud dokumentides võib esitada täiendavaid üksikasju kõnealuste tegevuse mujaleviimise piirangute kohaldamise kohta;

- c) tarne- ja sisupiirangud, millega nõutakse, et Euroopa Konkurentsivõime Fondi vahendite saajad tagaksid meetme jaoks kasutatavate seadmete, asjade ja materjalide või nende komponentide teatava minimaalse kasutamise või hankimise lõike 2 punktides a ja b osutatud rahastamiskõlblikelt üksustelt, välja arvatud juhul, kui neid asju ja materjale ei ole võimalik kõnealustelt rahastamiskõlblikelt üksustelt mõistlikult hankida. Tööprogrammis või väljavalimismenetlusega seotud dokumentides võib esitada täiendavaid üksikasju kõnealuste tarne- ja sisupiirangute kohaldamise kohta;
 - d) kontrollipiirangud, mille kohaselt peavad Euroopa Konkurentsivõime Fondi vahendite saajad omandama suutlikkuse ja/või omama suutlikkust otsustada tulemuste loomise ja kasutamise üle ilma rahastamiskõlblmatute üksuste kehtestatud piiranguteta, sealhulgas seaduslik õigus ja praktiline suutlikkus muuta, asendada või kõrvaldada tulemuste komponente, mille suhtes kehtivad rahastamiskõlblmatute üksuste või kolmandate riikide kehtestatud piirangud. Tööprogrammis või väljavalimismenetlusega seotud dokumentides võib esitada täiendavaid üksikasju projekteerimisõiguse piirangute kohaldamise kohta.
3. Väljavalimismenetlusi, mis mõjutavad julgeolekut, kaitset või avalikku korda, eelkõige seoses liidu või selle liikmesriikide strateegiliste varade ja huvidega, tuleb piirata kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikliga 136. Need rahastamiskõblikkuse piirangud võivad hõlmata eelkõige järgmist:
- a) osalevate üksuste juhtimisstruktuuridega seotud piirangud ning omandi- ja kontrollipiirangud, mis piiravad kõigi või teatavate üksuste osalemise nende üksustega, mille juhtimisstruktuur asub liikmesriikides ja vajaduse korral muudes rahastamiskõbllikes riikides ning mis on liikmesriikides ja vajaduse korral muudes rahastamiskõbllikes riikides asuvate füüsiliste või juriidiliste isikute omandis ja kontrolli all;
 - b) elluviidud tegevusega, tegevuskohaga, rajatiste või seadmete kasutamisega seotud piirangud, mille kohaselt tuleb kõik või teatavad tegevused ellu viia liikmesriikides ja vajaduse korral muudes rahastamiskõbllikes riikides asuva varaga või kõnealustest riikidest pärineva varaga;
 - c) muud julgeolekupiirangud, julgeoleku- ja riskihindamised, juurdepääsuload, üleandmis- ja juurdepääsuõiguste piirangud, sealhulgas litsentside andmise piiramine, et tagada asjakohased kaitsemeetmed kõigi või teatavate tulemuste ja muu meetme raames loodud või kasutatava teabe jaoks.

Artikkel 11

Kolmandate riikide assotsieerumine Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames võetavate meetmetega

1. Euroopa Konkurentsivõime Fondi võib avada osalemiseks järgmistele kolmandatele riikidele täieliku või osalise assotsieerimise kaudu kooskõlas artiklis 3 sätestatud eesmärkidega ning kooskõlas asjaomaste rahvusvaheliste lepingutega või kõnealuste lepingute raames vastu võetud otsustega, mida kohaldatakse järgnevate riikide suhtes:
 - a) Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liikmed, kes on Euroopa Majanduspiirkonna liikmed, ning Andorra, Monaco ja San Marino;
 - b) ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid;
 - c) Euroopa naabruspoliitika riigid;

- d) muud kolmandad riigid.
2. Kui huvitatud kolmas riik täidab iga poliitika-aru või komponendi raames sätestatud võimalikke eritingimusi, käsitletakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi programmis osalemiseks sõlmitavates assotsieerimislepingutes järgmist:
 - a) tagatakse õiglane tasakaal Euroopa Konkurentsivõime Fondis osaleva kolmanda riigi rahalise osaluse ja kasu vahel;
 - b) sätestatakse programmides osalemise tingimused, sealhulgas rahalise osaluse arvutamine Euroopa Konkurentsivõime Fondile ja selle üldisteks halduskuludeks, mis koosneb tegevustoetusest ja osalemistasust;
 - c) ei anta kolmandale riigile programmi raames otsustusõigust;
 - d) kindlustatakse liidu õigus tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ja kaitsta oma finantshuve;
 - e) tagatakse liidu ja selle liikmesriikide strateegiliste, julgeoleku-, kaitsealaste ja avaliku korraga seotud huvide kaitse.
3. Punkti d kohaldamisel annab kolmas riik määruste (EL, Euratom) 2024/2509 ja (EL, Euratom) nr 883/2013 kohaselt nõutavad õigused ja juurdepääsu ning tagab, et täiteotsused, millega kehtestatakse rahaline kohustus ELi toimimise lepingu artikli 299 alusel, ning Euroopa Liidu Kohtu otsused ja määrused on täitmisele pööratavad, ning tagab, et tema pädevad asutused teevad kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste lepingute või muude kohaldatavate õigusnormidega koostööd Euroopa Prokuratuuriga liidu finantshuve kahjustavate kuritegude uurimisel ja nende eest süüdistuste esitamisel.
4. Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 218 võib sõlmida eraldi erilepinguid Euroopa Konkurentsivõime Fondi sellise tegevuse kohta, mis on seotud julgeoleku, turvaliste teenuste osutamise ja kriitilise tähtsusega vara andmisega ELile.

Artikkel 12

Liidu toetuse rakendamine ja vormid

1. Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendatakse tööprogrammide kaudu kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikliga 110.
2. Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendatakse kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509 eelarve otsese või kaudse täitmise raames koos kõnealuse määruse artikli 62 lõike 1 punktis c osutatud üksustega.
3. Euroopa Konkurentsivõime Fondi alusel rakendatavad väljavalimismenetlused peavad olema kooskõlas käesoleva määruse I ja II peatükis sätestatud Euroopa Konkurentsivõime Fondi üldsätetega, mis konflikti korral on ülimuslikud mis tahes muude tegevust käsitlevate eeskirjade või hilisemate rakendusaktide suhtes.
4. Kui väljavalimismenetlus on seotud rohkem kui ühe artikli 3 lõikes 2 sätestatud erieesmärgiga, võib tööprogrammis täpsustada, et väljavalimismenetlust rakendatakse ühtsete eeskirjade alusel, kohaldades otse määrust (EL, Euratom) 2024/2509, mida täiendavad I ja II peatükis sätestatud üldeeskirjad, või kohaldades ühe asjaomase erieesmärgi jaoks kehtestatud eeskirju.

5. Teatavatel nõuetekohaselt põhjendatud asjaoludel võib liidu rahalisi vahendeid anda ilma taotlusvooruta kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikliga 198, sealhulgas punktiga e.
6. Kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509 võib liidu toetust anda mis tahes vormis, eelkõige sihttoetuste, auhindade, hangete, mitterahaliste annetuste, eelarveliste tagatiste ja rahastamisvahendite vormis.
7. Kui liidu toetust antakse eelarvelise tagatise ja rahastamisvahendite vormis, sealhulgas juhul, kui neid kombineeritakse muude tagastamatute toetustega segarahastamistoimingute raames, rakendatakse seda kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 X jaotisega.
8. Kui liidu rahalisi vahendeid antakse sihttoetusena, sealhulgas juhul, kui neid kombineeritakse segarahastamistoimingute raames muude tagastatava toetuse vormidega, mida liidu eelarvest ei toetata, antakse rahalisi vahendeid kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 VIII jaotisega ja kuludega sidumata rahastamise vormis vastavalt kõnealuse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 125 lõike 1 punktile a või vajaduse korral lihtsustatud kuluarvestust kasutades. Rahalisi vahendeid võib anda ka tegelike rahastamiskõlblike kulude hüvitamise vormis, kui meetme eesmärke ei ole võimalik muul viisil saavutada või kui see vorm on vajalik muude rahastamisallikate, sealhulgas liikmesriikidepoolse rahastamise võimaldamiseks.
9. Vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 153 lõikele 3 võib hindamiskomisjon teadus- ja innovatsioonitegevuse rakendamise meetmete puhul koosneda osaliselt või täielikult sõltumatutest välisekspertidest.
10. Riske, mis on seotud vahendite saaja poolt võlgnetavate summade sissenõudmisega, võib katta osalusega teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi artiklis 30 sätestatud vastastikusel kindlustusmehhanismis ja sellist osalust käsitatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 155 kohase piisava tagatisena. Toetusesaajatelt ei võeta vastu ega nõuta lisagarantiid ega -tagatist.
11. Kui see on vajalik artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks, võib osa Euroopa Konkurentsivõime Fondist rakendada teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi alusel loodud avaliku ja erasektori või avaliku sektori siseste partnerluste kaudu, eelkõige delegeerides eelarve täitmise seotud ülesanded kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punktiga c ELi toimimise lepingu artikli 187 kohaselt asutatud ühissettevõtetele. Euroopa Konkurentsivõime Fondist antav toetus sõltub liidu rahaliste vahendite tõhusast kasutamisest, muude partnerite proportsionaalsest rahalisest osalusest, mis vastab vähemalt liidu rahalisele toetusele ja liidu hääleõigusele juhtorganites, mis tagavad liidu huvide kaitse partnerluses. Selleks luuakse ühissettevõtted üheainsa asutamisaktiga, millega tagatakse tsentraliseeritud haldusfunktsioonid.
12. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 132 sätestatud põhjustele on võimalik väljavalimismenetlused ja nendest tulenevad juriidilised kohustused lõpetada, kui meetme eesmärke ei saavutata tõenäoliselt üldse või kindlaksmääratud tähtaegade jooksul või kui meede on kaotanud oma poliitilise asjakohasuse.

Artikkel 13

Salastatud teavet ja tundlikku teavet reguleerivate eeskirjade kohaldamine

1. Komisjon kaitseb salastatud teavet kooskõlas komisjoni otsuses (EL, Euratom) 2015/444 sätestatud julgeolekunormidega⁴².
2. Iga liikmesriik ja assotsieerunud riik tagab, et ta pakub ELi salastatud teabe kaitset tasemel, mis on samaväärne nõukogu otsuses 2013/488/EL sätestatud julgeolekueeskirjadega⁴³. Kaitse samaväärsus kolmandates riikides määratakse kindlaks ELi toimimise lepingu artikli 218 kohaselt vastu võetud salastatud teabe kaitse lepinguga.
3. Salastatud teabe ja tundliku teabe vahetamise hõlbustamiseks liikmesriikide ja vajaduse korral muude teabe saajatega kasutatakse turvalist teabevahetussüsteemi.
4. Liidu eelarve täitmises osalevatel liidu institutsioonidel, organitel ja asutustel on juurdepääs teabele, sealhulgas salastatud teabele, mis on vajalik väljavalimismenetluste läbiviimiseks, meetmete rakendamiseks, sealhulgas aruandluseks ja maksete tegemiseks, samuti kontrollideks, hindamiseks, audititeks ja uurimisteks.
5. Selleks et tagada vastavus määruses (EL, Euratom) 2024/2509 sätestatud nõuetele, sealhulgas läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetele, käsitatakse väljavalimismenetluste kõigis salastatud teavet hõlmavates etappides liidu toetuse hindamiseks, andmiseks ja auditeerimiseks vajalikke haldusandmeid, mis piirduvad õigus-, finants- ja menetlusteabega, tundliku, kuid salastamata teabena.

Artikkel 14

Juhtimis- ja nõuandekogud

1. Luuakse strateegiliste sidusrühmade nõukogu.
2. ECFi strateegiliste sidusrühmade nõukogu liikmed nimetab ametisse komisjon pärast avalikku kandideerimis- või osalemiskutset või mõlemat, olenevalt sellest, kumb on komisjoni arvates asjakohasem, ning püüdes saavutada tasakaalu sektori, organisatsiooni liigi (sealhulgas erainvestorite) ning suuruse, eksperditeadmiste, soo, vanuse ja geograafilise jaotuse vahel. Nõukogu liikmete ametiaeg on piiratud nelja aastaga ja seda saab üks kord pikendada. Nõukogu liikmed peaksid tegutsema usaldusväärselt ja ausalt.
3. Komisjon kehtestab üksikasjalikud eeskirjad ECFi strateegiliste sidusrühmade nõukogu valimise ja koosseisu, tasustamise, töökorra, huvide konfliktide ja konfidentsiaalsuse kohta. Need tingimused on nõukogu liikmetele siduvad.
4. ECFi strateegiliste sidusrühmade nõukogu, keda abistab kujunemisjärgus tehnoloogiate vaatluskeskus, annab nõu Euroopa Konkurentsivõime Fondi üldise juhtimise kohta, pikaajaliste suundumuste kohta konkurentsivõime valdkonnas ning turutõrgete ja mitteoptimaalsete investeerimisolukordade kohta, mida võiks Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamisel käsitleda, ning nõustab strateegiliste portfelli kindlaksmääramisel Euroopa Konkurentsivõime Fondi tegevuse raames ja

⁴² Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/444 ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekunormide kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 53–88).

⁴³ Nõukogu 23. septembri 2013. aasta otsus ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekueeskirjade kohta (ELT L 274, 15.10.2013, lk 1–50).

tegevuste vahel, kusjuures nõukogu koosseis võib vastavalt käsitletavale poliitikaharule erineda.

5. ECFi InvestEU instrumendi raames luuakse sõltumatu investeringute komitee (edaspidi „investeringute komitee“).
6. Investeringute komitee koosseisuga tagatakse, et komiteel on laialdased teadmised Euroopa Konkurentsivõime Fondiga hõlmatud sektoritest ja liidu geograafilistest turgudest ning et investeringute komitee tervikuna on sooliselt tasakaalustatud.
7. Investeringute komitee vaatab läbi rahastamis- ja investeerimistoimingute toetusavaldused, mille rakenduspartnerid on esitanud liidu tagatise saamiseks, ning kontrollib, et ECFi InvestEU instrumendi raames rahaliste vahendite saamist käsitlevad taotlused vastavad kohaldatavatele eeskirjadele.
8. ECFi InvestEU instrumendi nõuandekogusse kuulub üks esindaja igast rakenduspartnerist ja üks esindaja igast liikmesriigist. ECFi InvestEU instrumendi nõuandekogu annab nõu finantstoodete ülesehituse ning strateegilisi ja tegevussuuniseid oma pädevusvaldkonnas. Samuti annab ta nõu Euroopa Innovatsiooninõukoguga koordineerimise kohta, et tagada vastastikune täiendavus muude liidu rahaliste vahendite või erainvesteringutega. Nõuandekogu eesistuja on komisjoni esindaja.
9. Komisjon kehtestab üksikasjalikud eeskirjad investeringute komitee ja ECFi InvestEU instrumendi nõuandekogu valimise ja koosseisu, tasustamise, töökorra, huvide konfliktide ja konfidentsiaalsuse kohta.
10. Komisjon ja rakenduspartnerid alustavad korrapäraseid poliitika läbivaatamise dialooge, et arutada finantstoodete rakendamisel tehtud edusamme ja asjakohaseid poliitilisi arenguid.
11. Komisjon tagab, et tööprogrammide väljatöötamisel konsulteeritakse sidusrühmadega, luues iga poliitikaharu kohta ühe või mitu temaatilist platvormi.

II peatükk

EUROOPA KONKURENTSIVÕIME FONDI VAHENDITE KOGUM

1. JAGU

SIHTTOETUSTE, HANGETE JA TÖÖSTUSPOLIITIKA KOORDINEERIMISE VAHENDID

Artikkel 15

Tööprogrammid

1. Tööprogrammides võib sätestada järgmise teabe:
 - a) Euroopa Konkurentsivõime Fondi meetmed ja nendega seotud eelarve, samuti meetmed, mis on sätestatud lõikes 2 osutatud tööprogrammide spetsiaalses sihtotstarbelises osas;
 - b) rahastamisvahendid ja rahastamise vorm;

- c) rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid ja hindamiskriteeriumid;
 - d) tegelikel kuludel põhineva sihttoetuse puhul üksainus kaasrahastamise määr meetme kohta;
 - e) meetmed, mille suhtes kohaldatakse määruse (EL) [XXX] [programm „Euroopa horisont“] kohast vastastikust kindlustusmehhanismi;
 - f) eeskirjad, mida kohaldatakse meetmete suhtes, mis on seotud rohkem kui ühe erieesmärgiga;
 - g) meetmed, mille suhtes kohaldatakse erieeskirju, eelkõige omandiõiguse, kasutamise ja levitamise, üleandmise ja litsentsimise ning tulemuste kasutusõiguste kohta;
 - h) meetmed, mille suhtes kohaldatakse artiklis 20 sätestatud mehhanisme.
2. Käesoleva määruse kohased tööprogrammid integreeritakse teadus- ja innovatsioonikoostöö spetsiaalsesse sihtotstarbelisse osasse ning nende sihtotstarbelise eelarve alla.
 3. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu tööprogrammid, millega rakendatakse artikli 3 lõike 2 punktides a, b, c ja d osutatud erieesmärke ning III peatükis sätestatud horisontaalseid tegevusi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.
 4. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu tööprogrammid, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktides 2, 3 ja 4 osutatud erieesmärke. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
 5. Nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel, mis on seotud asjaoluga, et tööprogrammi ei ole vastu võetud eelarve täitmise aastale eelneva aasta 1. oktoobriks, võtab komisjon tööprogrammi vastu viivitamata kohaldatavate rakendusaktidega artikli 83 lõikes 4 osutatud korras ja hiljemalt eelarve täitmise aastale eelneva aasta 15. oktoobriks. Nimetatud rakendusaktid jäävad kehtima eelarve täitmise ajaks.
 6. Nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel, mis on seotud vajadusega reageerida viivitamata kriisile või muudele sarnastele erandlikele ja nõuetekohaselt põhjendatud hädaolukordadele, võib komisjon tööprogrammi vastu võtta viivitamata kohaldatavate rakendusaktidega artikli 83 lõikes 4 osutatud korras.

Artikkel 16

Ühtse turu väärtusahelate tugevdamine

1. Vastupidavate liidu väärtusahelate edendamiseks võivad tööprogrammid sisaldada väärtusahelate laiendamist hõlmavaid spetsiaalseid taotlusvoorusid, millega toetatakse nii projektide ettevalmistamist kui ka täiendava avaliku ja erasektori kapitali ligimeelitamist, et kaasata eri liikmesriikide tarnijad, tootjad ja novaatorid ning mitmekesisstada tarneallikaid.

Artikkel 17

ELi tehnoloogiavaldkonna eestvedajad

1. Tööprogrammid võivad hõlmata spetsiaalseid kaheetapilisi alt üles suunatud väljavalimismenetlusi, et teha kindlaks ja toetada ELi tehnoloogiavaldkonna eestvedajaid tööstusest lähtuvate konsortsiumide kaudu, mis võimendavad nende rolli innovatsiooni ja ekspordi liikumapaneva jõuna, et tugevdada nende ülemaailmset

konkurentsipositsiooni koos nende Euroopa VKEdest tarnijatega, investeerides uutesse lahendustesse ja tehes kindlaks asjaomased partnerid. Toetada võib projektide ettevalmistamist ning täiendava avaliku ja erasektori kapitali ligimeelitamist.

2. Esimeses etapis võib avaldada avaliku osalemiskutse kaupade, ehitustööde või teenuste jaoks, mis võivad aidata kaasa liidu konkurentsivõimele üldiselt või kindlaksmääratud sektoris, täpsustamata, millist tegevust või eelarve täitmise vahendit kasutatakse.
3. Teises etapis toetatakse täiendava riikliku ja erakapitali analüüsimist ja ligimeelitamist.
4. Toetusavaldusi ja pakkumusi hinnatakse ja need järjestatakse ühiste hindamiskriteeriumide alusel, nagu nende suhteline panus liidu konkurentsivõimesse.
5. Hindamiskomisjon määrab kindlaks kõige sobivama eelarve täitmise vahendi ning teeb ettepaneku liidu rahalise toetuse maksimumsumma ja vormi kohta.

Artikkel 18

Tootmise suurendamise meetmed

1. Erandina finantsmääruse artikli 196 lõikest 2 võib rahaline toetus, kui see on vajalik artikli 3 lõikes 1 osutatud üldise vastupanuvõime eesmärgi toetamiseks vajalike tootmisprojektide või artikli 3 lõike 2 punktis d osutatud julgeoleku, vastupanuvõime või teenuste järjepidevuse tagamiseks vajalike tegevuste rakendamiseks, hõlmata meetmeid, mida alustati enne nende meetmete jaoks toetusavalduste esitamise kuupäeva.
2. Tööprogrammis või väljavalimismenetlusega seotud dokumentides sätestatakse lisatingimused tagamaks, et toetus on vajalik ja proportsionaalne, toetuse andmisel välistatakse ülemäärane hüvitamine ja topeltrahastamine ning et toetus on ajutine ja väheneb aja jooksul.

Artikkel 19

Üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide täiendav rahastamine

1. Euroopa Konkurentsivõime Fondist võib toetada järgmist:
 - a) projektid, mis osalevad otseselt üleeuroopalist huvi pakkavas tähtsas projektis, mille komisjon on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaselt heaks kiitnud;
 - b) üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide tulemustel põhinevad jätkuprojektid, kui nende toetamiseks on tehtud märkimisväärsed erainvesteeringuid.
2. Lõikes 1 osutatud Euroopa Konkurentsivõime Fondi toetus üleeuroopalist huvi pakkuvatele tähtsatele projektidele sõltub riiklikust kaasrahastamisest.

Artikkel 20

Kiirendatud ja sihipärased meetmed konkurentsivõime suurendamiseks

1. Selleks et luua või hõlbustada liidu toetuse saamise võimalust põhjendatud avaliku huviga seotud või kriitiliselt ajatundlikele meetmetele, mida liidu eelarve või valdkondliku poliitika suhtes kohaldatavate tavapäraste eeskirjade alusel ei oleks muidu võimalik tulemuslikult rakendada, võidakse tööprogrammides kindlaks määrata teatavad eelarve otsese või kaudse täitmise raames toimuvad väljavalimismenetlused,

mille puhul võib väljavalimismenetluse või toetatava tegevuse rakendamise ajal kasutada teatavaid täiendusi, erandeid ja kitsendusi kohaldatavast õigusest, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

- a) meede on vajalik ja asjakohane meetme eesmärkide saavutamiseks kooskõlas programmi üld- või erieesmärkidega;
- b) meede on nõuetekohaselt põhjendatud põhjendatud avaliku huvi tõttu ja/või on ajatundlik või mõlemat;
- c) meedet ei saa vastavalt väljavalimismenetluste suhtes kohaldatavatele tavapärastele eeskirjadele muul viisil tulemuslikult rakendada.

2. Kooskõlas lõikega 1 võib väljavalimismenetluse suhtes kohaldada üht või mitut järgmistest meetmetest:

a) ilma et see piiraks konkurentsipõhiste menetluste kasutamist asjakohastel juhtudel määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 192 lõike 1 kohaselt ja lisaks artiklis 198 sätestatule, võib sihttoetuste puhul tööprogrammis täpsustada, et väljavalimismenetlus toimub sihipärase sekkumise vormis, et teha järgmist:

- (1) määrata kindlaks liidu põhjendatud avalikke huve teeniv meede ja toetusesaajad või toetusesaajate kategooriad, keda võidakse kutsuda esitama toetusavaldust ilma taotlusvoorus osalemise kutseta, või
- (2) kehtestada summa, mille ulatuses võib kindlaks määrata ja kutsuda üles esitama toetusavaldusi, millele on antud käesoleva määruse artiklis 8 osutatud märgis, kuid mis ei ole eelarve puudumise tõttu saanud liidu rahalisi vahendeid. Avalduse esitajatel võidakse paluda oma toetusavaldus ilma taotlusvoorus osalemise kutseta uuesti esitada; kui toetusavaldus esitatakse uuesti ilma oluliste muudatusteta, võib toetust andev asutus otsustada täielikult tugineda eelnevale positiivsele hinnangule ning mis tahes varem tehtud kontrollidele ja esitatud tõendavatele dokumentidele; üksikmeetmele toetuse andmise põhjused peavad olema toetuse andmise otsuses nõuetekohaselt põhjendatud ning meetmete loetelu avaldatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 74 lõikes 9 osutatud iga-aastases tegevusaruandes või
- (3) täpsustada meede ja toetusesaajad või poliitikavaldkond ja toetusesaajate kategooriad ning määrata kindlaks summa, mille ulatuses võib esitada toetusavaldusi Euroopa Konkurentsivõime Fondi või muude liidu programmide kohaste meetmete pikendamiseks, et jätkata või lisada täiendavaid tegevusi või üksusi ja/või tulemusi edasi arendada; kui meetmeid ja toetusesaajaid ei ole tööprogrammis eraldi kindlaks määratud, põhjendatakse toetuse andmist üksikmeetmele nõuetekohaselt toetuse andmise otsuses ning meetmete loetelu avaldatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 74 lõikes 9 osutatud iga-aastases tegevusaruandes. Toetuse võib anda algse meetme muudatusena, lisades uusi tegevusi ja suurendades liidu maksimaalset rahalist toetust;

b) erandina sellest, mis on sätestatud määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklites 199, 201 ja 203 sihttoetuste kohta või artikli 170 lõike 1 punktides b ja c ning lõikes 2 hangete kohta, võib tööprogrammis täpsustada, et väljavalimismenetlus toimub kiirendatud sekkumise vormis, et teha järgmist:

- (1) piirata toetuse andmise otsuse ja juriidiliste kohustuste allkirjastamise nõudeid hindamiskriteeriumide ja menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumide esialgse hindamisega; teha toetuse andmise otsus üksnes avalduse esitajate ja pakkujate endi kinnituse alusel kvalifitseerimise ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide täitmise kohta, nõudmata eelhindamise ajal vastavaid tõendavaid dokumente; teha lõpphindamine, sealhulgas kvalifitseerimise ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide hindamine, ning taotleda mis tahes asjakohaseid tõendavaid dokumente kolme kuu jooksul alates juriidilise kohustuse allkirjastamisest ja
 - (2) nõuda, et avalduse esitajaid või pakkujaid teavitatakse esialgse hindamise tulemustest 30 kalendripäeva jooksul alates toetusavalduste või pakkumuste esitamise tähtajast; toetuse andmise otsus tehakse 60 kalendripäeva jooksul alates toetusavalduste või pakkumuste esitamise tähtajast ning vajaduse korral vabastatakse see artiklis 83 sätestatud menetlustest; kuni lõpphindamise lõpuni eelmakseid ei tehta;
- c) erandina käesoleva määruse artiklis 9 sätestatust võib tööprogrammis täpsustada, et väljavalimismenetlus toimub motiveeriva sekkumise vormis, mis võimaldab ajutiselt ja tingimuslikult loobuda rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide teatava osa, eelkõige asutamiskohaga seotud nõude täitmisest väljavalimismenetluse ja meetme rakendamise teatavate etappide ajal; kui rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide täitmisest on ajutiselt loobutud, tuleb need siiski täita ja neid hinnata meetme rakendamise ajal juriidilises kohustuses kindlaks määratud aja jooksul. Kui rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide täitmisest on ajutiselt loobutud ja neid ei ole kindlaksmääratud kuupäevaks täidetud, loetakse meede tervikuna rahastamiskõlbmatuks ja kõik liidu rahalised vahendid nõutakse täielikult tagasi; motiveerivate sekkumiste puhul eelmakseid ei tehta;
- d) tööprogrammiga võib kehtestada spetsiaalsed kaheetapilised alt üles suunatud väljavalimismenetlused vastavalt järgmistele eeskirjadele:
- (1) esimeses etapis võib osalemiskutse välja kuulutada, täpsustamata tegevuse laadi või kasutatavat eelarve täitmise vahendit, et võimaldada avalduse esitajatel, pakkujatel ja sambapõhiselt hinnatavatel üksustel esitada projektitaotlusi või kaupade, ehitustööde või teenuste pakkumusi, mis võivad aidata kaasa liidu konkurentsivõimele üldiselt või kindlaksmääratud sektoris;
 - (2) toetusavaldusi ja pakkumusi hinnatakse ja need järjestatakse ühiste hindamiskriteeriumide alusel, nagu nende suhteline panus liidu konkurentsivõimesse. Hindamiskomisjon määrab kindlaks kõige sobivama eelarve täitmise vahendi eelarve otsese või kaudse täitmise raames, eelkõige sihttoetused, hanked, mitterahalised annetused, rahalist toetust käsitlevad lepingud või muu toetuse, ning teeb ettepaneku liidu rahalise toetuse maksimumsumma ja vormi kohta;
 - (3) teises etapis palutakse edukalt hinnatud projektidel või pakkumustel oma toetusavaldust või pakkumust vastavalt hindamiskomisjoni järeldustele olemasoleva eelarve piires kohandada ja täiendada. Muus osas toimub väljavalimismenetlus kooskõlas artiklis 12

sätetatud eeskirjadega, mida kohaldatakse vastava eelarve täitmise vahendi suhtes.

3. Kooskõlas lõikega 1 võib tööprogrammis selliste meetmete puhul, mis nõuavad väljavalimismenetluse raames rahastatavate rajatiste planeerimist, ehitamist ja käitamist, kindlaks määrata, et sõltuvalt meetme laadist pakub see avalikku huvi ja võib olla üldiste huvide seisukohast eriti mõjuv põhjus nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 ja artikli 16 lõike 1 punkti c ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 7 tähenduses, kaitse huvides Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 2 lõike 3 tähenduses, ning rahvatervise ja ohutuse huvides Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ artikli 9 lõike 1 punkti a tähenduses kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega, nagu nullnetotööstuse määrus (EL) 2024/1735, III taastuenergia direktiiv (direktiiv 2023/2413) või kaitsevalmiduse koondpakett (COM(2022) 349) ja nendes sätestatud tingimustel, juhul kui muud nende sätetega kehtestatud tingimused on täidetud.

2. JAGU

ECFi INVESTEU INSTRUMENT

Artikkel 21

Üldine raamistik

1. Liidu sisepoliitika horisontaalse toetusvahendina sisaldab ECFi InvestEU instrument eelarvelist tagatist ja rahastamisvahendeid, sealhulgas kombineerituna tagastamatu toetusega segarahastamistoimingu raames, et aidata kaasa artiklis 3 sätestatud üld- ja erieesmärkide saavutamisele, ning seda võib rakendada koostöös muude liidu või riiklike meetmetega, sealhulgas liikmesriikide osade kaudu.
2. ECFi InvestEU instrumendiga käsitletakse turutõrkeid või mitteoptimaalseid investeerimisolukordi. ECFi InvestEU instrumendist võib anda eelkõige laene, tagatise, edasigarantiisid, kapitaliturustrukture, mis tahes muud liiki rahastamist või krediitkvaliteedi parandamist, sealhulgas allutatud laene, või omakapitali- või kvaasiomakapitali investeringuid, mida antakse otse või kaudselt finantsvahendajate, fondide, investeerimisplatvormide või muude vahendite kaudu, mis suunatakse vahendite lõplikele saajatele.
3. ECFi InvestEU instrumendi ELi osa eelarvelise tagatise maksimumsumma on 70 000 000 000 eurot jooksevhindades. Selle eraldiste määr on 50 %.
4. Euroopa Konkurentsivõime Fondist ECFi InvestEU instrumendi kaudu antava liidu toetuse miinimumsumma on 17 000 000 000 eurot, mida kasutatakse artiklis 3 sätestatud üld- ja erieesmärkide toetamiseks. Seda miinimumsummat suurendatakse artiklis 15 sätestatud tööprogrammidest saadava rahalise osaluse võrra. Rahaline osalus on Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames eelistatud rakendusvahend, mida kasutatakse eelarvelise tagatise eraldiste jaoks või rahastamisvahendite rahastamiseks.
5. Komisjoni kehtestatud investeerimissuunistes määratakse üksikasjalikumalt kindlaks sekkumise ulatus, et toetada artiklis 3 sätestatud üld- ja erieesmärke. Investeerimissuunistes koostatakse tihedas dialoogis võimalike rakenduspartneritega.
6. Lõikes 3 osutatud eraldiste suhtes kohaldatakse järgmisi eeskirju:

- a) eraldiste määra hinnatakse igal aastal vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 41 lõikes 5 osutatud hindamisele;
 - b) artikli 23 lõikes 2 osutatud muudest liidu programmidest toetuse saamiseks tehakse eraldised kõnealusest muust liidu programmist;
 - c) eraldised seotakse kulukohustustega kuni 31. detsembrini 2034 ja nende puhul võetakse arvesse edusamme eelarvelise tagatise andmisel ECFi InvestEU instrumendi raames;
 - d) kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 214 lõikega 2 moodustatakse eraldised kuni 31. detsembrini 2037 ning nende puhul võetakse arvesse rahastamis- ja investeerimistoimingute heakskiitmisel ja allkirjastamisel tehtud edusamme.
7. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 84 vastu delegeeritud õigusakte lõike 3 muutmiseks, et kohandada eraldiste määra ja eelarvelise tagatise maksimumsummat kuni 20 % ulatuses kõnealusest summast.

Artikkel 22

Toetus kasvu- ja idufirmadele

1. ECFi InvestEU instrument on liidu integreeritud platvorm, mille kaudu antakse sihtotstarbelist rahalist toetust kõigis arenguetappides ettevõtetele – idu- ja kasvufirmadele, sealhulgas neile, kes tegelevad aktiivselt tootmise, tööstusliku kasutuselevõtu ja turuleviimisega. Sellega tagatakse, et suure potentsiaaliga Euroopa ettevõtetele, kes arendavad või võtavad kasutusele uuenduslikke lahendusi, on juurdepääs kapitalile ja ressursidele, et kasvada liidus ja tugevdada seeläbi ühtse turu integreerimist ning hoiuste ja investeringute liitu.
2. Eelkõige töötab komisjon koostöös Euroopa Investeerimispanka Grupi, muude rahvusvaheliste finantseerimisasutuste ja riiklike tugipankadega välja kasvurahastu. Rahastu pakub koordineeritud ja järjepideval viisil kasvufirmade ainulaadsetele vajadustele kohandatud ulatuslikku rahastamisvahendite kogumit, sealhulgas kaudne ja otsene omakapital ja kvaasiomakapital, riskikapital, laenud, tagatised ja segarahastamine, et meelitada erainvestoreid kasvufirmade rahastamist toetama ja hõlbustada väljumisvõimalusi. Rahastu on suunatud VKEdele, väikestele keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele.
3. Rahastut kasutatakse juhul, kui turuinvestorid ei suuda pakkuda piisavat rahastamist suure kasvupotentsiaaliga, uuenduslikele ja strateegilistele Euroopa ettevõtetele, sealhulgas juhul, kui see on vajalik liidu strateegiliste varade, huvide, autonoomia või majandusjulgeoleku kaitsmiseks.
4. See võimendab avaliku sektori investeringuid, et hoogustada märkimisväärsed era- ja institutsionaalseid kapitalivooge, näiteks börsivälisesse ettevõtetesse investeerivatest fondidest, äriühingutest, pensionifondidest, kindlustusseltsidest ja muudest pikaajalistest investoritest, süvendades seeläbi Euroopa kapitaliturge ja soodustades kasvufirmade kestlikku kasvu.

Artikkel 23

Ainuõiguslikkuse klausel

1. Mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 kestuse ajal kehtestatakse eelarvelised tagatised, rahastamisvahendid või sellised rahastamisvahendid, mida komisjon

rakendab eelarve otsese täitmise raames kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikliga 219, et toetada poliitikaeesmärke liidu territooriumil, üksnes käesoleva jao alusel.

2. Eelarvelist tagatist artikli 21 lõikes 3 osutatud maksimumsumma piires ja rahastamisvahendeid, sealhulgas kombineerituna tagastamatu toetusega segarahastamistoimingu raames, võib kasutada toetuse andmiseks muudest liidu programmidest, sealhulgas ELi heitkogustega kauplemise süsteemi innovatsioonifondist ja muudest liidu programmidest, mida rahastatakse muudest allikatest kui liidu eelarvest, kooskõlas kõnealustes programmides sätestatud eesmärkidega.

Artikkel 24

ELi osa ja liikmesriikide osa

1. ECFi InvestEU instrument koosneb ELi osast ja liikmesriikide osadest.
2. Kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 211 lõikega 2 ja artikli 221 lõikega 2 võib artikli 5 lõike 1 alusel ECFi InvestEU instrumendis rahaliselt osaleda. Konkreetne rahaline osalus ECFi InvestEU instrumendi eelarvelises tagatises suurendab artikli 21 lõikes 3 osutatud eelarvelise tagatise summat.

Artikkel 25

Rakenduspartnerite kogukond

1. ECFi InvestEU instrument on avatud struktuuriga ja seda rakendavad partnerid, sealhulgas Euroopa Investeerimispannga Grupp, rahvusvahelised finantseerimisasutused, riiklikud tugipangad ja finantseerimisasutused.
2. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 211 lõikest 5 ja kui käesoleva määruse artiklist 12 ei tulene teisiti, võib eelarvelise tagatise või rahastamisvahendi rakendamise, sealhulgas kui seda kombineeritakse tagastamatu toetusega segarahastamistoimingu raames, usaldada määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktis c osutatud mis tahes üksusele.
3. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktis c ja artikli 211 lõikes 5 osutatud üksustele võib liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi või liidu eraõigust, pärast positiivset sambapõhist hinnangut erandkorras usaldada eelarvelise tagatise või rahastamisvahendi rakendamise, sealhulgas juhul, kui see on kombineeritud tagastamatu toetusega segarahastamistoimingu raames, kui sellistele asutustele antakse piisavad finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga. Kõnealused eraõiguslikud asutused valitakse välja, võttes nõuetekohaselt arvesse rakendatava rahastamisvahendi või eelarvelise tagatise laadi, asutuste kogemusi ning finants- ja tegevussuutlikkust ning nende eeskirju ja menetlusi vahendite lõplike saajate projektide majandusliku elujõulisuse kontrollimiseks. Valik peab olema läbipaistev, põhjendatud objektiivsetel alustel ja sellest ei tohi tuleneda huvide konflikti.

III peatükk

Projektinõustamine, VKEde koostöö, oskuste arendamine ja juurdepääs rahastamisele

1. JAGU

PROJEKTINÕUSTAMINE

Artikkel 26

Projektinõustamine

1. Projektinõustamine tehakse kättesaadavaks nii tagastatavate kui ka tagastamatute vahendite jaoks. Käesoleva peatüki alusel toetatavad meetmed ja tegevused aitavad kaasa artikli 3 lõikes 1 sätestatud üldeesmärkide saavutamisele ning toetavad ja täiendavad vajaduse korral muude peatükkide alla kuuluvaid tegevusi.
2. Tagatakse keskne juurdepääs nõustamis- ja ettevõtluse hoogustamise teenustele, mis võivad hõlmata järgmist:
 - a) investeerimisnõustamisteenused, sealhulgas turuarendustegevus ja nõustamistoetus investeerimisprojektide kindlakstegemiseks, ettevalmistamiseks, arendamiseks, struktureerimiseks, hankimiseks ja rakendamiseks ning projektiarendajate ja finantsvahendajate suutlikkuse suurendamine rahastamis- ja investeerimistoimingute rakendamiseks ning rahastamisvahendite mõistmiseks ja kasutamiseks, et kasutada ära kogu nende potentsiaal. Selline toetus võib hõlmata mis tahes etappi projekti olelusringis või toetatava üksuse rahastamises;
 - b) ettevõtlusalane nõustamine ja ettevõtluse hoogustamise teenused, mis on suunatud potentsiaalsetele Euroopa Konkurentsivõime Fondi toetusesaajatele ja muudele projektiarendajatele, sealhulgas VKEdele ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele, idu- ja kasvufirmadele, toetades ja hõlbustades nende juurdepääsu Euroopa Konkurentsivõime Fondi rahastamisele ja finantseerimisele ning hõlbustades sidemete loomist erainvestoritega ja edendades ettevõtjate finantskirjaoskust, sealhulgas kapitaliturupõhise rahastamise pakutavate võimaluste mõistmist.
3. Projektinõustamisega toetatakse muu hulgas projektide registrite loomist ja võimalike investeerimisprojektide arendamist ECFi InvestEU instrumendi raames ning aidatakse kaasa nende edasiarendamisele. Projektinõustamine teeb koostööd ka tööstusliitude ja Euroopa klastritega. Projektinõustamine on kättesaadav iga osutatud poliitikaharu raames ja hõlmab selle poliitikaharu alla kuuluvaid sektoreid. Lisaks võib nõustamistoetus hõlmata üldeesmärke ja valdkondadevahelisi meetmeid.
4. Komisjon võib sõlmida nõustamispartnerite ja teenuseosutajatega nõustamislepinguid kooskõlas iga poliitikaharu vajadustega. Komisjon ja nõustamispartnerid, sealhulgas Euroopa Investeerimispanka Grupp, teevad tihedat koostööd, et tagada tõhusus, koostoime ja tulemuslik geograafiline katvus kogu liidus, võttes samal ajal arvesse olemasolevaid struktuure ja käimasolevat tööd.
5. Olenemata nõustamisteenuste omandamiseks või osutamiseks kasutatavast eelarve täitmise vahendist valitakse teenuste osutajad ja saajad läbipaistvuse ja võrdse

kohtlemise ning huvide konflikti vältimise, sealhulgas ametialaste huvide konflikti vältimise põhimõtete kohaselt.

6. Projektinõustamise rakendamisel teevad komisjon, tema nõustamispartnerid ja muud teenuseosutajad vajaduse korral koostööd muude liidu või riiklike avaliku või erasektori nõustamis- ja tugiteenuste osutajatega, sealhulgas ELi ettevõtlusvõrgustikuga.

2. JAGU

VKEDE KOOSTÖÖ

Artikkel 27

ELi ettevõtlusvõrgustik

1. Luuakse ELi ettevõtlusvõrgustik, et aidata liidu ettevõtetel muutuda konkurentsivõimelisemaks ja innovaatilisemaks, kasvada ja laieneda nii ühtsel turul ja kaugemalgi, pöörates erilist tähelepanu VKEdele, idufirmadele, kasvufirmadele ja väikestele keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele. Võrgustiku katvus hõlmab kogu liitu ja on geograafiliselt tasakaalustatud, võttes arvesse liidu igat liiki piirkondade, sealhulgas vähem arenenud piirkondade ja liidu äärepoolseimate piirkondade, eripära.

Artikkel 28

Ettevõtluse toetamine

1. Euroopa Konkurentsivõime Fond viib läbi valdkondadevahelisi tegevusi, mis keskenduvad VKEde konkurentsivõime tugevdamisele ja täiendavuse saavutamisele liidu tasandil, sealhulgas järgmiste meetmete kaudu:
 - a) pakutakse integreeritud ärinõustamist ja toetust ettevõtetele, sealhulgas kolmandatele isikutele antava rahalise toetuse kaudu;
 - b) pakutakse partnerlusvõimalusi ja suurendatakse suutlikkust;
 - c) toetatakse ja abistatakse tehnoloogiale, tehnoloogiataristule ja -rajatistele juurdepääsemisel, innovatsiooni turul kasutuselevõtmisel ning toetatakse äriorganisatsioone, VKEsid ja väikesi keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjaid, sealhulgas idu- ja kasvufirmasid koostööplatvormides ja koostööl põhinevates sektorites osalemisel;
 - d) edendatakse ettevõtjate arusaamist liidu poliitikast ning saadakse tagasisidet selle tulemuslikkuse kohta;
 - e) parandatakse VKEde ning väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate juurdepääsu rahastamisele ja rahaliste vahendite, sealhulgas mikrorahastamise ja sotsiaalsetele ettevõtetele antava toetuse kättesaadavust kõnealustele ettevõtjatele;
 - f) hõlbustatakse turulepääsu, sealhulgas VKEde rahvusvahelistumise toetamise ja turuteabe pakkumise kaudu, muu hulgas vähem arenenud piirkondades ja äärepoolseimates piirkondades;
 - g) parandatakse VKEde ettevõtluskeskkonda ja edendatakse VKEde uusi ärivõimalusi, toetades muu hulgas intellektuaalomandi väärtustamist, standardite kehtestamist ja riigihankeid;

- h) edendatakse ettevõtlust, sealhulgas naiste ja noorte ettevõtlust ning ettevõtlus- ja ärialaoste oskuste omandamist.

Artikkel 29

VKEdele suunatud meetmed VKEde osaluse suurendamiseks

1. Iga poliitikaharu raames toetatakse sihtotstarbelisi sektoripõhiseid meetmeid, mis on suunatud idufirmadele, VKEdele ja väikestele keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele, või VKEdele mõeldud taotlusvoorusid strateegilistes sektorites, et edendada innovatsiooni, hoogustada ettevõtlust, turustamist ja laienemist.

Artikkel 30

Oskuste arendamise toetamine

1. Euroopa Konkurentsivõime Fondist rahastatakse meetmeid, millega toetatakse oskuste arendamist, eelkõige strateegilistes sektorites, luues tugevaid sidemeid kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe pakkujate, rakendusuringute ja ettevõtete vahel, et saavutada paindlik, innovaatiline ja konkurentsivõimeline majandus. See hõlmab toetust Euroopa oskuste garantiile, et toetada väärtusahela üleminekut strateegiliste kasvusektorite või kutsealade kasuks kogu tööturul tööjõu täiend- ja ümberõppe ning kutsehariduse ja -õppe partnerluste kaudu, mis tugevdab koostööd kutsehariduse ja -õppe pakkujate ja ettevõtjate, eelkõige VKEde vahel, ning ühendab nad piirkondlike tööstusökosüsteemidega.

3. JAGU

TOETUSESAAJATELE MÕELDUD TUGITEENUS

Artikkel 31

Juurdepääs liidu rahalistele vahenditele

1. Kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikliga 150 aitab Euroopa Konkurentsivõime Fond kaasa osalejate jaoks loodud ühtse elektrooniliste andmete vahetuse koha säilitamisele ja laiendamisele, et tagada lihtsustatud juurdepääs liidu rahalistele vahenditele. See kaasaaitamine ei sõltu eelarve täitmise viisist või vahendist ning hõlmab nõustamis- ja ettevõtluse hoogustamise teenuseid ja toetust ühtsele portaalile, mille kaudu pääseb juurde liidu toetusele kooskõlas määrusega (EL) [XXX] [tulemusraamistiku määrus].
2. Euroopa Konkurentsivõime Fond võib toetada mis tahes lisategevust, et hõlbustada ja kiirendada juurdepääsu liidu ja muudele rahalistele vahenditele, rahastamisele ja investeringutele ning tagada tulemuste väärtustamine ja kasutuselevõtt selliste vahendite ja instrumentide kaudu nagu lahenduse kontroll, kasutuselevõttutoetused, nõustamis- ja ettevõtluse toetusteenused ning mis tahes spetsiaalsed platvormid.

IV peatükk

Puhtale energiale ülemineku ja tööstuse süsinikuheite vähendamise toetamine

Artikkel 32

Reguleerimisese

1. Käesoleva peatüki alusel toetatavad meetmed aitavad saavutada artikli 3 lõikes 1 sätestatud üldesmäärke ja artikli 3 lõike 2 punktis a sätestatud eriesmäärke.
2. Toetust käesoleva peatüki kohastele meetmetele rahastatakse artiklis 4 sätestatud eelarvest ja mis tahes täiendavast rahalisest osalusest, mis on määratud kooskõlas artikliga 5.

Artikkel 33

Konkreetsed tegevused puhtale energiale ülemineku ja tööstuse süsinikuheite vähendamise poliitika toetamiseks

1. Puhtale energiale ülemineku ja tööstuse süsinikuheite vähendamise poliitikaharu toetamist rakendatakse eelkõige järgmiste tegevuste kaudu.
 - a) Programmi LIFE tegevused: toetada alt üles suunatud projekte uuenduslike lahenduste ja parimate tavade tutvustamiseks, katsetamiseks ja turul kasutuselevõtmiseks puhtale energiale üleminekul ja tööstuse süsinikuheite vähendamisel ning kliima- ja keskkonnavalase teadlikkuse suurendamisel asjaomastel juhtimistasanditel.
 - b) Energiatõhusus, energia salvestamine, tarbimiskaja, riigisisese ülekande- ja jaotusvõrgud, energiasüsteemide digitaliseerimine, integreeritud taastuvenergia, hoonete energiatõhusaks renoveerimine ning kütte- ja jahutuslahendused, -süsteemid ja -teenused.
 - c) Puhta energia ja süsinikuheite vähendamise lahendused tööstuses, sealhulgas energiamahukate tööstusharude elektrifitseerimine ning süsinikdioksiidi kogumine, utiliseerimine ja säilitamine, ning linnades, eelkõige energia, transpordi ja hoonete puhul.
 - d) Kestlike kütuste hankimine, tootmine, ladustamine, jaotamine ja kasutuselevõtt, mis hõlbustab liikuvuse süsinikuheite vähendamist.
 - e) Puhtad, mitmeliigilised ja digitaliseeritud ohutud transpordi- ja liikuvuslahendused, sealhulgas liikuv vara (nt sõidukid, laevad, sealhulgas kalalaevad, õhusõidukid, veeremid) ja taristud (muu hulgas laadimistaristu, sadamad või kiirraudtee), süsteemid ja käitamine.
 - f) Aruka liikuvuse, sealhulgas sõidukite, taristu, ühendatud ja automatiseeritud liikuvuse, arukate liikluskorraldussüsteemide ja nendega seotud teenuste arendamise ja kasutuselevõtu toetamine.
 - g) Puhta tehnoloogia tootmine ja selle tarneahelad, sealhulgas määruse (EL) 2024/1735 kohaste strateegiliste projektide rahalise toetamise, nullnetotehnoloogia ja selle tarneahelate tootmisvõimsuse suurendamise ning olemasolevate tootmisliinide tootmisvõimsuse suurendamise kaudu.

- h) Liidu innovatsioonisuutlikkuse suurendamine ning kõrgtehnoloogilise tootmise ja kõrgtehnoloogiliste materjalide tööstuslik kasutuselevõtt.
 - i) Ringmajandus, veetõhusus, ookeanide tervise- ja keskkonnapoliitika, sealhulgas lahendused keskkonna, sealhulgas õhu, vee, mere ja pinnase kvaliteedi kaitsmiseks, taastamiseks ja parandamiseks, elurikkuse vähenemise peatamiseks ja ümberpööramiseks ning ökosüsteemi kahjustumise vastu võitlemiseks, kestlikud lahendused kliimameetmeteks põllumajandusliku toidutööstuse ja metsanduse tarneahelates.
 - j) Kliima- ja veekerksus.
 - k) Saastuse vältimine, kontroll ja heastamine.
 - l) Investeeringud, innovatsioon ja ajakohastamine kestliku sinise majanduse sektorites, nagu laevaehitus ja laevandus, avamereenergia, ookeaniseire tehnoloogiad, sinimajanduse tehnoloogia ja ökosüsteemide säilitamine.
 - m) VKEde kestlikkus ja üleminek puhtale energiale, sealhulgas turismi-, ehitus- ja muudes majandussektorites.
 - n) Kasutuselevõtt turul, suutlikkuse suurendamine ja oskuste arendamine puhtale energiale üleminekuks, sealhulgas puhtale energiale üleminek ja energia nõudluse poolega seotud tegevus (nt nullnetotööstuse akadeemiad) ning üleminek kestlikule ja ohutule liikuvusele ja säästvale turismile linnades, maapiirkondades, kogukondades ja hoonetes.
 - o) Toetusmeetmed asjakohaste liidu õigusaktide ja poliitika väljatöötamiseks, rakendamiseks, järelevalveks ja täitmise tagamiseks. See hõlmab asjaomaste institutsioonide toetamist, koostööd riiklike ametiasutuste vahel ja sidusrühmadega, uuringuid ning vahendite ja taristu, sealhulgas IT-taristu ja -vahendite väljatöötamist ja kasutuselevõttu.
2. Lõikes 1 osutatud tegevuste kaudu antavat toetust võib anda mis tahes vormis, sealhulgas määruses (EL) [XXX] [teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm] sätestatud teadus- ja innovatsioonikoostöö kaudu, mis on kindlaks määratud tööprogrammi spetsiaalses sihtotstarbelises osas.

Artikkel 34

Täiendavad eeskirjad

1. Sellise tegevuse puhul, millega toetatakse koordineerimis- ja toetusmeetmeid energiatõhususe ja puhtale energiale ülemineku valdkonnas, võib liidu toetus katta kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest, ilma et see piiraks kaasrahastamise põhimõtte kohaldamist.
2. Erandina finantsmääruse artikli 184 lõikest 6 võib vastutav eelarvevahendite kasutaja artikli 34 lõike 1 punktis a osutatud tegevuste puhul, millega toetatakse koordineerimis- ja toetusmeetmeid energiatõhususe ja puhtale energiale ülemineku valdkonnas ning programmi LIFE meetmeid, lubada rahastada või kohustada rahastama toetusesaaja kaudseid kulusid ühtse määra alusel kuni 25 % ulatuses rahastamiskõlblike otsuste kulude kogusummast, välja arvatud alltöövõtu otsesed rahastamiskõlblikud kulud, rahaline toetus kolmandatele isikutele ning mis tahes ühikuhinnad või kindlasummalised maksed, mis sisaldavad kaudseid kulusid.

3. Tööprogrammidega tagatakse sidusus direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikes 8 osutatud fondi raames rakendatavate meetmete liikidega ning sidusus ja vastastikune täiendavus määrusega (EL) [XXX] [Euroopa ühendamise rahastu].
4. Käesoleva määruse eeskirjade kohaselt käesoleva peatüki alusel vastu võetud tööprogrammidesse integreeritakse spetsiaalne sihtotstarbeline osa ning tagatakse sidusus määruse (EL) [XXX] [teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“] alusel toetatava konkurentsivõime ja ühiskonna valdkonna tegevusega.

Artikkel 35

Võistupakkumise mehhanismid

1. Käesoleva peatüki kohased väljavalimismenetlused võivad toimuda võistupakkumise vormis. See hõlmab hinnavahelepinguid, süsinikuheite hinnavahe lepinguid või fikseeritud tasumääraga lepinguid süsinikuheite vähendamise tehtavate investeeringute toetamiseks, tingimusel et liidu finantshuvid on kaitstud ja eelarve riskipositsioon piirdub maksimaalse rahalise osalusega. Võistupakkumismenetlusi võib rakendada artiklis 12 sätestatud eelarve täitmise vahendite kaudu ja kooskõlas nendega.

V PEATÜKK

TERVISHOIU, BIOTEHNOLOOGIA, PÕLLUMAJANDUSE JA BIOMAJANDUSE TOETAMINE

Artikkel 36

Erisätted tervishoiu-, biotehnoloogia-, põllumajandus- ja biomajanduse poliitika toetamiseks

1. Käesoleva peatüki alusel toetatavad meetmed aitavad kaasa artikli 3 lõikes 1 sätestatud üldeesmärkide ja artikli 3 lõike 2 punktis b sätestatud erieesmärkide saavutamisele.
2. Toetust käesoleva peatüki kohastele meetmetele rahastatakse artikli 4 lõikes 2 sätestatud eelarvest ja artikli 5 kohaselt määratud täiendavast rahalisest osalusest.

Artikkel 37

Konkreetsed tegevused

1. Tervise-, biotehnoloogia-, põllumajandus- ja biomajanduspoliitika toetamist rakendatakse eelkõige järgmiste tegevuste kaudu.
 - a) Tervise, sealhulgas piiriülese tervise parandamine ja kaitsmine, kus prioriteediks seatakse tervise edendamine ja haiguste ennetamine kogu elu jooksul, kasutades lähenemisviisi „Tervis kõikides poliitikavaldkondades“ ja terviseühitsuse põhimõtet, pöörates erilist tähelepanu nakkushaigustele ja mittenakkuslikele haigustele, sealhulgas vaimsele tervisele, degeneratiivsele tervisele, autismile, südame-veresoonkonna haigustele, vähktõvele ja muudele mittenakkuslikele haigustele, sealhulgas saastega, seksuaal- ja reproduktiivtervisega seotud haigustele, ning tõhustades rahvusvahelisi tervishoiualgatusi ja koostööd.

- b) Tervishoiusüsteemide tõhususe ja vastupanuvõime suurendamine, parandades terviseandmete ja digivahendite, -taristute ja -teenuste kättesaadavust, kasutamist ja taaskasutamist, sealhulgas selleks, et toetada Euroopa terviseandmeruumi, tehisintellekti- ja robootikapõhiste lahenduste kasutuselevõttu tervishoius, edendada tervishoiu digiüleminekut, parandada juurdepääsu tervishoiuteenustele, pöörates erilist tähelepanu rahvatervisele ja tervishoiutöötajatele, töötada välja ja rakendada liidu tervishoiualaseid õigusakte, muu hulgas digitehnoloogia abil, edendades tõenditel põhinevat otsuste tegemist (sealhulgas toetades tervisetehnoloogia hindamist), pakkudes digilahendusi riiklike tervishoiusüsteemide seireks ja koordineerimiseks ning soodustades nende tegevuse integreerimist, et tagada sidusus ja tõhusus kogu liidus.
- c) Tervise- ja biomajanduse tehnoloogia arendamise, tootmisvõimsuse, tootmise ja tööstusliku kasutuselevõtu edendamine, et suurendada sektori konkurentsivõimet ning tagada piiriülesteks terviseohtudeks valmisoleku ja neile reageerimise seisukohast oluliste liidu ravimite, meditsiiniseadmete, digilahenduste ja meditsiiniliste vastumeetmete kättesaadavus ning sektorite konkurentsivõime ja vastupanuvõime edendamine, tagades, et sellised tooted on uuenduslikud, ohutud, juurdepääsetavad, kättesaadavad ja taskukohased, edendades seeläbi võrdset juurdepääsu kogu liidus.
- d) Biotehnoloogia uuenduste avastamise, arendamise, riskide vähendamise, tutvustamise, katsetamise ja kasutamise ning laiendamise toetamine, biotehnoloogialahenduste turuletoomise ja turul kasutuselevõtmise kiirendamine, tekkivate väärtusahelate tugevdamine ning VKEdele, idufirmadele, kasvufirmadele ja novaatoritele juurdepääsu tagamine rahastamisele ja muule toele.
- e) Inimeste kaitsmine, toetades terviseturbepoliitika väljatöötamist, rakendamist ja järelevalvet koostöös liikmesriikide ametiasutuste ja sidusrühmadega ning koordineerides liidu ja riiklike ennetus-, valmisoleku- ja reageerimiskavasid.
- f) Uuendusliku ja konkurentsivõimelise biomajanduse sektori edendamine liidus, sealhulgas tervishoiualase biotehnoloogia, bioressursipõhiste materjalide ja toodete, põllumajandus- ja metsajäätmete taaskasutamise, CO₂-negatiivsete toodete, biotootmise ja biokemikaalide valdkonnas, eelkõige toetades biomajanduse uuenduste avastamist, arendamist, riskide vähendamist, tutvustamist, katsetamist ja laiendamist; kiirendades põllumajandusest ja metsandusest ning biomajanduse lahendustest pärit bioressursipõhiste materjalide turuleviimist ja kasutuselevõtmist turul; tugevdades tekkivaid väärtusahelaid; luues kvalifitseeritud tööjõudu, pakkudes VKEdele, idufirmadele, kasvufirmadele ja novaatoritele juurdepääsu rahastamisele ja muule toetusele.
- g) Põllumajanduse, kalanduse, vesiviljeluse ja metsandussektori ning maapiirkondade ja rannikualade konkurentsivõime, kestlikkuse, vastupanuvõime ja õigluse edendamine ning kaasaaitamine pikaajalisele toiduga kindlustatusele liidus.
- h) Asjaomaste liidu õigusaktide ja poliitika väljatöötamise, rakendamise, järelevalve ja täitmise tagamise meetmete toetamine. See hõlmab asjaomaste institutsioonide toetamist, koostööd riiklike ametiasutuste vahel ja sidusrühmadega, uuringuid ning vahendite ja taristu, sealhulgas IT-taristu ja -vahendite väljatöötamist ja kasutuselevõttu.
2. Käesoleva määruse eeskirjade kohaselt käesoleva peatüki alusel vastu võetud tööprogrammidesse integreeritakse spetsiaalne sihtotstarbeline osa ja tagatakse sidusus [määruse (EL) [XXX] [teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm

„Euroopa horisont“] alusel toetatava konkurentsivõime ja ühiskonna valdkonna tegevusega.

VI PEATÜKK

DIGITAALSE JUHTPOSITSIOONI TOETAMINE

Artikkel 38

Erisätted digitaalse juhtpositsiooni poliitika toetamiseks

1. Käesoleva peatüki alusel toetatavad meetmed aitavad kaasa artikli 3 lõikes 1 sätestatud üldeesmärkide ja artikli 3 lõike 2 punktis c sätestatud erieesmärkide saavutamisele.
2. Toetust käesoleva peatüki kohastele meetmetele rahastatakse artikli 4 lõike 2 punktis d sätestatud eelarvest ja artikli 5 kohaselt määratud täiendavast rahalisest osalusest.

Artikkel 39

Konkreetsed meetmed digitaalse juhtpositsiooni poliitika toetamiseks

1. Digitaalse juhtpositsiooni toetamine hõlmab terviklikul ja sidusal viisil kogu digisektori ulatust, nagu tehisintellekt (sealhulgas tehisintellektitehased ja gigatehased), kõrgjõudlusega andmetöötlus, kvantitehnoloogia, pooljuhid ja fotoonika, robotika, suured andmetehnoloogiad, *telco edge* ja pilvtehnoloogia, 6G ja muu traadita tehnoloogia, sidevõrgud, täiustatud ühendatus; seiretehnoloogia, küberturvalisus ja võrgu vastupanuvõime, tarkvara projekteerimine, liitreaalsus ja virtuaalmaailm, digiteisikud, liidu digiidentiteedi ja ettevõtluskukrud, usaldustehnoloogia, uued ja kujunemisjärgus digitehnoloogiad ning valdkondadevahelised digitehnoloogiad ja -rakendused, sealhulgas need, millel on kahesuguse kasutuse potentsiaal, ning andmetehnoloogiate ja andmeruumide toetamine.
2. Digitaalse juhtpositsiooni toetamist rakendatakse eelkõige järgmiste tegevuste kaudu.
 - a) Juhtpositsiooni saavutamine digi- ja tehisintellektitehnoloogia valdkonnas teadusuuringute ja innovatsiooni, rakendusuuringu, tehnosiirde, tööstusliku kasutuselevõtu ja turul kasutuselevõtmise kaudu. Rakendamine hõlmab muu hulgas selliste kestlike põhiliste digitehnoloogiate arendamist ja kujundamist, mis kajastavad liidu väärtusi, kaitsevad liidu julgeolekut ja edendavad liidu konkurentsivõimet kogu maailmas.
 - b) Tehnoloogilise suveräänsuse saavutamine, arendades vastupidavaid digiökosüsteeme, sealhulgas kõrgema taseme digioskusi, ja tagades liidus küberturvalisuse kõrge taseme. Rakendamine hõlmab muu hulgas atraktiivse ökosüsteemi loomist murrangulistele uuenduslikele ettevõtjatele, VKEdele, idu- ja kasvufirmadele ning digisektoris esilekerkivatele tööstusliidritele, et nad jääksid liidus püsima, kasvaksid ja areneksid, toetades neid kasvamisel, oma turgude laiendamisel, sealhulgas hangete kaudu, ja panustades liidu digitaalsesse suveräänsusse, keskendudes tehnoloogiliste väärtusahelate keerukusele, standardimisele, kõrgetasemelise digitehnoloogia, taristu ja teenuste varustuskindlusele, vajalikule suutlikkusele, sealhulgas tootmisele, tootmisvõimsusele ja kõrgema taseme digioskustele nii era- kui ka avalikus sektoris.
 - c) Ettevõtjatele ja kodanikele digivõimekuse võimaldamine, võttes kogu liidus kasutusele tippasemel ja kestlikud digirakendused, -taristud ja -teenused.

Rakendamine hõlmab muu hulgas meetmeid täiustatud digitaristu teadusuuringuteks ja innovatsiooniks, arendamiseks, tootmiseks, valmistamiseks või ulatuslikuks kasutuselevõtuks kogu liidus (nt kõrgjõudlusega andmetöötlus, *telco cloud edge*, tehisintellektitehased ja gigatehased, andmed ja andmeruumid, testimis- ja eksperimenteerimisrajatised, pooljuhtide, fotoonika ja kvantkiipide katseliinid, kvantandmetöötlus, side- ja seiretaristud, küberturvalisuse keskused, ELi ettevõtlusvõrgustik, Euroopa digitaalse innovatsiooni keskused, täiustatud ühenduvustaristud, sealhulgas merekaablid ja muud kui maapealsed võrgud, ELi digiidentiteedikukrud ja usaldusteenused ning Euroopa ettevõtluskukrud ja -teenused, turvaline ja koostalitlusvõimeline avalik digitaristu, mis toimivad digiülemineku peamise võimaldajana ning toetavad ühiskonna vastupanuvõimet ja valmisolekut, luues ettevõtjatele, avalikele teenustele ja kodanikele selget lisaväärtust. Kui see on asjakohane, kooskõlastatakse need meetmed riiklike investeeringutega ja kasutatakse muul viisil ära kasutamata potentsiaali, et luua Euroopas toodetud tipptasemel digitehnoloogia siseturg. Selliseid meetmeid võib võtta otsuse (EL) 2022/2481 kohaselt loodud mitut riiki hõlmavate projektide raames, sealhulgas eelkõige selliste projektide raames, mida rakendatakse Euroopa digitaristu konsortsiumide või ühisettevõtete kaudu.

- d) Liidu avaliku ja erasektori digiülemineku toetamine, sealhulgas digioskuste arendamise ja ringluse toetamine. Rakendamine hõlmab muu hulgas vajaliku toetuse andmist, et kiirendada ja süvendada digilahenduste kasutuselevõttu ja juurutamist kõigis majandussektorites teadusuuringute, innovatsiooni ja kasutuselevõtu kaudu, mis suurendab majandussektorite tootlikkust ja konkurentsivõimet, keskendudes keerukamale tehnoloogiale ning tuues kasu ühiskonnale. Avaliku sektori rakenduste toetamise ja avaliku sektori laiema digitaliseerimise eesmärk on tagada kogu liitu hõlmav ühtne koostalitlusvõimeline digitaalsete avalike teenuste keskkond, toetada tehnoloogilist suveräänsust ning maksimeerida nende tõhusust ettevõtjate ja kodanike jaoks. Majanduse ja avaliku sektori digiüleminekut toetatakse ka Euroopa Konkurentsivõime Fondi muudest valdkondlikest poliitikaharudest.
 - e) Toetusmeetmed asjakohaste liidu õigusaktide ja poliitika väljatöötamiseks, rakendamiseks, järelevalveks ja täitmise tagamiseks. See hõlmab asjaomaste institutsioonide toetamist, koostööd riiklike ametiasutuste vahel ja sidusrühmadega, uuringuid ning vahendite ja taristu, sealhulgas IT-taristu ja -vahendite väljatöötamist ja kasutuselevõttu.
3. Käesoleva jao kohase tegevusega toetatakse kõrgetasemelise küberturvalisuse alase suutlikkuse, taristu, tehnoloogia ja suutlikkuse arendamist, kasutuselevõttu ja hankimist, et tagada elutähtsa taristu ja digitaalsete tarneahelate turvalisus, töötada välja liidu olukorrapilt ohuolukorrast ning parandada avastamis- ja intsidentidele reageerimise suutlikkust; toetatakse liidu küberturvalisuse tööstusbaasi konkurentsivõimet, küberturvalisuse alaste oskuste arendamist ja Euroopa tööstusbaasi, sealhulgas VKEde küberküpsust.
 4. Käesoleva määruse eeskirjade kohaselt käesoleva peatüki alusel vastu võetud tööprogrammidesse integreeritakse spetsiaalne sihtotstarbeline osa ja tagatakse sidusus [määruse (EL) [XXX] [teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“] alusel toetatava konkurentsivõime ja ühiskonna valdkonna tegevusega.

VII PEATÜKK

VASTUPANUVÕIME JA JULGEOLEKU, KAITSETÖÖSTUSE JA KOSMOSESEKTORI TOETAMINE

Artikkel 40

Reguleerimisese

1. Käesoleva jao alusel toetatavate meetmetega aidatakse kaasa artikli 3 lõikes 1 sätestatud üldeesmärkide ja artikli 3 lõike 2 punktis d sätestatud erieesmärkide saavutamisele.
2. Toetust käesoleva jao kohastele meetmetele rahastatakse artikli 4 lõike 2 punktis e sätestatud eelarvest ja artikli 5 kohaselt määratud täiendavast rahalisest osalusest.

Artikkel 41

Kosmose- ja kaitsevaldkonna koostoime

1. Luuakse kosmose- ja kaitsevaldkonna nõuandekogu, mis võib anda komisjonile nõu artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktides 1 ja 2 sätestatud kosmose- ja kaitsetegevuse koordineerimise ja vastastikuse täiendavuse valdkonnas ning sellega seotud finantsvahendite kohta, et suurendada investeeringute tõhusust ja tulemuste tulemuslikkust. Lõikes 1 osutatud nõuandekogu liikmed nimetavad ametisse liikmesriigid.

1. JAGU

VASTUPANUVÕIME POLIITIKA TOETAMINE

Artikkel 42

Konkreetne tegevus vastupanuvõime poliitika toetamiseks

1. Vastupanuvõime poliitika toetamisega tugevdatakse liidu tööstuse strateegilist autonoomiat, majanduslikku julgeolekut ja vastupanuvõimet, tugevdades toormete väärtusahela eri etappe, sealhulgas kolmandatest riikidest pärit kriitiliste toormete tarnete mitmekesistamise kaudu.
2. Vastupanuvõime poliitika toetamist rakendatakse eelkõige järgmiste tegevuste kaudu:
 - a) ELi toormete uurimise, kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu suutlikkuse suurendamise toetamine;
 - b) toormete ostmine kooskõlas majandusjulgeoleku vajaduste ning rohe- ja digiülemineku eesmärkidega, et vähendada tarnehäirete ohtu ELi ettevõtjate jaoks, sealhulgas kriitiliste toormete varude loomine ja haldamine koostöös liikmesriikide ja tööstusega;
 - c) rahaline toetus kriitiliste toormete määruuse kohastele strateegilistele projektidele kooskõlas majandusjulgeoleku vajadustega ning rohe- ja digiülemineku eesmärkidega.
3. Lõikes 2 osutatud tegevuste kaudu antavat toetust võib anda mis tahes vormis, sealhulgas teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammis [teadusuuringute ja

innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“] sätestatud ja tööprogrammi spetsiaalses sihtotstarbelises osas kindlaks määratud teadus- ja innovatsioonikoostöö kaudu.

4. Käesoleva määruse eeskirjade kohaselt käesoleva peatüki alusel vastu võetud tööprogrammidesse integreeritakse spetsiaalne sihtotstarbeline osa ja tagatakse sidusus määruse (EL) [XXX] [teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“] alusel toetatava konkurentsivõime ja ühiskonna valdkonna tegevusega.

Artikkel 43

Täiendavad eeskirjad

1. Kriitiliste toormete määruse kohastes strateegilistes projektides ja asjaomaste valdkondlike õigusaktidega ette nähtud strateegilistes projektides võib kohaldada artiklis 20 sätestatud eeskirju.

2. JAGU

KAITSETÖÖSTUSE POLIITIKA TOETAMINE

Artikkel 44

Konkreetsed meetmed kaitsetööstuse poliitika toetamiseks

1. Kaitsetööstuse poliitikat toetatakse eelkõige järgmiste komponentide kaudu:
 - a) käesoleva määruse artiklis 45 osutatud Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide elluviimise toetamine;
 - b) toetus kaitsealasele teadus- ja arendustegevusele, innovatsioonile ja tehnoloogilisele paremusele, nagu on osutatud artiklis 46;
 - c) toetus kaitsetööstuse reageerimisvõimele, tööstusliku tootmise laiendamisele ja vastupanuvõimele, nagu on osutatud artiklis 47;
 - d) artiklis 48 osutatud kaitsevaldkonna hangete, hoolduse ja kättesaadavuse alase koostöö toetamine;
 - e) artiklis 49 osutatud sõjalise logistika võimaldamine ja toetamine.
2. Uutele osalejatele, uuenduslikele idufirmadele, VKEdele ja kasvufirmadele antav toetus kohandatakse esimeses lõikes loetletud tegevustele, et tagada kiirus, paindlikkus ja kiire reageerimine. See toimub ELi kaitseinnovatsiooni kava (EUDIS) sihtotstarbelise programmi vormis, mis hõlmab uuenduslikke ja laiendatavaid tegevusi, sealhulgas lõhkuva tehnoloogia ja üksikute üksuste toetamiseks, näiteks: sidemete loomise üritused ja ettevõtlusalane nõustamine novaatoritele, paindlikud rahastamismehhanismid, proovilepanekud, häkatonid, innovaatiliste hangete toetamine, kiiresti arenevate süsteemide järkjärguliste hankemudelite väljatöötamine ning muud meetmed innovatsioonitsükli ja tehnoloogia integreerimise, valideerimise ja eksperimenteerimise kiirendamiseks.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud tegevuste kaudu antavat toetust võib anda mis tahes vormis, sealhulgas teaduskoostöö ning innovatsioonitegevuse toetusena üksikutele üksustele ja rahastamisvahenditele.

Artikkel 45

Euroopa ühishuvi pakkuvad kaitseprojektid

1. Euroopa ühishuvi pakkuvad kaitseprojektid koosnevad koostööpõhistest tööstusprojektidest, mille eesmärk on tugevdada Euroopa kaitsektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõimet kogu liidus, aidates samal ajal kaasa liikmesriikide sõjaliste võimete ja ühist huvi pakkuvate ja/või ühiselt kasutatavate süsteemide arendamisele, sealhulgas nendele, mis tagavad juurdepääsu kõikidele tegevusvaldkondadele, nimelt maismaale, merele, õhule, kosmosele ja kübervaldkonnale.
2. Komisjon võib kindlaks määrata Euroopa ühishuvi pakkuvad kaitseprojektid rakendusaktis, mis võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
3. Lõikes 2 osutatud projektide kindlaksmääramisel teeb komisjon järgmist:
 - a) võtab nõuetekohaselt arvesse artiklis 56 osutatud kaitsetööstuse nõuandekogu raames antud suuniseid, eelkõige projekti panust ühise välis- ja julgeolekupoliitika, eelkõige võimearendusplaani raames kindlaks määratud võimete prioriteetidesse ning julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilise kompassi eesmärke;
 - b) teeb kindlaks üldised rahastamisvajadused ja võimaliku mõju liidu eelarvele;
 - c) võtab arvesse liikmesriikide kõiki seisukohti.
4. Euroopa ühishuvi pakkuvad kaitseprojektid peavad vastama järgmistele üldkriteeriumidele:
 - a) projekt hõlmab vähemalt nelja liikmesriiki;
 - b) projekti eesmärk on arendada võimeid, sealhulgas neid, mis tagavad juurdepääsu strateegilistele valdkondadele ja vaidlusalustele aladele, strateegilisi võimaldeid ning vajaduse korral süsteeme, mis toimivad ühist huvi pakkuvate ja ühiselt kasutatavate Euroopa kaitsetaristutena;
 - c) projektist saadav kasu laieneb suurele osale liidust ja sellega tagatakse geograafiliselt mitmekesine osalus;
 - d) projektid on oma suuruse või ulatuse poolest eriti olulised ja nende eesmärk on maandada märkimisväärset tehnoloogilist või finantsriski;
 - e) projekti võimalik üldine kasu kaalub üles selle kulud, sealhulgas pikemas perspektiivis.
5. Euroopa ühishuvi pakkuv kaitseprojekt peab hõlmama vähemalt nelja liikmesriiki. Euroopa Komisjon võib vajaduse korral projektis osaleda.
6. Euroopa ühishuvi pakkuvat kaitseprojekti käsitatakse projektina, mis aitab kaasa liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvide seisukohast kriitilise tähtsusega kaitsevõimele ning on seega avalikes huvides. Neid võib luua määruse (EL) [XXX] [Euroopa kaitsetööstuse programm] kohaselt loodud Euroopa relvastusprogrammi koostööstruktuuride raames.

7. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, võivad liikmesriigid kohaldada Euroopa ühishuvi pakkuva kaitseprojekti suhtes toetuskavasid ja näha ette haldustoetust.
8. Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide kasutuselevõttu võib käsitada üldiste huvide seisukohast eriti mõjuva põhjusena direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 ja artikli 16 lõike 1 punkti c tähenduses ning eriti tähtsana üldiste huvide seisukohalt direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 7 tähenduses. Seetõttu võib nendega seotud tootmisrajatiste projekteerimist, ehitamist ja käitamist pidada ülekaalukaks avalikuks huviks, tingimusel et muud kõnealuste sätete tingimused on täidetud.
9. Liit toetab mis tahes tegevust, mis on vajalik Euroopa ühishuvi pakkuva kaitseprojekti arendamiseks, industrialiseerimiseks, hankimiseks või kasutuselevõtmiseks, eelkõige käesoleva jao alusel toetatavate tegevuste kaudu.

Artikkel 46

Koostööpõhine kaitsealane teadus- ja arendustegevus, innovatsioon ja tehnoloogiline paremus

1. Kaitsealast teadus- ja arendustegevust, innovatsiooni ja tehnoloogilist paremust toetavad tegevused võivad hõlmata eelkõige järgmist:
 - a) kaitsealased teaduskoostöö meetmed alates alusuuringutest kuni rakendusuringuteni, kus keskendutakse ühiselt kokku lepitud võimete prioriteetidele;
 - b) koostööpõhine arendustegevus uute kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia jaoks, sealhulgas vähemalt süsteemi prototüüpide loomine, katsetamine, kvalifitseerimine või sertifitseerimine;
 - c) meetmed lõhkuva kaitsetehnoloogia toetamiseks;
 - d) meetmed, millega toetatakse kiiremaid innovatsioonitsükleid ja tehnoloogia integreerimist, sealhulgas pidev teadus- ja arendustegevus ning tehnoloogilised ülesanded;
 - e) pookemeetmed, et kohandada tsiviiltehnoloogiat kaitsevaldkonna tarbeks.

Artikkel 47

Kaitsetööstuse reageerimisvõime, laiendamine ja vastupanuvõime

1. Reageerimisvõime, tööstusliku tootmise laiendamise ja vastupanuvõime suurendamisega seotud tegevused: suurendada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi reageerimisvõimet ja vastupanuvõimet, võimaldades sellel arendada, toota ja säilitada kriitilist kaitsealast tootmisvõimsust/-suutlikkust vajalikus ulatuses ja vajaliku kiirusega, sealhulgas toetades uuenduslike ettevõtete tööstusliku tootmise laiendamist ja toetades oskuste arendamist; võivad hõlmata eelkõige järgmist:
 - a) olemasolevate tootmisvõimsuste optimeerimine, laiendamine, ajakohastamine, uuendamine või kasutusotstarbe muutmine või uute tootmisvõimsuste loomine, kui need komponendid ja toormed on ette nähtud või neid kasutatakse täielikult kaitseotstarbeliste toodete tootmiseks, eelkõige tootmisvõimsuse suurendamiseks või

tootmisaja lühendamiseks, sealhulgas vajalike tööpinkide ja muu vajaliku sisendi hankimise või omandamise teel;

- b) piiriüleste tööstuspartnerluste loomine, sealhulgas avaliku ja erasektori partnerluste või muude tööstuskoostöö vormide kaudu ühise tööstusliku jõupingutuse raames, näiteks piiriülesed ühisettevõtted, sealhulgas tegevused, mille eesmärk on koordineerida kaitseotstarbeliste toodete, komponentide ja vastavate toormete hankimist või reserveerimist ja varumist, kui need komponendid ja toormed on ette nähtud või neid kasutatakse täielikult kaitseotstarbeliste toodete tootmiseks, ning koordineerida tootmisvõimsust ja tootmiskavasid;
 - c) kaitseotstarbeliste toodete ning, juhul kui komponente ja tooret on ette nähtud kasutada või kasutatakse täielikult kaitseotstarbeliste toodete tootmiseks, selliste komponentide ja toorme reserveeritud tootmisvõimsuse lisamahu (alalises valmisolekus rajatised) loomine ja kasutuselevõtmine vastavalt tellitud või kavandatud tootmismahutule;
 - d) selliste kaitseotstarbeliste toodete tööstusliku tootmise ja turustamise edendamine, mis on välja töötatud liidu rahastatavate meetmete või muude koostöömeetmete raames, mida on toetanud vähemalt kaks liikmesriiki, sealhulgas piiriüleste tööstuspartnerluste, avaliku ja erasektori partnerluste või muu tööstuskoostöö vormi raames, millega suurendatakse esialgset tootmist ja vajaduse korral tootmise litsentsimist;
 - e) kaitseotstarbeliste toodete katsetamine, sealhulgas vajaliku taristu loomine, ja vajaduse korral taastamise sertifitseerimine, et tegeleda nende toodete aegumisega ja muuta need lõppkasutajatele kasutatavaks;
 - f) tööstuse strateegilise sõltuvuse vähendamine, eelkõige selliste komponentide asendamine, mille suhtes kohaldatakse piiranguid mitteassotsieerunud kolmanda riigi või kolmanda riigi üksuse poolt, või selliste komponentide asendamise või kõrvaldamise suutlikkuse arendamine.
2. Selleks et tagada kaitseotstarbeliste toodete õigeaegne ja õiges mahus kättesaadavus, edendades seeläbi Euroopa kaitseotstarbeliste tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ja vajaduse korral Ukraina kaitseotstarbeliste tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõimet, toetab komisjon järgmisi meetmeid (ELi kaitseotstarbeliste toodete müügi mehhanism):
 - a) kaitseotstarbeliste toodete kaitsetööstusreservi loomine, haldamine ja hooldamine;
 - b) Euroopa kaitseotstarbeliste tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ning Ukraina kaitseotstarbeliste tehnoloogilise ja tööstusliku baasi raames välja töötatud kaitseotstarbeliste toodete ühtse tsentraliseeritud kataloogi loomine ja haldamine;
 - c) kaitseotstarbeliste toodete riigihangetega seotud haldussuutlikkuse suurendamine.
 3. Lõike 2 punktis a osutatud kaitsetööstuse valmisoleku reservi loob, seda haldab ja hooldab üksnes Euroopa relvastusprogrammi koostööstruktuur, nagu on sätestatud määruses [Euroopa kaitsetööstuse programm], ning see pakub liikmesriikidele, assotsieerunud riikidele ja Ukrainale kohest soodustingimustel ostu- või kasutus-/rentimisvõimalust reservi kuuluvatele kaitseotstarbelistele toodetele.
 4. Komisjon koostab pärast Euroopa Kaitseagentuuriga konsulteerimist lõike 2 punktis b osutatud kataloogi ja ajakohastab seda. Komisjon konsulteerib Euroopa Kaitseagentuuriga ja võtab selle seisukohti arvesse kõnealuse kataloogi tehniliste kirjelduste koostamisel ning vajaduse korral hangib selle koostamiseks vajaliku

asutusesisese IT-platvormi. Liikmesriike, Ukrainat ja ettevõtjaid kutsutakse üles seda kataloogi vabatahtlikult täitma.

Artikkel 48

Kaitsevaldkonna ühishanked, hooldamine ja kättesaadavus

1. Programmiga toetatakse tegevusi, mille eesmärk on suurendada koostööd liikmesriikide ja assotsieerunud riikide vahel ühise sertifitseerimisvõimekuse arendamise, hangete, hoolduse ja kaitsevõime kättesaadavuse valdkonnas, vähendades seeläbi killustatust ja suurendades koostalitlusvõimet, saavutades mastaabisäästu, tagades kiirema juurdepääsu vajalikule varustusele ning tugevdades kollektiivset kaitsevalmidust.
2. Liikmesriigid ja assotsieerunud riigid, kes viivad ellu kaitsevaldkonna ühishangete, hooldamise ja kättesaadavusega seotud meetmeid, määravad ühehäälselt rahastamiskõlbliku õigussubjekti esindajaks, kes tegutseb nende nimel kõnealuse meetme elluviimisel. Eelkõige viib esindaja läbi hankemenetlused ja sõlmib osalevate riikide nimel töövõtjatega lepingud. Esindaja võib osaleda meetmes toetusesaajana ja tegutseda konsortsiumi koordinaatorina, olles seega võimeline haldama ja kombineerima programmi vahendeid ning osalevate liikmesriikide ja assotsieerunud riikide vahendeid.
3. Esindaja kohaldab oma hankemenetlustes ja töövõtjatega lepingute sõlmimisel kriteeriume, mis on samaväärsed artiklis 51 sätestatud kriteeriumidega, ning nõuab pakkumiskutses, et neid kriteeriume kohaldataks alltöövõtjate suhtes.
4. Esindajad teavitavad komisjoni artiklis 51 osutatud tagatistest ja riskimaandamismeetmetest. Lisateave kõnealuste tagatiste ja riskimaandamismeetmete kohta tehakse komisjonile taotluse korral kättesaadavaks. Komisjon teavitab artikli 83 lõike 1 punktis e osutatud komiteed kõigist käesoleva lõike kohaselt esitatud teadetest.
5. Kõik lepingud, mis tulenevad kaitsevaldkonna ühishanke, hooldamise ja kättesaadavusega seotud meetmetest, peavad sisaldama sätteid, millega reguleeritakse kaitseotstarbeliste toodete täiendavate koguste ostmist muudele liikmesriikidele, assotsieerunud riikidele või Ukrainale.
6. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab „esindaja“ direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 1 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 3 lõikes 1 määratletud avaliku sektori hankijat, kes on asutatud liikmesriigis või assotsieerunud riigis, Euroopa Kaitseagentuuri, Euroopa relvastusprogrammi koostööstruktuuri või rahvusvahelist organisatsiooni, kelle liikmesriigid, assotsieerunud riigid või Ukraina on määranud korraldama nende nimel ühishanget.

Artikkel 49

Sõjalise logistika võimaldamine ja toetamine

1. Tegevus, mis on seotud sõjaväelise liikuvuse parandamisega liidus, toetades tsiviil-sõjaliste vahendite, sealhulgas varustuse, taristu ja pealisehitiste kahesugust kasutamist, hõlbustades, võimaldades ja toetades sõjaväelist liikumist ning juurdepääsu sõjaväelise liikuvuse võimetele, sealhulgas sõjaväelise liikuvuse vahendite panustamise ja jagamise kaudu; see hõlmab ka sõjaväebaaside toetamist

ning sõjaväelaste eluaset ja sotsiaaltaristut, et võimaldada ja säilitada sõjaväelaste suuremat paiknemist liikmesriikides; mis võib hõlmata järgmist:

- a) selliste toodete hankimise stimuleerimine, mis võimaldavad või tõhustavad sõjaväelaste, vahendite või varustuse liikumist, transporti või lähetamist ning parandavad juurdepääsu sõjaväelise liikuvuse võimetele;
 - b) liikmesriikide abistamine kommertsturul või muudest allikatest kättesaadavate selliste transpordi- ja logistiliste ressursside ja varustuse kindlakstegemisel ja neile juurdepääsul, mis aitavad toetada sõjaväelist liikuvust;
 - c) sõjaväelise liikuvusega seotud protsesside digitaliseerimise toetamine, et tagada ja hõlbustada otsest ja turvalist teabevahetust sõjaväelist liikumist ja muid asjakohaseid menetlusi taotlevate ja heaks kiitvate liikmesriikide vahel;
 - d) tööstusliku suutlikkuse tugevdamine, ajakohastamine, laiendamine ja kasutusotstarbe muutmine selliste toodete tootmiseks ja hooldamiseks, mis aitavad otseselt kaasa sõjaväelise liikuvuse edendamisele ja parandamisele liidus;
 - e) töötajate koolitamine, ümber- ja täiendõpe, et parandada kvalifitseeritud töötajate kättesaadavust kaitseotstarbeliste toodete, komponentide ja varustuse veoks, eelkõige ülemõõduliste, ülekaaluliste ja ohtlike kaupade ohutuks ja tõhusaks liikumiseks;
 - f) sõjaväelise liikuvuse jaoks strateegiliste taristute kaitse ja vastupanuvõime parandamine, eelkõige sõjaväelise liikuvuse koridoris asuvate ja Euroopat mõjutava taristu puhul;
 - g) toetusmeetmed asjakohaste liidu õigusaktide ja poliitika väljatöötamiseks, rakendamiseks, järelevalveks ja täitmise tagamiseks. See hõlmab asjaomaste institutsioonide toetamist, koostööd riiklike ametiasutuste vahel ja sidusrühmadega, uuringuid ning vahendite ja taristu, sealhulgas IT-taristu ja -vahendite väljatöötamist ja kasutuselevõttu.
2. Meetmeid rakendatakse vastastikusel täiendavuses määrusega (EL) [XXX] [*Euroopa ühendamise rahastu*].

Artikkel 50

Täiendavad eeskirjad kolmandate riikide assotsieerimise kohta

1. Lisaks artiklis 11 sätestatud eeskirjadele võivad artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis 2 osutatud erieesmärgi alla kuuluvates meetmetes osaleda:
 - a) Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) liikmed, kes on Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmed, vastavalt EMP lepingus sätestatud tingimustele;
 - b) Ukraina.
2. Lisaks artikliga 11 ettenähtud sätetele sätestatakse muude kui lõikes 1 osutatud kolmandate riikidega sõlmitud assotsieerimislepingus järgmine:
 - a) täpsustatakse, kuidas tuleb kohandada rahastamiskõlblikkuse tingimusi, eelkõige selleks, et võimaldada assotsieerunud riigis asutatud, kuid mõne muu kolmanda riigi või kolmanda riigi üksuse kontrolli all olevate üksuste osalemist;
 - b) kehtestatakse asjakohased meetmed varustuskindluse tagamiseks ning kõik muud meetmed, mis on vajalikud Euroopa Liidu ja liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvide kaitsmiseks;

- c) aidatakse kaasa kaitstesüsteemide standardimise suurendamisele ning liikmesriikide ja asjaomaste kolmandate riikide suutlikkuse suuremale koostalitlusvõimele.

Artikkel 51

Täiendavad rahastamiskõlblikkuse eeskirjad sihttoetuste puhul

1. Lisaks käesoleva määruse artiklis 9 sätestatud rahastamiskõlblikkuse tingimuste täitmisele täidavad liidu rahaliste vahendite saajad lõigetes 2–6 sätestatud kohustusi.
2. Vahendite saajate juhtimisstruktuurid asuvad liidus või assotsieerunud riigis ning nad ei ole mitteassotsieerunud kolmanda riigi või mitteassotsieerunud kolmanda riigi üksuse kontrolli all.
3. Erandina lõikest 2 on liidus või assotsieerunud riigis asutatud ja mitteassotsieerunud kolmanda riigi või mitteassotsieerunud kolmanda riigi üksuse kontrolli all olev õigussubjekt rahastamiskõlblik liidu rahaliste vahendite saaja, kui tagatised on heaks kiidetud kooskõlas selle liikmesriigi või assotsieerunud riigi riiklike menetlustega, kus ta on asutatud; sealhulgas tehakse komisjonile kättesaadavaks määruse (EL) 2019/452 artikli 2 punktis 3 sätestatud taustauuringute kohased piisavad meetmed.
4. Nende tagatismeetmetega tagatakse, et kõnealuses punktis osutatud õigussubjekti osalemine meetmes ei ole vastuolus liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, mis on kehtestatud ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames vastavalt Euroopa Liidu lepingu V jaotisele.
5. Esimeses lõigus osutatud tagatistest peab eeskätt nähtuma, et meetme elluviimiseks on võetud abinõusid, millega tagatakse, et
 - a) õigussubjekti üle ei teostata kontrolli viisil, mis takistaks või piiraks tema suutlikkust meedet ellu viia või saavutada tulemusi, mis piiraks tema taristut, rajatisi, vara, ressursse, intellektuaalomandit või oskusteavet, mida kasutatakse meetme jaoks, või kahjustaks tema suutlikkust ja standardeid, mida on vaja meetme elluviimiseks;
 - b) mitteassotsieerunud kolmandal riigil või mitteassotsieerunud kolmanda riigi üksusel puudub juurdepääs meetmega seotud tundlikule teabele ning meetmes osalevad töötajad ja muud isikud on vajaduse korral läbinud liikmesriigi või assotsieerunud riigi julgeolekukontrolli;
 - c) meetmest tulenev intellektuaalomand ja meetme tulemused kuuluvad nii meetme elluviimise ajal kui ka pärast selle lõpuleviimist vahendite saajale, nende üle ei tee kontrolli ega neile ei sea piiranguid mitteassotsieerunud kolmas riik ega mitteassotsieerunud kolmanda riigi üksus, neid ei või liidust ega assotsieerunud riikidest välja viia ja neile ei anta väljastpoolt liitu ega assotsieerunud riike juurdepääsu ilma õigussubjekti asukohaks oleva liikmesriigi või assotsieerunud riigi heakskiiduta ning vastavalt artiklis 3 sätestatud eesmärkidele.
6. Kui õigussubjekti asukohaks olev liikmesriik või assotsieerunud riik peab seda asjakohaseks, võib anda lisatagatise.
7. Komisjon teavitab artikli 83 lõike 1 punktis e osutatud komiteed kõigist käesoleva lõike kohaselt rahastamiskõlblikest õigussubjektidest.
8. Välja arvatud tööprogrammis või väljavalimismenetlusega seotud dokumentides kindlaks määratavatel nõuetekohaselt põhjendatud ja erandlikel asjaoludel, peavad meetmes osalevate liidu rahaliste vahendite saajate taristu, rajatised, vara ja ressursid, mida kasutatakse kõnealuse meetme jaoks, asuma liikmesriigi või assotsieerunud riigi

territooriumil. Vajaduse korral võib tööprogrammides sätestada sellest reeglist tingimuslikke erandeid.

9. Artikli 44 lõike 1 punktides a, b ja e ning artikli 45 lõikes 2 osutatud meetmete puhul kohaldatakse meetmes osalevate alltöövõtjate suhtes lõigetes 2–6 osutatud tingimusi. Meetmes osalevad alltöövõtjad on alltöövõtjad, kellel on otsene lepinguline suhe vahendite saajaga, muud alltöövõtjad, kellele eraldatakse vähemalt 10 % meetme rahastamiskõlblikest kogukuludest, ja alltöövõtjad, kes võivad vajada meetme elluviimiseks juurdepääsu salastatud teabele. Meetmes osalevad alltöövõtjad ei ole konsortsiumi liikmed.
10. Artikli 44 lõike 1 punktides a ja d osutatud meetmete puhul kohaldatakse meetmes või ühishankes osalevate alltöövõtjate suhtes lõigetes 2–6 osutatud tingimusi. Ühishankes osalevad alltöövõtjad on õigussubjektid, kes pakuvad kriitilise tähtsusega sisendeid, millel on toote toimimiseks olulised ainulaadsed omadused, kellele on eraldatud vähemalt 15 % lepingu maksumusest, ning kes vajavad lepingu täitmiseks juurdepääsu salastatud teabele.
11. Mitteassotsieerunud kolmas riik ega mitteassotsieerunud kolmanda riigi üksus ei tohi otseselt või kaudselt ühe või mitme vahepealse õigussubjekti kaudu kontrollida ega piirata artikli 44 lõike 1 punktides a ja b ning artikli 44 lõikes 2 osutatud meetmete tulemusi, samuti nendest meetmetest tulenevaid tooteid või tehnoloogiat, sealhulgas tehnosiirde raames.
12. Artikli 44 lõike 1 punktides a, c ja d osutatud meetmete puhul ei tohi liidust pärit komponentide hinnanguline maksumus olla väiksem kui 65 % lõpptoote hinnangulisest maksumusest. Komponente ei tohi hankida kolmandatest riikidest, kelle tegevus on vastuolus liidu ja liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, sealhulgas heanaaberlike suhete põhimõtte austamisega.
13. Artikli 44 lõike 1 punktides a, c ja d osutatud meetmete puhul on vahendite saajatel ja töövõtjatel võimalik ilma kolmandate riikide või kolmandate riikide üksuste kehtestatud piiranguteta otsustada hangitud kaitsetarbelise toote kavandi määratlemise, kohandamise ja edasiarendamise või toetatava tootmisvõimsuse suurendamise üle, sealhulgas õigus asendada või eemaldada komponente, mille suhtes kohaldatakse kolmandate riikide või kolmandate riikide üksuste kehtestatud piiranguid.
14. Artikli 44 lõike 1 punktides c ja d osutatud meetmete puhul võib tööprogrammiga ette näha, et käesoleva artikli lõigetes 10 ja 11 sätestatud rahastamiskõlblikkuse nõudeid hinnatakse meetme lõpus.
15. Välja arvatud artikli 44 lõikes 2 osutatud meetmete puhul või kui tööprogrammides ei ole sätestatud teisiti, antakse liidu toetust üksnes meetmetele, mida viivad ellu:
 - a) vähemalt kolmest rahastamiskõlblikust õigussubjektist koosnevas konsortsiumis koostööd tegevad õigussubjektid, kes on asutatud vähemalt kolmes eri liikmesriigis või assotsieerunud riigis. Vähemalt kolm neist rahastamiskõlblikest õigussubjektidest, kes on asutatud vähemalt kahes eri liikmesriigis või assotsieerunud riigis, ei tohi kogu meetme elluviimise aja jooksul olla otse või kaudselt sama õigussubjekti kontrolli all ega vastastikku üksteise kontrolli all;
 - b) või määruse (EL) [XXX] [Euroopa kaitsetööstuse programm] kohaselt loodud Euroopa relvastusprogrammi koostööstruktuur.

16. Kui liidu tasandil luuakse register eesmärgiga suurendada selliste toodete kättesaadavust, mis võimaldavad või suurendavad sõjaväelaste, vahendite või varustuseliikuvust, transporti või lähetamist, registreeritakse artikli 49 alusel toetatavad tooted selles registris, et teha need tooted liidule või selle liikmesriikidele kättesaadavaks.
17. Artiklis 48 osutatud kaitsevaldkonna ühishangete, hooldamise ja kättesaadavusega seotud meetmed on rahastamiskõlblikud ainult järgmiste õigussubjektide puhul:
 - a) liikmesriikide ja assotsieerunud riikide avaliku sektori hankijad;
 - b) rahvusvahelised organisatsioonid;
 - c) määruse (EL) [XXX] [Euroopa kaitsetööstuse programm] kohaselt loodud Euroopa relvastusprogrammi koostööstruktuurid;
 - d) Euroopa Kaitseagentuur.
18. Olenemata määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklist 201 kontrollitakse ainult konsortsiumi koordinaatori finantssuutlikkust.
19. Kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 153 lõikega 3 võivad hindamiskomisjoni abistada sõltumatud välisekspertid, kellel on kehtiv salastatud teabele juurdepääsu luba, kui see on tööprogrammiga ette nähtud. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklist 242 ei avalikustata sõltumatute ekspertide nimekirja.

Artikkel 52

Rahastamismäärad

1. Artikli 44 lõike 1 punktis a osutatud meetmete puhul võib liidu toetusest katta kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
2. Artikli 44 lõike 1 punktis b osutatud kaitseuringuid ja -innovatsiooni toetavate meetmete puhul võib liidu toetusest katta kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
3. Artikli 44 lõike 1 punktis b osutatud meetmete puhul, millega toetatakse kaitsetehnoloogia ja kaitsevõime arendamist, võib liidu toetusest katta kuni 50 % rahastamiskõlblikest kuludest või teadus- ja arendusteenuste hangete puhul kuni 50 % lepingu hinnangulisest maksumusest.
4. Artikli 44 lõike 1 punktis c osutatud meetmete puhul võib liidu toetusest katta kuni 50 % rahastamiskõlblikest kuludest.
5. Artikli 44 lõike 1 punktis d osutatud meetmete puhul võib liidu toetusest katta kuni 25 % ühishanke hinnangulisest maksumusest.
6. Artikli 44 lõike 1 punktis e osutatud meetmete puhul võib liidu toetusest katta järgmist:
 - a) kuni 25 % ulatuses hanke hinnangulisest maksumusest, kui meetmega toetatakse liikmesriikide korraldatavat hanget;
 - b) kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest, kui meetmete eesmärk on aidata liikmesriikidel pääseda ligi transpordi- ja logistilistele ressurssidele.
7. Selleks et võtta nõuetekohaselt arvesse asjaomase strateegilise partneri konkreetset olukorda, võib liidu toetusest katta kuni 100 % artikli 44 lõike 1 punktis f osutatud meetmete rahastamiskõlblikest kuludest.

8. Erandina finantsmääruse artikli 184 lõikest 6 võib vastutav eelarvevahendite kasutaja artikli 44 lõike 1 punktides a ja b osutatud meetmete puhul lubada rahastada või kohustada rahastama toetusesaaja kaudseid kulusid ühtse määra alusel kuni 25 % ulatuses rahastamiskõlblike otsuste kulude kogusummast, välja arvatud alltöövõtu otsesed rahastamiskõlblikud kulud, rahaline toetus kolmandatele isikutele ja mis tahes ühikuhinnad või kindlasummalised maksed, mis sisaldavad kaudseid kulusid.

Artikkel 53

Hindamiskriteeriumid

1. Vastavalt tööprogrammides sätestatule hinnatakse meetmete toetusavaldusi kooskõlas järgmiste tippasemele orienteeritud hindamiskriteeriumidega.
 - a) Meetme rakendamise kvaliteet ja tõhusus.
 - b) Asjaomase meetme jaoks seatud eesmärgid, prioriteedid ja oodatavad tulemused, eelkõige ühe või mitme järgmise kriteeriumi hindamise kaudu, nagu on täpsustatud tööprogrammides: i) panus kaitsevaldkonna tippaseme saavutamisse, ii) innovatsioonisuutlikkus, iii) piiriülene koostöö, eelkõige VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatega, kes annavad meetmele olulist lisaväärtust, iv) konkurentsivõime, v) tootmisvõimsuse ja kättesaadavuse suurendamine, vi) tellimuse täitmise aja lühendamine, v) koostalitlusvõime suurendamine, vii) asendatavuse suurendamine ja viii) varustuskindlus kogu liidus, et reageerida tuvastatud riskidele, sealhulgas eelkõige suurele ohule, et realiseeruvad tavapärased sõjalised ohud.

Artikkel 54

Tulemuste omandiõigus

1. Kui liidu toetust antakse sihttoetuse vormis, on liidu institutsioonidel, organitel või asutustel ning toetust andvatel asutustel taotluse korral õigus kasutada tulemusi tasuta, et töötada välja, rakendada ja jälgida olemasolevaid liidu poliitikaid või programme oma pädevusvaldkondades, ning õigus anda kolmandatele isikutele lihtlitsentse või nõuda, et vahendite saajad annaksid kolmandatele isikutele lihtlitsentse tulemuste kasutamiseks õiglastel ja mõistlikel tingimustel, mis sätestatakse huvitatud isikute vahelistes lepingulistes suhetes ilma all-litsentsimise õigusega, kui sihttoetuslepingus ei ole sätestatud teisiti.
2. Ilma et see piiraks liikmesriikide ja assotsieerunud riikide vastutusalasse kuuluvate kohaldatavate ekspordikontrolli eeskirjade kohaldamist, kehtib järgmine.
 - a) Liikmesriikide ja assotsieerunud riikide ametiasutustel on õigus tutvuda artikli 44 lõike 1 punkti b alusel rahastatud tegevusi käsitlevate eriaruannetega. Tutvumisõigused antakse tasuta ja komisjon annab need üle liikmesriikidele ja assotsieerunud riikidele pärast seda, kui komisjon on kontrollinud asjakohaste konfidentsiaalsuskohustuste olemasolu.
 - b) Liikmesriikide ja assotsieerunud riikide ametiasutused kasutavad eriaruannet ainult oma relvajõudude, julgeoleku- või luurejõudude poolt või nende heaks kasutamisega seotud põhjustel, sealhulgas nende koostööprogrammide raames. Kõnealune kasutamine hõlmab uuringuid, hindamisi, teadusuuringuid, kavandamisi, toote vastavushindamist ja sertifitseerimist, käitamist, koolitust ja kõrvaldamist, samuti hanke tehniliste nõuete hindamist ja koostamist.

- c) Kui kaks või enam liikmesriiki või assotsieerunud riiki on mitmepoolselt või liidu raames sõlminud ühe või mitu lepingut ühe või mitme vahendite saajaga, et ühiselt edasi arendada fondist artikli 45 lõike 1 punkti b alusel toetatud tegevuste tulemusi, saavad nad nende tulemuste kasutusõiguse ulatuses, milles need tulemused kuuluvad vahendite saajatele ja neid on vaja lepingu või lepingute täitmiseks. Kasutusõigus antakse tasuta ja eritingimustel selle tagamiseks, et õigusi kasutatakse ainult lepingus või lepingutes ette nähtud eesmärgil ning et on kehtestatud asjakohased konfidentsiaalsuskohustused.
 - d) Kaitsetehnoloogia ja kaitsevõime arendamist toetavate meetmete puhul antakse arendustegevuse tulemustele juurdepääsu õigused meedet kaasrahastavatele riiklikele asutustele õiglastel ja mõistlikel tingimustel, milles lepatakse kokku selliseid tulemusi loovate vahendite saajatega. Kõnealuste juurdepääsuõiguste kasutamise tingimused määratakse kindlaks vahendite saajate ja meedet kaasrahastavate riiklike asutuste vahelises lepingulises suhtes.
 - e) Kaitsetööstuse tugevdamist, tööstusliku tootmise laiendamist ja strateegilise tootmisvõimsuse loomist toetavate meetmete puhul on komisjonil lubatud esitada liikmesriikidele ja assotsieerunud riikidele taotluse korral asjaomased meedet käsitlevad dokumendid, et vältida samade kulude topeltrahastamist.
 - f) Kui liit toetab kaitseotstarbeliste toodete ühishankeid, teevad osalevad liikmesriigid ja assotsieerunud riigid teistele liikmesriikidele ja assotsieerunud riikidele taotluse korral kättesaadavaks asjakohase teabe, nagu põhiomadused, tulemuslikkus, ühikuhinnad ja tarneajad, et võimaldada neil hankega hiljem õiglastel ja mõistlikel tingimustel ühineda.
 - g) Sellised juurdepääsuõigused hõlmavad õigust lubada teistel liidus või assotsieerunud riikides asutatud õigussubjektidel kasutada tulemusi nende nimel, järgides vajaduse korral konfidentsiaalsustingimusi.
3. Mitteassotsieerunud kolmandates riikides asutatud õigussubjektidele või mitteassotsieerunud kolmanda riigi üksustele saadud tulemuste omandiõiguse üleandmiseks või tulemuste kasutamiseks ainulitsentside andmiseks peab komisjon või asjaomane liikmesriik või assotsieerunud riigi ametiasutused sellest eelnevalt teatama ja selle heaks kiitma kolme aasta jooksul pärast meetme lõppmakset tingimusel, et tagatakse liidu julgeoleku- ja kaitsehuvide kaitse.

Artikkel 55

Salastatud teabe suhtes kohaldatavad täiendavad eeskirjad

1. Kolmandas riigis elavad füüsilised isikud ja juriidilised isikud, kes on asutatud kolmandas riigis, võivad töödelda programmiga seotud liidu salastatud teavet üksnes juhul, kui nende suhtes kohaldatakse kõnealustes riikides julgeolekueeskirju, millega tagatakse kaitsetase, mis on vähemalt samaväärne sellega, mis on ette nähtud komisjoni ja nõukogu julgeolekueeskirjadega, mis on sätestatud vastavalt otsuses (EL, Euratom) 2015/444 ja otsuses 2013/488/EL.
2. Füüsilisele või juriidilisele isikule, kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile võib anda juurdepääsu liidu salastatud teabele, kui seda peetakse konkreetsel juhul vajalikuks tulenevalt teabe laadist ja sisust, teabe saaja teadmisyajadusest ning liidule tuleneva kasu ulatusest, ning ilma et see piiraks otsuse 2013/488/EL artiklit 13 ning otsuses (EL, Euratom) 2015/444 sätestatud tööstusjulgeolekut reguleerivate normide kohaldamist.

3. .Salastatud teabega seotud, seda nõudvate või sisaldavate meetmete puhul täpsustab asjaomane rahastamisasutus taotlusvooru või pakkumismenetlust käsitlevates dokumentides vajalikud meetmed ja nõuded niisuguse teabe kaitse tagamiseks nõutaval tasemel.
4. Kolmandas riigis või rahvusvahelises organisatsioonis kohaldatavate julgeolekueeskirjade samaväärsus määratakse kindlaks liidu ja asjaomase kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni vahel vastavalt ELi toimimise lepingu artiklis 218 sätestatud menetlusele sõlmitud salastatud teabe kaitse lepingus, mis sisaldab vajaduse korral tööstusjulgeoleku küsimusi käsitlevaid sätteid, ning otsuse 2013/488/EL artiklit 13 arvesse võttes.
5. Julgeolekuraamistik, millega tagatakse käesoleva jao alusel rahastatava meetme elluviimise käigus saadud salastatud tulemiteabe asjakohane kaitse, kehtestatakse kooskõlas otsusega (EL, Euratom) 2015/444 ja rakenduseeskirjadega, ning sellele aitavad kaasa julgeolekueksperdid, kelle on määranud liikmesriigid ja assotsieerunud riigid, kelle territooriumil toetusesaajad on asutatud. Liikmesriigid ja assotsieerunud riigid esitavad komisjoni julgeolekualase eksperdirühma (ComSEG) töö raames komisjonile ühiselt kokku lepitud salastatuse taseme määramise juhendi. Kui liikmesriigid ja assotsieerunud riigid ei ole sellist ühiselt kokku lepitud salastatuse taseme määramise juhendit koostanud, kehtestab komisjon meetme julgeolekuraamistiku kooskõlas kohaldatavate komisjoni julgeolekusätetega. Käesoleva jao alusel rahastatava meetme elluviimise käigus saadud salastatud tulemiteavet ei levitata edasi ilma osalevate liikmesriikide ja assotsieerunud riikide vahel kokku lepitud tõendatud teadmismajaduseta. Meetme suhtes kohaldatav julgeolekuraamistik kehtestatakse igal juhul enne rahastamislepingu allkirjastamist.

Artikkel 56

Kaitsetööstuse nõuandekogu

1. Käesolevaga asutatakse kaitsetööstuse nõuandekogu.
2. Nõuandekogu üldine ülesanne on abistada komisjoni ning anda talle nõu ja soovitusi vastavalt käesolevale määrusele. Eelkõige annab ta nõu kaitse poliitika haru pikaajalise investeerimisstrateegia kohta.
3. Kaitsetööstuse nõuandekogusse kuuluvad liikmesriikide ja komisjoni esindajad ning kõrge esindaja / agentuuri juht. Iga liikmesriik nimetab ühe esindaja ja ühe asendusliikme.

3. JAGU

KOSMOSESÜSTEEMID JA KOSMOSEPOLIITIKA RAKENDAMINE

Artikkel 57

Erieeskirjad

1. Käesoleva jao alusel toetatavad tegevused aitavad saavutada artikli 3 lõikes 1 sätestatud üldeesmärke ja artikli 3 lõike 2 punktis e sätestatud erieesmärke.
2. Toetust käesoleva jao kohastele tegevustele rahastatakse artikli 4 lõike 2 punktis e sätestatud eelarvest ja artikli 6 kohaselt määratud täiendavast rahalisest osalusest.

Artikkel 58

Komponendid

1. Liidu kosmosesüsteeme ja kosmosepoliitikat rakendatakse eelkõige järgmiste komponentide kaudu:
 - a) positsioneerimine, navigeerimine ja ajamääramine, sealhulgas Galileo programmi ja Euroopa Geostatsionaarse Navigatsioonilisüsteemi EGNOS alakomponendid;
 - b) Maa seire, sealhulgas Copernicuse ja Maa seire valitsustasandi teenuse alakomponendid;
 - c) turvaline ühendus, sealhulgas satelliitide abil tagatava vastupidavuse, ühenduvuse ja turvalisuse taristu (IRIS²) ja riikliku satelliitside (GOVSATCOM) alakomponendid;
 - d) kosmosesektori olukorrast ülevaate saamine, sealhulgas kosmose jälgimise ja seire, kosmoseilmastiku nähtuse ja Maa-lähedaste objektide alakomponendid;
 - e) juurdepääs kosmosele;
 - f) kosmosesektori äriine kasutamine ja kosmosemajandus;
 - g) tehnoloogiline suveräänsus, teadusuuringud ja innovatsioon.

Käesoleva määruse eeskirjade kohaselt käesoleva peatüki alusel vastu võetud tööprogrammidesse integreeritakse spetsiaalne sihtotstarbeline osa ja tagatakse sidusus määruse (EL) [XXX] [*raamprogramm „Euroopa horisont“*] alusel toetatava konkurentsivõime ja ühiskonna valdkonna tegevusega, võttes arvesse käesoleva jao kohaseid erieeskirju.

Artikkel 59

Positsioneerimine, navigeerimine ja ajamääramine

1. Käesoleva jao alusel toetatav positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise komponent (Galileo programmi ning Euroopa Geostatsionaarse Navigatsioonilisüsteemi EGNOS alakomponendid) aitab pakkuda pikaajalisi, tiptasemel ja turvalisi positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise teenuseid, mis toimivad ilma katkestusteta ka ebasoodsates tingimustes ja võimaluse korral ülemaailmsel tasandil, ning nende abil peab saama toetada liidu poliitilisi prioriteete.
2. Positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise komponendi raames on rahastamiskõlblikud järgmised tegevused:
 - a) vähemalt kosmose- ja maapealse taristu ja osutatavate teenuste haldamine, käitamine, hooldus, pidev täiustamine ja kaitse;
 - b) positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise teenuste edasiarendamine ning süsteemide järgmiste põlvkondade väljatöötamine ja kasutuselevõtt; sealhulgas Maa-lähedase orbiidi puhul;
 - c) teadus- ja arendustegevus, millega toetatakse taristu ajakohastamist (eelnev teadus- ja arendustegevus) ning rakenduste, kasutajatehnoloogia, standardimise ja sertifitseerimise arendamist (järgnev teadus- ja arendustegevus);
 - d) koostöö muude piirkondlike või ülemaailmsete satelliitnavigatsioonisüsteemidega, sealhulgas selleks, et hõlbustada ühilduvust ja koostalitlusvõimet ning edendada liidu rolli ülemaailmse osalejana kosmosesektoris, soodustada rahvusvahelist koostööd ja toetada Euroopa kosmosediplomaatiat.

3. Liidu positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise komponendi osutatavad teenused hõlmavad eelkõige järgmist:
 - a) avatud teenus tarbijatele;
 - b) kutsealaseks või äriotstarbel kasutamiseks mõeldud täppisteenus;
 - c) avatud teenuse navigeerimissõnumi autentimine Galileo avatud teenuse autentimiseks;
 - d) avalik reguleeritud teenus, mis on ette nähtud üksnes valitsuselt loa saanud kasutajatele;
 - e) Galileo hädaolukorrast hoiatamise satelliitteenus;
 - f) ajamääramise teenus;
 - g) kosmosenavigatsiooniteenus, mida kasutavad kosmosevarade operaatorid;
 - h) ülemaailmne eraldiseisev otsingu- ja päästeteenistus, sealhulgas valitsustasandi kasutajatele, mis toetab päästeoperatsioone kahepoolse side suutlikkusega;
 - i) päästeinfo teenus kasutajatele, kelle jaoks ohutus on otsustava tähtsusega, sealhulgas tsiviillennundus-, mere- ja muud transpordirakendused;
 - j) andmete levitamise teenus (EDAS);
 - k) kõigi kosmosekomponentide volitatud kasutajaskondadele mõeldud raadiosagedushäirete seire teenused;
 - l) panus täiendavatesse positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise teenustesse, mis suurendab vastupanuvõimet positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise komponendi pakutavate teenuste häirete korral.
4. Avalik reguleeritud teenus on liikmesriikidele, nõukogule, komisjonile, Euroopa väli teenistusele ja vajaduse korral nõuetekohaselt volitatud liidu ametitele tasuta. Positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise komponendi teenuseid osutatakse esmajärjekorras kõigi positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise alakomponentides osalevate liikmesriikide ja kolmandate riikide geograafiliselt Euroopas asuvatel territooriumidel.
5. Komisjon võib rakendusaktidega vastu võtta meetmed, mis on vajalikud positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise andmetele ja teenustele juurdepääsu poliitika kehtestamiseks ja reguleerimiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Artikkel 60

Maa seire

1. Maa seire süsteem koosneb Copernicusest ja Maa seire valitsustasandi teenusest. Copernicus on tsiviilkontrolli all olev operatiivne, autonoomne, kasutajakeskne ja tsiviilotstarbeline Maa seire süsteem, mis tugineb olemasolevale riiklikule ja Euroopa suutlikkusele. See pakub geoteabega seotud andmeid ja -teenuseid ning koosneb satelliitidest, maapealsest taristust, andmete ja teabe töötlemise seadmetest ning jaotustaristust, tuginedes tasuta, täielike ja avatud andmete poliitikale ning võttes vajaduse korral arvesse julgeolekuvajadusi ja -nõudeid.
2. Copernicuse programmiga toetatakse ka liidu ja selle liikmesriikide poliitika kujundamist, rakendamist ja järelevalvet eelkõige keskkonna, kliimamuutuste, merekeskkonna, merenduse, atmosfääri, põllumajanduse ja maaelu arengu,

kultuuripärandi säilitamise, elanikkonnakaitse, taristu seire, ohutuse ja julgeoleku ning digitaalrajanduse valdkonnas digitaalse juhtpositsiooni poliitikaaru raames, mis viiakse kooskõlla Copernicuse eesmärgiga.

3. Copernicus edendab Maa seire süsteemide rahvusvahelist koordineerimist ja sellega seotud andmevahetust, et tugevdada selle ülemaailmsel mõõdet ja vastastikust täiendavust, võttes arvesse rahvusvahelisi kokkuleppeid ja koordineerimisprotsesse.
4. Copernicuse põhikasutajad on liidu institutsioonid ja asutused ning Euroopa riiklikud või piirkondlikud avaliku sektori asutused, mis asuvad liidus või assotsieerunud kolmandates riikides, kellele on tehtud ülesandeks avaliku tsiviilpoliitika, nagu keskkonna-, elanikkonnakaitse- ja ohutuspoliitika, sealhulgas taristu ohutust hõlmava ohutuspoliitika või julgeolekupoliitika kujundamine, rakendamine, täitmise tagamine või seire, ja kes kasutavad Copernicuse andmeid ja Copernicuse teavet ning kelle täiendav roll on kannustada Copernicuse arengut.
5. Selleks et tagada Copernicuse järjepidevus ja edasiarendamine ning vastata kasutajate, eelkõige liidu institutsioonide ja asutuste ning selliste Euroopa riiklike või piirkondlike avaliku sektori asutuste, mis asuvad liidus või assotsieerunud kolmandates riikides, muutuvatele vajadustele, koosneb Copernicus eelkõige järgmisest:
 - a) Copernicuse taristu, sealhulgas Copernicuse Sentineli satelliitide arendamine, kasutuselevõtt ja käitamine, juurdepääs kolmandate isikute kosmosepõhistele Maa seire andmetele ning pidev juurdepääs kohapealsetele ja muudele lisaandmetele, sealhulgas võimalik panus rahvusvahelistesse *in situ* võrkudesse;
 - b) Copernicuse teenused, sealhulgas maismaa, kliimamuutuste, atmosfääri ja merekeskkonna keskkonnaseire ülemaailmsel tasandil; hädaolukordade ohjamise teenused; ennetus- ja valmisolekuteenused; julgeolekuteenused liidus; sealhulgas mereseire ja piiride jälgimine; liidu välistegevuse ning ühise välis- ja julgeolekupoliitika toetamine;
 - c) juurdepääs Copernicuse andmetele ja nende levitamine, sealhulgas taristu ja teenused, et tagada Copernicuse andmete ja Copernicuse teabe otsing ja avastamine, vaatamine, neile juurdepääs, nende levitamine ja kasutamine ning pikaajaline säilitamine kasutajasõbralikul viisil, eelkõige koostoime muude andmeruumidega, nagu Euroopa ühtne roheleppe andmeruum või digiteisikud.
 - d) Komisjon võib rakendusaktidega vastu võtta tehnilised kirjeldused, milles osutatakse lõikes 4 loetletud rahastamiskõlblikele meetmetele. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.
6. Samuti võib komisjon võtta kooskõlas artikliga 84 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada Copernicuse andme- ja teabepoliitikat seoses julgeolekupiirangutega ning Copernicuse andmetele ja Copernicuse teabele juurdepääsu ja nende kasutamise spetsifikatsioonide, tingimuste ja menetlustega.
7. Maa seire valitsustasandi teenusega suurendatakse olukorratundlikkust, et toetada liidu ja liikmesriikide valmisolekut, otsuste tegemist ja meetmeid julgeoleku ja kaitse valdkonnas. Maa seire valitsustasandi teenus hõlmab eelkõige satelliite, maapealset taristut, andme ja teabe töötlemise seadmeid ning jaotustaristut. See pakub turvalisi, usaldusväärseid, õigeaegseid, püsivaid ja sihipäraseid kosmosepõhiseid Maa seire andmeid, millega tugevdatakse olemasolevat ja kavandatavat suutlikkust. See täiendab Euroopa Liidu Satelliidikeskuse, sealhulgas liikmesriikide olemasolevaid võimeid ja tugineb neile. Maa seire valitsustasandi teenus võib anda ka täiendavat teavet Copernicuse teenustele, eelkõige elanikkonnakaitse ja julgeoleku valdkonnas.

8. Maa seire valitsustasandi teenus koosneb eelkõige järgmisest:
 - a) Maa seire valitsustasandi teenuse taristu, sealhulgas selliste uute Maa seire kosmosemissioonide arendamine ja käitamine, mis on ette nähtud tundlikeks valitsustasandi rakendusteks; juurdepääs kolmandate isikute täiendavatele kosmosepõhiste Maa seire andmetele; juurdepääs *in situ* andmetele ja muudele lisaandmetele;
 - b) Maa seire valitsustasandi teenused, sealhulgas tegevused lisaväärtusega georuumilise teabe loomiseks, mis on mõeldud üksnes valitsuselt loa saanud kasutajatele tundlike olukorrateadlikkuse rakenduste jaoks, et toetada valmisolekut ja otsuste tegemist julgeoleku ja kaitse valdkonnas;
 - c) Maa seire valitsustasandi teenuse andmetele juurdepääs ja nende levitamine, sealhulgas taristu ja teenused, et tagada turvalisel viisil juurdepääs Maa seire valitsustasandi teenuse andmetele ja teabele, nende levitamine ja kasutamine ning pikaajaline säilitamine.
9. Komisjon võib rakendusaktidega vastu võtta lõikes 8 loetletud Maa seire valitsustasandi teenuse rahastamiskõlblikele meetmetele viitavad tehnilised kirjeldused. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.
10. Maa seire valitsustasandi teenuse kasutajad peavad saama komisjonilt või liikmesriikidelt nõuetekohase loa ning nad peavad vastama artiklis 69 osutatud üldistele turvalisusnõuetele. Maa seire valitsustasandi teenuse kasutamise loa võivad saada järgmised üksused:
 - a) liidu või liikmesriigi avaliku sektori asutus või organ, kes on volitatud teostama avalikku võimu;
 - a) füüsiline või juriidiline isik, kes tegutseb punktis a osutatud üksuse nimel ja tema kontrolli all.
11. Liikmesriigid võivad panustada Maa seire valitsustasandi teenusesse satelliitide suutlikkusega, maapealse segmendi tegevuskohtadega või maapealse segmendi rajatiste osaga.
12. Liidu ametitel võib olla juurdepääs Maa seire valitsustasandi teenusele üksnes ulatuses, mida on vaja nende ülesannete täitmiseks ja vastavalt asjaomase ameti ning selle üle järelevalvet tegeva liidu institutsiooni vahelises halduskokkuleppes sätestatud üksikasjalikele reeglitele.
13. Teadus- ja arendustegevus toetab Copernicuse ja Maa seire valitsustasandi teenuse edasiarendamist, sealhulgas nende teenuseid, ning järgnevat teadus- ja arendustegevust Maa seire teenuste kasutuselevõtuks vajalike rakenduste ja kasutajatehnoloogia väljatöötamiseks.

Artikkel 61

Turvaline ühendus

1. Turvalise ühenduse komponendi kohaldamisala on eelkõige järgmine:
 - a) usaldusväärsete, turvaliste ja kulutõhusate valitsustasandi teenuste ja GOVSATCOMi teenuste pikaajalise kättesaadavuse tagamine;
 - b) turvalise ühenduse programmi IRIS² kommertsteenuste võimaldamine;

- c) võimaluse korral side- ja täiendavate sidega mitteseotud teenuste arendamise võimaldamine, eelkõige parandades käesoleva jao kohaseid tegevusi ja komponente, luues nende vahel koostoimet ning laiendades nende suutlikkust ja teenuseid, samuti liikmesriikidele osutatavate sidega mitteseotud teenuste arendamine, majutades täiendavaid satelliitide allsüsteeme, sealhulgas kasulikke laadungeid;
 - d) turvalise ühenduse parandamine strateegilist huvi pakkuvates geograafilistes piirkondades, nagu Aafrika ja Arktika, samuti Läänemeri, Must meri, Vahemere piirkond ja Atlandi ookean.
2. See komponent hõlmab eelkõige järgmisi rahastamiskõlblikke tegevusi:
- a) turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklike teenuste osutamiseks vajaliku kosmose- ja maapealse taristu määratlemise, projekteerimise, arendamise, valideerimis- ja seonduvad kasutuselevõtutoimingud;
 - b) turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklike teenuste osutamisega seonduv kasutamistegevus, mis hõlmab kosmose- ja maapealse taristu käitamist, hooldust, pidevat täiustamist ja kaitset, sealhulgas uuendamist ja iganenud vahendite haldamist;
 - c) Euroopa kvantkommunikatsiooni taristu (EuroQCI) järkjärguline integreerimine turvalise ühenduse süsteemi;
 - d) teadus- ja arendustegevus kosmose- ja maapealse taristu järgmiste põlvkondade jaoks, turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklike teenuste edasiarendamine; GOVSATCOMi teenused, tehnoloogia areng, eelkõige selleks, et tagada liidu tehnoloogiline suveräänsus, ning turvaliste ühenduse teenuste kasutuselevõtt, sealhulgas kasutajaterminalide projekteerimise, arendamise ja tootmisega seotud tegevus;
 - e) GOVSATCOMi teenuste panustamiseks ja jagamiseks vajaliku riikliku ja kommertsotstarbel satelliitide suutlikkuse, teenuste ja kasutajaseadmete hankimine ja pakkumine; suutlikkus, teenused ja kasutajaseadmed, mida pakuvad:
 - (1) lõikes 17 osutatud GOVSATCOMi osalised või
 - (2) juriidilised isikud, kes on nõuetekohaselt volitatud pakkuma satelliitide suutlikkust või teenuseid vastavalt artiklis 69 osutatud turvalisuse akrediteerimise menetlusele, mida tehakse kooskõlas artiklis 77 osutatud üldiste turvalisusnõuetega.
3. Turvalise ühenduse programmi IRIS² ja GOVSATCOMi taristud peavad täitma järgmisi nõudeid.
- a) Turvalise ühenduse programmi IRIS² taristu põhineb moodulitel ning koosneb riiklikust taristust ja kommertstaristust. See hõlmab kõiki asjaomaseid maapealseid ja kosmosesegmente, mis on vajalikud riiklike teenuste osutamiseks, sealhulgas asjaomaseid juhtimiskeskusi.
 - b) Turvalise ühenduse programmi IRIS² kommertstaristu hõlmab kõiki kosmose- ja maapealseid varasid, välja arvatud need, mis on osa riiklikust taristust. Kommertstaristu ei tohi kahjustada riikliku taristu toimimist ega turvalisust. Kommertstaristut ja sellega seotud riske rahastab täielikult erasektor.
 - c) Turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklik taristu majutab vajaduse korral täiendavaid satelliitide allsüsteeme, eelkõige kasulikku laadungit, mida võib kasutada Euroopa Konkurentsivõime Fondi muude kosmosekomponentide kosmosetaristu

osana, ning satelliitide allsüsteeme, mida kasutatakse liikmesriikidele sidega mitteseotud teenuste osutamiseks.

- d) GOVSATCOMi taristu hõlmab GOVSATCOMi teenuste osutamiseks vajalikku taristut, eelkõige GOVSATCOMi keskust.
- e) Lõigetes 3 ja 4 osutatud maapealsed ja kosmosesegmendid ning nende käitamine peavad vastama artikli 77 lõikes 3 osutatud üldistele turvalisusnõuetele.
4. Turvalise ühenduse teenuste osutamine tagatakse teenuste portfellis sätestatud viisil ning kooskõlas tegevusnõuetega ja artiklis 77 osutatud turvalisusnõuetega. GOVSATCOMi teenuste osutamisel järgitakse ka lõikes 9 osutatud jagamise ja prioriseerimise eeskirju.
5. Juurdepääs GOVSATCOMi teenustele ja turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklikele teenustele on institutsioonilistele ja valitsustasandi kasutajatele tasuta, välja arvatud juhul, kui komisjon kehtestab kooskõlas lõikega 11 hinnapoliitika.
6. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu teenuste portfelli GOVSATCOMi teenuste turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklike teenuste tarbeks, sealhulgas kommertstaristul põhinevad teenused valitsuselt loa saanud kasutajatele.
7. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu GOVSATCOMi teenuste ja turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklike teenuste tegevusnõuded.
8. GOVSATCOMi teenuste jagamisel ja prioriseerimisel seatakse GOVSATCOMi kasutajad esikohale vastavalt nende asjakohasusele ja elutähtsusele. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu üksikasjalikud eeskirjad GOVSATCOMi suutlikkuse, teenuste ja kasutajaseadmete jagamise ja prioriseerimise kohta. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu ka üksikasjalikud eeskirjad turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklike teenuste osutamise kohta. Nende õigusaktide koostamisel võtab komisjon arvesse eeldatavat nõudlust erinevate kasutusjuhtumite järele, kõnealuste kasutusjuhtumite turvariskide analüüsi ja vajaduse korral kulutõhusust.
9. Kui lõikes 11 osutatud riskide ja eeldatava nõudluse analüüsis jõutakse järeldusele, et esineb suutlikkuse nappus või kui nõudlus ületab turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklike teenuste juurdepääsusuutlikkust, mis võib põhjustada turumoonutusi, võib komisjon rakendusaktidega võtta vastu hinnapoliitika. Hinnapoliitika vastuvõtmisega tagab komisjon, et GOVSATCOMi teenuste ja turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklike teenuste osutamine ei moonuta konkurentsi, et neid teenuseid oleks piisavalt ning et kindlaksmääratud hind ei too kaasa ülemäärast hüvitamist lõikes 20 osutatud lepingute puhul.
10. Lõigetes 9–12 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
11. Liikmesriigid, nõukogu, komisjon ja Euroopa välisteenistus on turvalises ühenduvuses osalejad niivõrd, kui nad annavad kasutajatele loa või pakuvad satelliitide suutlikkust, maapealse segmendi kohti või maapealse segmendi rajatiste osa.
12. Liidu ametid võivad saada turvalises ühenduvuses osalejateks ainult ulatuses, mida on vaja nende ülesannete täitmiseks ja vastavalt asjaomase ameti ning selle üle järelevalvet tegeva liidu institutsiooni vahelises halduskokkuleppes sätestatud üksikasjalikele reeglitele.

13. Kolmandad riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid võivad saada turvalises ühenduses osalejateks, kui ELi toimimise lepingu artikli 218 ja käesoleva määruse artikli 11 lõike 3 kohaselt sõlmitakse spetsiaalne rahvusvaheline kokkulepe.
14. Riiklike teenuste kasutajatel peab olema osalejate antud nõuetekohane luba GOVSATCOMi teenuste või turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklike teenuste kasutamiseks ning nad peavad vastama artikli 77 lõikes 3 osutatud üldistele turvalisusnõuetele. GOVSATCOMi teenuste või turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklike teenuste kasutamise loa võivad saada järgmised üksused:
 - a) liidu või liikmesriigi avaliku sektori asutus või organ, kes on volitatud teostama avalikku võimu;
 - b) füüsiline või juriidiline isik, kes tegutseb punktis a osutatud üksuse nimel ja tema kontrolli all.
15. Turvalise ühenduse programmi IRIS² rakendatakse kontsessioonilepingu kaudu. Kui turvalise ühenduse programmi IRIS² kontsessioonileping ebaõnnestub, tagab komisjon optimaalse täitmise, h sõlmides asjakohasel juhul asjade, teenuste või ehitustööde hankelepingu või segalepingu.
16. Komisjon võtab vajalikud meetmed, et tagada turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklike teenuste järjepidevus, kui käesolevas artiklis osutatud töövõtjad ei suuda oma kohustusi täita.
17. Käesolevas artiklis osutatud lepingutega tagatakse eelkõige, et turvalise ühenduse programmi IRIS² kommertstaristul põhinevate teenuste osutamisel säilitatakse liidu olulised huvid ja alakomponendi eesmärgid. Need lepingud sisaldavad ka asjakohaseid kaitsemeetmeid, et vältida olukorda, kus käesolevas artiklis osutatud töövõtjad saavad ülemäärast hüvitist, ning konkurentsimoonutusi, huvide konflikte, põhjendamatu diskrimineerimist või muid varjatud kaudseid eeliseid. Sellised kaitsemeetmed võivad hõlmata kohustust pidada eraldi raamatupidamisarvestust turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklike teenuste ja kommertsteenuste osutamise vahel, mis hõlmab vertikaalselt integreeritud operaatorist struktuuriliselt ja juriidiliselt eraldiseisva üksuse loomist riiklike teenuste osutamiseks, ning avatud, õiglase, mõistliku ja mittediskrimineeriva juurdepääsu andmist kommertsteenuste osutamiseks vajalikule taristule. Lepingutega tagatakse ka abikõlblikkuse tingimuste täitmine kogu nende kestuse jooksul.
18. Kui turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklikud ja kommertsteenused tuginevad koostoime tagamiseks ühistele allsüsteemidele või liidestele, määratakse käesolevas artiklis osutatud lepingutes ka kindlaks, millised neist liidestest ja ühistest allsüsteemidest moodustavad osa riiklikust taristust, et tagada liidu ja selle liikmesriikide julgeolekuhuvide kaitse.
19. Lõikes 3 osutatud kommertstaristut rahastavad täielikult käesolevas artiklis osutatud töövõtjad, et täita lõike 1 punktis b osutatud eesmärki.

Artikkel 62

Kosmose jälgimine ja seire

1. Kosmose olukorrast ülevaate saamise kosmose jälgimise ja seire alakomponent hõlmab eelkõige järgmist:

- a) liikmesriikide sensorite võrgustiku loomine, arendamine ja käitamine; võrgustik valitakse arhitektuuriuuringute alusel ja see koosneb liikmesriikide maapealsetest ja kosmosepõhistest kosmose jälgimise ja seire sensoritest, sealhulgas Euroopa Kosmoseagentuuri või liidu kommertssektori kaudu välja töötatud sensorid ja liidu sensorid, mille eesmärk on jälgida ja seirata kosmoseobjekte ning koostada autonoomne Euroopa kosmoseobjektide kataloog;
 - b) kosmose jälgimise ja seire andmete töötlemine ja analüüsimine kosmose jälgimise ja seire teabe ja teenuste saamiseks;
 - c) kosmose jälgimise ja seire teenuste osutamine kosmose jälgimise ja seire kasutajatele;
 - d) koostoime taotlemine, edendamine ja toetamine algatustega, millega edendatakse kosmoseaparaatide kasutusea lõpus kasutuselt kõrvaldamise tehnoloogiate ning kosmoseprügi vältimise ja kõrvaldamise tehnoloogiliste süsteemide väljatöötamist ja kasutuselevõttu;
 - e) koostöö, sealhulgas operatiivtasandil, kosmoseliikluse koordineerimise rahvusvaheliste algatustega;
 - f) määrusega (EL) [XXX] [kosmosetegevuse ohutus, kerksus ja keskkonnakestlikkus liidus] kehtestatud tegevuste elluviimine;
 - g) kosmose jälgimise ja seire, sealhulgas selle teenuste edasiarendamist toetav teadus- ja arendustegevus.
2. Kosmose jälgimise ja seire alakomponent pakub ka tehnilist ja haldustuge, et tagada üleminek Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames toimuvalt kosmose jälgimise ja seire tegevuselt määruse (EL) 2021/696 kohasele kosmose jälgimise ja seire tegevusele.
 3. Määruse (EL) 2021/696 alusel loodud kosmose jälgimise ja seire partnerlus kehtib jätkuvalt Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames. Komisjon võib rakendusaktidega vastu võtta üksikasjalikud eeskirjad liikmesriigi hilisemaks kaasamiseks kosmose jälgimise ja seire partnerlusse. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
 4. Lõikes 5 osutatud kosmose jälgimise ja seire partnerluse ülesandeid laiendatakse, et toetada kosmose jälgimise ja seire rakendamist. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 84 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat lõiget kosmose jälgimise ja seire partnerluse täidetavate ülesannete üksikasjaliku loeteluga.
 5. Kosmose jälgimise ja seire teenused on tasuta, igal ajal katkestusteta kättesaadavad ja kohandatud kosmose jälgimise ja seire kasutajate vajadustele ning hõlmavad järgmist:
 - a) kosmoseaparaatide või kosmoseaparaadi ja kosmoseprügi vahelise kokkupõrke ohu hindamine ning kokkupõrke vältimiseks hoiatusteadete potentsiaalne koostamine kosmoseaparaadi missiooni stardi, orbiidile siirdumise, orbiidile tõusmise, orbiidil tegutsemise ja kasutusest kõrvaldamise etapil;
 - b) orbiidil toimuvate osadeks purunemiste, rikete või kokkupõrgete avastamine ja kirjeldamine;
 - c) kosmose-tehisobjektide ja kosmoseprügi kontrollimatu Maa atmosfääri taassisenemisega seotud ohu hindamine ning asjaomase teabe koostamine, sealhulgas võimaliku kokkupõrke aja ja tõenäolise koha prognoosimine;

- d) kosmoseprügi olukorra leevendamise seotud tegevuste arendamine, et vähendada nende teket, kosmoseprügiga seotud olukorra parandamine, missiooni stardi jälgimine pärast orbiidile viimist, eriteenused satelliitide kogumitele, kosmose jälgimise ja seire teenuste turu loomine, süsteemi ettevalmistamine Cislunari operatsioonideks, kosmosesiseste toimingute ja teenuste ning ööpimeduse säilitamise ja interferentsi piiramise toetamine.
6. Kosmose jälgimise ja seire teenused võivad hõlmata riiklikele kosmose jälgimise ja seire kasutajatele mõeldud teenuseid, mis põhinevad lõike 1 punktis a osutatud kataloogil.
7. Komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada kosmose jälgimise ja seire muude kasutajate loetelu ja täpsustada teenuseid, millele neil võib olla juurdepääs.
8. Komisjon võib rakendusaktidega vastu võtta kosmose jälgimise ja seire teenuste tegevus- ja juurdepääsunõuded ning turva- ja tehnilised kirjeldused. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
9. Kosmose jälgimise ja seire kasutajate hulka kuuluvad:
- a) kosmose jälgimise ja seire põhikasutajad, kellel on juurdepääs kõigile kosmose jälgimise ja seire teenustele: liikmesriigid, Euroopa välisteenistus, komisjon, nõukogu, Euroopa Kosmoseagentuur ning avalikus ja erasektoris tegutsevad kosmoseaparaatide omanikud ja operaatorid, kes on liidus asutatud;
- b) kosmose jälgimise ja seire muud kasutajad;
- c) riiklikud kosmose jälgimise ja seire kasutajad riikliku teenuse jaoks: liikmesriikide ametiasutused, Euroopa välisteenistus, nõukogu.
10. Komisjon võib rakendusaktidega vastu võtta üksikasjalikud sätted kosmose jälgimise ja seire kasutajate juurdepääsu kohta kosmose jälgimise ja seire teenustele ja asjakohased menetlused. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
11. Kolmandad riigid, välja arvatud Norra, ei saa kosmose jälgimise ja seire alakomponendis osaleda.

Artikkel 63

Maa-lähedased objektid

1. Kosmose olukorrast ülevaate saamise Maa-lähedase objekti alakomponendi eesmärk on Maale lähenevate päikeseesüsteemi looduslike objektide riskiseire.
2. Maa-lähedase objekti alakomponendi raames rahastamiskõlblikud tegevused hõlmavad eelkõige lõikes 1 sätestatud eesmärgi saavutamiseks vajalikke tegevusi, eelkõige tegevusi, mis on seotud Maa-lähedaste objektide füüsiliste omaduste liidu kataloogi hoolduse ja andmekannetega.
3. Teadus- ja arendustegevus, mis toetab Maa-lähedase objekti alakomponendi edasiarendamist, sealhulgas selle teenuseid, ning järgnevat teadus- ja arendustegevust rakendustes ja kasutajatehнологias Maa-lähedase objekti alakomponendi teenuste kasutuselevõtuks.

Artikkel 64

Kosmoseilmastiku nähtused

1. Kosmoseilmastiku nähtuse alakomponendi eesmärk on jälgida ja hinnata kosmoseilmastikuga seotud looduslikke muutusi, näiteks päikesetuuli ja päikeseloiteid.
2. Kosmoseilmastiku nähtuse alakomponendi raames rahastamiskõlblikud tegevused hõlmavad kõiki tegevusi, mis on vajalikud kosmoseilmastiku teenuste osutamiseks, sealhulgas teadus- ja arendustegevust, millega toetatakse kosmoseilmastiku nähtuse alakomponendi edasiarendamist, samuti selle teenuseid ning järgnevat teadus- ja arendustegevust rakendustes ja kasutajatehnoloogias, mis on vajalik kosmoseilmastiku nähtuse teenuste kasutuselevõtuks.
3. Kosmoseilmastiku nähtuse teenuste eesmärk on olla igal ajal katkestusteta kättesaadav ning need hõlmavad eelkõige järgmist:
 - a) kosmosevaldkond;
 - b) positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise valdkond;
 - c) Maa seire valdkond;
 - d) telekommunikatsiooni/satelliitside valdkond.
4. Komisjon võib rakendusaktidega vastu võtta üksikasjalikud sätted kosmoseilmastiku nähtuse teenuste kohta, sealhulgas nende teenustega seotud nõuded ja tehnilised kirjeldused. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 65

Juurdepääs kosmosele

1. Juurdepääs kosmosele on võime startida ja transportida kosmoseaparaate kosmosesse, kosmoses ja kosmosest.
2. Liit edendab autonoomset ja vastupidavat juurdepääsu kosmosele, toetades Euroopa usaldusväärseid ja kulutõhusaid startimisteenuseid koos sidusa Euroopa lähenemisviisiga, võttes arvesse liidu ja selle liikmesriikide olulisi julgeolekuhuvu.
3. Koostöimes muude liidu programmide ja rahastamiskavadega hõlmavad rahastamiskõlblikud tegevused eelkõige järgmist:
 - a) liidu vajadustele vastavate startimisteenuste hankimine ja koondamine ning startimisteenuste koondamine ja ühishanked liikmesriikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja muude avaliku sektori asutuste vajaduste rahuldamiseks nende taotluse korral;
 - b) juurdepääs kosmoseinnovatsioonile, sealhulgas uute tehnoloogiate, süsteemide ja teenuste ajakohastamine ja arendamine.
 - c) liidus asuva elutähtsa maapealse taristu arendamine, kohandamine, ehitamine, hooldamine ja käitamine, sealhulgas, kuid mitte ainult, kosmosetehnoloogiale ja -teenustele juurdepääsu testimiseks, käivitamiseks ja taastamiseks vajalikud rajatised.
4. Komisjon loob Euroopa avalik-õiguslike üksuste, sealhulgas liikmesriikide ja määruse (EL) [XXX] [tulevane Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti asutamismäärus] kohaselt loodud ameti, muude asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonide ja avaliku

sektori asutuste esindajatest koosneva juhtorgani, et koordineerida Euroopa tegevust kosmosele juurdepääsu valdkonnas.

- Liidu julgeolekuhuvide kaitsmiseks saadetakse riikliku taristu hulka kuuluvad kosmosevarad orbiidile selliste teenuseosutajate poolt, kes vastavad artiklis 69 sätestatud rahastamiskõlblikkuse ja osalemise tingimustele, ja nad teevad seda kolmanda riigi territooriumilt üksnes põhjendatud erakorralisel juhul või sellist tegevust ette nägeva rahvusvahelise lepingu alusel

Artikkel 66

Kosmosesektori äriine kasutamine ja kosmosemajandus

- CASSINI on liidu kosmoseettevõtlu algatus. CASSINI võtab meetmeid, et toetada liidu kosmosetööstuse ja -teenuste äriist kasutamist, keskendudes eelkõige ettevõtluale, ning võimendada erainvesteeringuid, toetades ettevõtjaid ühtselt turul kasvamisel ja laienemisel.
- See komponent hõlmab järgmisi rahastamiskõlblikke tegevusi:
 - liidu investeerimisrahastute loomine algusjärgus, varajase kasvu ja kasvuetapi erainvesteeringuteks ning asutajate ja investorite väljumise hõlbustamine;
 - liidu tööstuse kasvurahastu loomine, et võimaldada investeeringuid uutesse tootmisrajalistesse ja tugevdada liidus asuvaid tarneahelaid;
 - oskuste liidu arendamise toetamine, pidades silmas kosmosesektori vajadusi, sealhulgas oskuste prognoosimine, kosmoseõppe õppekavade väljatöötamine, täiend- ja ümberõppe ning liikuvus- ja vahetusprogrammid;
 - eri osalejaid ühendavate kohalike kosmoseökosüsteemide tugevdamine, et edendada kosmoseinnovatsiooni, pakkuda kodanikele ja ettevõtetele tuge, vahendeid ja teenuseid ettevõtluale edendamiseks, eelkõige tehnosiirde, ettevõtluale inkubatsiooni hoogustamise teenuste, sidemete loomise ja investorite võrgustike loomise kaudu ning võimaldades paremat turulepääsu ja rahvusvahelisi äriõrgustikke;
 - kavad, mille eesmärk on kiirendada kommertsäriist tegevuse kasvu, kasutades võtmekliendilepinguid ja kavasad klientide kaasamiseks nii era- kui ka avaliku sektori turgudele, mis hõlmavad kosmosekomponente ja -taristut ning kosmoseandmeid ja -teenuseid kasutavaid tooteid;
 - mis tahes täiendavad meetmed, mis on vajalikud liidu kosmosemajanduse toetamiseks ja ühtse kosmoseturu loomiseks.

Artikkel 67

Tehnoloogiline suveräänsus, teadusuuringud ja innovatsioon

- Tehnoloogilise suveräänsuse ja innovatsiooni komponent võimaldab liidul luua konkurentsivõimelise, autonoomse ja uuendusliku kosmosetööstuse ökosüsteemi, mille eesmärk on suurendada liidu tehnoloogilist suveräänsust, sõltumatust ja isemajandamist kosmosesektoris. See soodustab tiptasemel kosmoselahenduste väljatöötamist ja kasutuselevõttu. Selles seatakse prioriteediks kriitilise sõltuvuse vähendamine liiduvälisest tehnoloogiast ja keskendutakse kahesuguse kasutusega tehnoloogiale, mis võib olla kasulik nii tsiviil- kui ka kaitserakendustes.
- Komponent hõlmab järgmisi rahastamiskõlblikke tegevusi:

- a) tegevus, mis on seotud liidu tehnoloogilise suveräänsusega, nagu elutähtsa kosmosetehnoloogia alane teadus- ja arendustegevus ning selle kasutuselevõtt, sealhulgas tehnoloogia, mis kuulub otseselt elutähtsa tehnoloogia ELi vaatluskeskuse tegevusvaldkonda, samuti vaatluskeskuse selliste seonduvate tegevuskavade rakendamine, mis vähendavad liidu sõltuvust ja suurendavad liidu kosmoseökosüsteemi konkurentsivõimet;
- b) tegevused, mille eesmärk on parandada kriitilise toorme, kõrgtehnoloogiliste materjalide, komponentide ja tehnoloogia õigeaegset kättesaadavust sektori jaoks, sealhulgas nende tarneaja lühendamise, tootmisaegade reserveerimise või toodete, vahetoodete või toorme varude loomise kaudu;
- c) liidu uue kosmosealase suutlikkuse ja sellega seotud progressi võimaldava tehnoloogia alane teadus- ja arendustegevus, millega edendatakse uut maavälist majandust, eelkõige maaväliste operatsioonide ja teenuste ning kvanttaju tehnoloogia väljakujundamise, tutvustamise ja kasutuselevõtmise kaudu;
- d) liidu tööstuse konkurentsivõime suurendamine ülemaailmsel komertsturgudel, sealhulgas näidissioonide kaudu, millega edendatakse terviklike kosmosesüsteemide digitaliseerimist;
- e) koostoime uurimine ja võimendamine täiendavate valdkondadega, nagu kaitse ja muud asjaomased sektorid sellistes olulistest valdkondades nagu tehisintellekt ja küberturvalisus;
- f) liidu kosmosesektori jaoks olulise standardimis- ja sertifitseerimistegevuse toetamine;
- g) testimis- ja andmetöötlusrajatiste kättesaadavuse ja neile juurdepääsu hõlbustamine;
- h) Copernicuse kasutuselevõtu edendamine Copernicuse põhikasutajate jaoks turu arendamise ja suutlikkuse suurendamise kaudu, sealhulgas Copernicuse andmete ja teenuste, järgneva etapi rakenduste ja nende arendamise edendamine kõigil tasanditel, et maksimeerida sotsiaal-majanduslikku kasu, ning Copernicuse kasutajate vajaduste kogumine ja analüüs.

Artikkel 68

Juurdepääs teenustele

1. Kolmandad riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid võivad saada juurdepääsu turvalise ühenduse teenustele ja Maa seire valitsustasandi teenustele vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 218 ja artikli 11 lõike 3 kohaselt sõlmitud lepingule, milles sätestatakse kõnealustele teenustele juurdepääsu tingimused, ning tingimusel, et need vastavad artiklile 78.
2. Kolmandad riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid, kelle peakorter ei ole liikmesriikides, võivad saada juurdepääsu turvalistele tundlikele kosmose jälgimise ja seire teenustele, kui nad sõlmivad ELi toimimise lepingu artikli 218 kohase lepingu, milles sätestatakse kõnealustele teenustele juurdepääsu tingimused ja nad ja täidavad artiklis 77 osutatud turvalisusnõudeid.
3. Kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide juurdepääsu Galileo pakutavale avalikule reguleeritud teenusele reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 1104/2011/EL artikli 3 lõikega 5.

4. Erandina lõikest 2 ei nõuta kokkupõrke vältimise ja laskumisega seotud kosmose jälgimise ja seire teenustele juurdepääsuks ELi toimimise lepingu artikli 218 kohaselt sõlmitud lepingut.

Artikkel 69

Rahastamiskõlblikkuse ja osalemise tingimused liidu toimivate kosmosesüsteemide turvalisuse, terviklikkuse ja vastupanuvõime säilitamiseks

1. Komisjon kohaldab lõikes 2 sätestatud rahastamiskõlblikkuse ja osalemise tingimusi käesoleva jaotise kohaste hangete, sihttoetuste ja auhindade suhtes, kui ta leiab, et see on vajalik ja asjakohane liidu toimivate süsteemide turvalisuse, terviklikkuse ja vastupanuvõime säilitamiseks, võttes arvesse eesmärki edendada liidu strateegilist autonoomiat, eelkõige mis puudutab määrava tähtsusega tehnoloogia ja väärtusahelates kasutatava tehnoloogia lõikes, säilitades samal ajal avatud majanduse.
2. Enne rahastamiskõlblikkuse ja osalemise tingimuste kohaldamist vastavalt lõikele 1 teavitab komisjon artikli 83 lõike 1 punktis g osutatud komiteed ning võtab võimalikult suurel määral arvesse liikmesriikide seisukohti kõnealuste rahastamiskõlblikkuse ja osalemise tingimuste kohaldamisala ja põhjendatuse kohta.
3. Rahastamiskõlblikkuse ja osalemise tingimused on järgmised:
 - a) rahastamiskõlbliku õigussubjekti asukoht on liikmesriigis ja selle juhtimisstruktuur asub kõnealuses liikmesriigis;
 - b) rahastamiskõlblik õigussubjekt kohustub teostama kõiki asjaomaseid tegevusi ühes või mitmes liikmesriigis ning
 - c) rahastamiskõlblik õigussubjekt ei ole kolmanda riigi või kolmanda riigi üksuse kontrolli all.
4. Komisjon võib rakendusaktidega kehtestada kriteeriumid, millega määratakse kindlaks, milline võime omada õigussubjekti üle kas otse või kaudselt ühe või mitme vahepealse õigussubjekti kaudu otsustavat mõju võib mõjutada liidu toimivate süsteemide turvalisust, terviklikkust ja vastupanuvõimet, võttes arvesse eesmärki edendada liidu strateegilist autonoomiat, eelkõige seoses määrava tähtsusega tehnoloogiaga
5. Komisjon võib loobuda lõike 3 punktides a ja b sätestatud tingimuste kohaldamisest konkreetse õigussubjekti puhul, kui hindamine põhineb järgmistel kumulatiivsetel kriteeriumidel:
 - a) liikmesriikides ei ole kergesti kättesaadavaid alternatiive konkreetse tehnoloogia, kaupade või teenuste jaoks, mis on vajalikud lõikes 1 osutatud tegevusteks;
 - b) õigussubjekt on asutatud riigis, mis on Euroopa Majanduspiirkonna või Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liige ja mis on sõlminud liiduga artiklis 11 osutatud rahvusvahelise lepingu, nimetatud riigis asub õigussubjekti juhtimisstruktuur ning hanke, sihttoetuse või auhinnaga seotud tegevus toimub kõnealuses riigis või ühes või mitmes sellises riigis ning
 - c) rakendatakse piisavaid meetmeid, et tagada artikli 78 kohane ELi salastatud teabe kaitse ning programmi komponentide, nende toimimise ja teenuste terviklikkus, turvalisus ja vastupanuvõime.
6. Erandina käesoleva lõike esimese lõigu punktist b võib komisjon loobuda lõike 2 esimese lõigu punkti a või b tingimuste täitmisest õigussubjekti puhul, kes on asutatud

kolmandas riigis, mis ei ole Euroopa Majanduspiirkonna või Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liige.

7. Komisjon võib loobuda lõike 3 punktis c sätestatud tingimuse kohaldamisest, kui liikmesriigis asutatud õigussubjekt annab järgmised tagatised:
 - a) õigussubjekti üle ei tehta kontrolli viisil, mis takistab või piirab tema suutlikkust
 - 1) korraldada hanget, anda sihttoetust või auhinda ning
 - 2) saavutada tulemusi, eelkõige aruandluskohustuse kaudu;
 - b) kontrolliv kolmas riik või kolmanda riigi üksus kohustub hoiduma õigussubjekti suhtes kontrolliõiguse kasutamisest või aruandluskohustuse kehtestamisest seoses hanke, sihttoetuse või auhinnaga ning
 - c) õigussubjekt vastab artiklile 69.
8. Selle liikmesriigi pädevad asutused, kus õigussubjekt on asutatud, hindavad, kas õigussubjekt vastab lõike 5 punktis c sätestatud kriteeriumidele lõike 3 punkti b kohaste erandite ja lõikes 7 osutatud tagatiste kohta. Komisjon järgib seda hinnangut.
9. Komisjon esitab artikli 83 lõike 1 punktis g osutatud programmitomiteele järgmise teabe:
 - a) käesoleva artikli lõikes 1 osutatud rahastamiskõlblikkuse ja osalemise tingimuste kohaldamisala;
 - b) käesoleva artikli kohaselt tehtud erandite üksikasjad ja põhjendused ning
 - c) hinnangu, mis oli aluseks käesoleva artikli lõigete 3 ja 4 kohasele erandile, avaldamata seejuures tundlikku äriteavet.
10. Lõikes 3 sätestatud tingimused, lõigetes 4, 5 ja 6 sätestatud kriteeriumid ning lõikes 7 sätestatud tagatised lisatakse vastavalt vajadusele hankeid, sihttoetusi või auhindu käsitlevatesse dokumentidesse ning hangete puhul kohaldatakse neid sõlmitava lepingu kogu kehtivusaja jooksul.
11. Käesolev artikkel ei piira otsuse nr 1104/2011/EL ja komisjoni 15. septembri 2015. aasta delegeeritud otsuse (43), määruse (EL) 2019/452, otsuse 2013/488/EL ja otsuse (EL, Euratom) 2015/444 kohaldamist ega liikmesriikide teostatavat julgeolekukontrolli seoses õigussubjektidega, kes osalevad tegevuses, mis nõuab juurdepääsu ELi salastatud teabele vastavalt kohaldatavatele riigisisestele õigusnormidele.
12. Kui käesoleva artikli kohaldamisest tulenevad lepingud on salastatud, ei tohi komisjoni vastavalt lõikele 1 kohaldatavate rahastamiskõlblikkuse ja osalemise tingimustega piirata riiklike julgeolekuasutuste pädevust.
13. Käesoleva artikli alusel ei tohi sekkuda liikmesriigis kehtivasse töötlemisloa ja salastatud teabe juurdepääsu loa saamise menetlusse, seda muuta ega minna sellise menetlusega vastuollu.

Artikkel 70

Liidu kosmosevarade omandiõigus ja juurdepääs tulemustele

1. Välja arvatud lõikes 2 sätestatud juhul, on liit kogu sellise materiaalse ja immateriaalse vara omanik, mis on loodud, rendatud või ostetud eelarve otsese või kaudse täitmise raames käesoleva jao alusel toetatavate meetmete rakendamisel. Selleks tagab

komisjon, et asjaomased lepingud ja muud kokkulepped, mis on seotud tegevusega, mille tulemuseks võib olla sellise vara loomine või arendamine, sisaldavad sätteid, millega tagatakse liidu omandiõigus.

2. Lõiget 1 ei kohaldata materiaalse ja immateriaalse vara suhtes, mis on loodud või arendatud eelarve otsese või kaudse täitmise raames käesoleva jao alusel toetatavate tegevuste rakendamisel:
 - a) kui liidu toetust antakse sihttoetuste, auhindade või kommertskasutusele eelnevate hangete vormis või
 - b) tegevust ei rahasta täielikult liit, välja arvatud turvalise ühenduse programmi IRIS² korral, kui ei ole sätestatud teisiti, või
 - c) tegevus on seotud liikmesriikides välja töötatud avaliku reguleeritud teenuse vastuvõtjatega.
3. Lõikes 2 sätestatud tingimustel ei omanda liidu institutsioonid, organid ja asutused omandiõigust, vaid neil on tasuta kasutusõigused tulemuste kasutamiseks nende endi jaoks ja õigus anda kolmandatele isikutele või nõuda vahendite saajatelt, et need annaksid kolmandatele isikutele lihtlitsentse tulemuste kasutamiseks õiglastel ja mõistlikel tingimustel ilma all-litsentsimise õigusega.
4. Liidul on õigus sõlmida asjaomaseid lepinguid kolmandate isikute arendatud varade omandiõiguse omandamiseks, kui sellised varad on vajalikud artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks.
5. Komisjon tagab, et liidule kuuluvad järgmised õigused:
 - a) õigus kasutada turvalise ühenduse programmi IRIS², positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise komponentide ja Maa seire komponentide riikliku taristu genereeritud signaalide edastamiseks vajalikke sagedusi kooskõlas kohaldatavate õigus- ja haldusnormide ning asjaomaste litsentsilepingutega, mis on võimalik tänu liikmesriikide asjaomastele reserveeritud sagedustele, mis kuuluvad jätkuvalt liikmesriikide vastutusalasse;
 - b) õigus seada turvalise ühenduse programmi IRIS² riiklike teenuste osutamine kommertsteenuste osutamisest tähtsamale kohale, lähtudes artiklis 61 osutatud lepingutega kehtestatud tingimustest ja võttes arvesse valitsuselt loa saanud kasutajate vajadusi.

Artikkel 71

Garantii ja vastutus

1. Kui ei ole sätestatud teisiti, pakutakse käesoleva jao kohaste komponentide ja tegevuste pakutavaid teenuseid, andmeid ja teavet ilma sõnaselgete või kaudsete tagatisteta nende kvaliteedi, täpsuse, kättesaadavuse, usaldusväärsuse, kiiruse ja mis tahes otstarbeks sobivuse kohta. Liit, sealhulgas komisjon ja amet (Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet), ei vastuta järgmise eest.
2. Kosmose jälgimise ja seire puhul ei vastuta kosmose jälgimise ja seire alakomponendis osalevad liikmesriigid järgmise eest: kahju, mis tuleneb kosmose jälgimise ja seire teenuste osutamises esinevatest puudujääkidest või teenuse katkemisest, viivitusest kosmose jälgimise ja seire teenuste osutamisel; kosmose jälgimise ja seire teenuste kaudu esitatud teabe ebatäpsuse eest või meetmete eest, mis võetakse vastusena kosmose jälgimise ja seire teenuste osutamisele.

Artikkel 72

Täiendav hankelepingute sõlmimise kord

1. Kaitstes liidu autonoomiat, võib avaliku sektori hankija nõuda, et pakkuja sõlmiks lepingu mis tahes osa suhtes sobival tasandil läbiviidava konkurentsipõhise hanke alusel allhankelepingu ettevõtjatega, kes ei kuulu pakkuja kontserni. Lepingute puhul, mille maksumus ületab 10 miljonit eurot, püüab avaliku sektori hankija tagada, et lepingu väärtusest vähemalt 30 % kohta sõlmitakse eri tasanditel läbiviidava konkurentsipõhise hanke alusel allhankeleping ettevõtjatega, kes ei kuulu põhipakkuja kontserni, eelkõige selleks, et võimaldada VKEde piiriülest osalemist kosmoseökosüsteemis. Pakkuja põhjendab allhanke nõude täitmatajätmist või 30 % eesmärgist kõrvalekaldumist. Avaliku sektori hankija võib väljavalimismenetluse dokumentidesse lisada konkreetsed nõuded, millega tagatakse, et peatöövõtjad järgivad lepingu täitmisel käesolevas määruuses sätestatud hankepõhimõtteid, eelkõige seoses VKEde ja uute osalejate kaasamisega, konkurentsiga ja pideva võrdlemisega parimate turutingimustega.
2. Hanked, mis on seotud riiklike teenuste, teenuste järjepidevuse või artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis 3 osutatud eesmärkide täitmisega, eelkõige seoses julgeolekuga, loetakse finantsmääruse I lisa punkti 11.1 alapunktis c sätestatud kiireloomulisuse tingimusele vastavaks.

Artikkel 73

Täiendavad sihttoetuse andmise eeskirjad

1. Liit võib rahastada kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest, ilma et see piiraks kaasrahastamise põhimõtte kohaldamist.
2. Erandina finantsmääruse artikli 184 lõikest 6 võib vastutav eelarvevahendite käsutaja ühtsete määrade kohaldamisel lubada rahastada või kohustada rahastama toetusesaaja kaudseid kulusid kuni 25 % ulatuses meetme rahastamiskõlblikest otsestest kogukuludest.
3. Erandina finantsmääruse artiklist 207 ei tohi kolmandale isikule makstava rahalise toetuse maksimumsumma ületada 200 000 eurot.
4. Kosmose jälgimise ja seire partnerlust käsitatakse kosmose jälgimise ja seire sihttoetuse eelnevalt kindlaks määratud toetusesaajana.

Artikkel 74

Eelarve kaudse täitmise täiendavad eeskirjad

1. Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 131 kohane kolmepoolne leping sõlmitakse nii määruse (EL) [XXX] [Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti tulevane asutamismäärus] kohaselt loodud ametiga kui ka Euroopa Kosmoseagentuuriga, mille kohaselt võib eelarve täitmisega seotud ülesanded usaldada [Kosmoseprogrammi Ametile] ja Euroopa Kosmoseagentuurile.
2. Kui amet või Euroopa Kosmoseagentuur loob kolmepoolse lepingu alusel korraldatava hanke jaoks pakkumuste hindamise komisjoni, võivad komisjoni ja vajaduse korral teise volitatud üksuse eksperdid jätta endale õiguse osaleda liikmetena pakkumuste hindamise komisjoni koosolekutel, saada juurdepääsu kõigile tulemustele ja osaleda

läbivaatamiskoosolekul. Selline osalemine ei mõjuta pakkumuste hindamise komisjoni tehnilist sõltumatust.

3. Erandina finantsmääruse artikli 62 lõikest 1 ja olenevalt komisjoni hinnangust liidu huvide kaitse kohta võib amet volitada talle või tema õigusjärglastele eelarve kaudse täitmise raames usaldatud ülesandeid täitma määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punktis c osutatud asutusi komisjoni suhtes kohaldatavate eelarve kaudse täitmise tingimuste alusel.
4. Kui hanke- või sihttoetusmeetmeid rakendavad volitatud üksused eelarve kaudse täitmise kaudu, tuleb teavitus- ja levitamistegevuses ning hanke või sihttoetusega rahastatud mis tahes taristu, seadmete, sõidukite, asjade või olulise tulemuste puhul ära märkida liidu toetus ning kujutada Euroopa Liidu lippu (embleemi), samuti esitada märge rahastamise päritolu kohta (mis vajaduse korral tõlgitakse kohalikesse keeltesse) vastavalt komisjoni standardsetele teabevahetuseeskirjadele.

Artikkel 75

Ülesanded

1. Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada käesoleva jao alusel toetatavate meetmete sujuv toimimine, ning võivad anda oma panuse, tehes kättesaadavaks oma tehnilise pädevuse, oskusteabe ja abi, eriti ohutuse, julgeoleku ja sageduste jaotamise valdkonnas. See panus hõlmab muu hulgas nende valduses olevate või nende territooriumil asuvate andmete, teabe, teenuste ja taristu kättesaadavaks tegemist liidule, mis on vajalik meetmete nõuetekohaseks toimimiseks. Liikmesriigid vastutavad kohalikul tasandil oma territooriumil asuvate selliste tegevuskohtade turvalisuse akrediteerimise eest, mis on osa komponendi turvalisuse akrediteerimise alast, eelkõige teostavad kosmose jälgimise ja seire partnerluses osalevad liikmesriigid turvalisuse akrediteerimist artiklis 77 osutatud üldiste turvalisusnõuete alusel.
2. Komisjonil on üldine vastutus käesolevas jaos osutatud komponentide rakendamise eest, sealhulgas julgeoleku valdkonnas, ilma et see piiraks liikmesriikide eesõigusi riikliku julgeoleku valdkonnas, ning nende rakendamise üle järelevalve teostamise eest.
3. Komisjon teeb järgmist:
 - a) haldab komponente või alakomponente, mida ei ole usaldatud teisele üksusele;
 - b) määrab vastavalt kasutajanouetele kindlaks nende komponentide prioriteetid ja pika perspektiivi arengusuunad ning teostab järelevalvet nende rakendamise üle;
 - c) määrab kindlaks ja koordineerib komponentide rahvusvahelist mõõdet, et tagada sidusus liidu välistegevuse poliitikaga ja selle ühtne lähenemisviis.
4. Kui see on vajalik käesoleva peatüki kohase juhtimise, julgeoleku ja teenuste osutamise täpsemaks kindlaksmääramiseks ja täpsustamiseks, võib komisjon rakendusaktidega täiendada osutatavate teenuste kataloogi ning määrab kindlaks käesoleva peatüki kohaste komponentide ja nende pakutavate teenuste rakendamiseks ja arendamiseks vajalikud tehnilised- ja tegevusnõuded, olles kõigepealt konsulteerinud kasutajate ja muude sidusrühmadega.. Kõnealuste tehniliste ja tegevusnõuete kindlaksmääramisel peab komisjon vältima üldise turbeastme alandamist ja täidab tagasiühilduvuse nõuet. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikega 2.

5. Vajaduse korral võtab komisjon rakendusaktidega vastu meetmed, mis on vajalikud maapealse taristu asukoha kindlaksmääramiseks avatud ja läbipaistva menetluse teel, tagades usaldusväärse finantsjuhtimise ning liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku ja avaliku korra kaitse. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikega 2.
6. Ametil on oma ülesanded ja komisjon võib talle usaldada muid ülesandeid kooskõlas määrusega (EL) [XXX] [*Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti asutamismäärus*].
7. Tingimusel, et liidu huvid on kaitstud, võib Euroopa Kosmoseagentuurile anda järgmised ülesanded:
 - a) positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise puhul: süsteemide ulatuslik edasiarendamine ning maapealse segmendi ja satelliitide osade projekteerimine ja arendamine, sealhulgas katsetamine ja valideerimine;
 - b) Copernicuse puhul: i) kosmosekomponendi koordineerimine ja rakendamine ning selle edasiarendamine; ii) Copernicuse kosmosetaristu projekteerimine, arendamine ja ehitamine, sealhulgas selle taristu käitamine ja sellega seotud hanked, välja arvatud juhul, kui seda teevad muud üksused; iii) vajaduse korral juurdepääsu võimaldamine kolmandatelt isikutelt pärinevatele andmetele;
 - c) Maa seire valitsustasandi teenuse puhul: uute Maa seire kosmosemissioonide ja nendega seotud maapealse segmendi osade projekteerimine ja arendamine;
 - d) seoses järgmisega: i) turvalise ühenduse programmi IRIS²: riiklike teenuste määratlemise, kavandamise, arendamise, valideerimise ja kasutuselevõtu etappidega seotud arendus-, valideerimis- ja kasutuselevõtutegevuste ning riiklike teenuste osutamiseks vajaliku arendamise ja edasiarendamise järelevalve, tagades koordineerimise Euroopa Kosmoseagentuurile usaldatud ülesannete ja eelarve ning Euroopa Kosmoseagentuuri võimaliku panuse vahel, välja arvatud artikli 47 lõike 2 punktis a osutatud panustamise ja jagamisega seotud meetmed; ii) tehnilise oskusteabe pakkumine, sealhulgas komponentide rakendamise ajal.
4. Komisjoni hinnangu alusel võib Euroopa Kosmoseagentuurile usaldada muid ülesandeid, lähtudes käesoleva jao kohaste tegevuste vajadusest, tingimusel et need ülesanded ei dubleeri teise volitatud üksuse tegevust ja kui ülesannete eesmärk on suurendada kosmose poliitikaharu tegevuse rakendamise tõhusust.
5. Tingimusel et liidu huvid on kaitstud, võib komisjon usaldada käesoleva jao alusel toetatavate komponentide rakendamise täielikult või osaliselt ka asjaomastele üksustele, nagu Euroopa Meteoroloogiasatelliitide Kasutamise Organisatsioon, Euroopa Keskkonnaamet, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet, Euroopa Meresõiduohutuse Amet, Euroopa Liidu Satelliidikeskus, Euroopa Keskpika Ilmaennustuse Keskus ja [*Mercatori Rahvusvaheline Ookeanikeskus*].

Artikkel 76

Pädevad asutused

1. Kui see on vajalik turvalisuse seisukohast tundlike komponentide, nagu positsioneerimise, navigeerimise ja ajamääramise, Maa seire ja turvalise ühenduse jaoks, määrab iga selle komponendi osaline, kes on määratud teostama järelevalvet

teenustele juurdepääsu üle, iga komponendi jaoks pädeva asutuse. Pädev asutus tagab, et:

- a) asjaomaste teenuste kasutamine on kooskõlas artiklis 77 osutatud üldiste turvalisusnõuetega;
 - b) asjaomastele teenustele juurdepääsu õigused määratakse kindlaks ja neid hallatakse;
 - c) asjaomaste teenuste kasutamiseks vajalikke kasutajaseadmeid ning nendega seotud elektroonilise side ühendusi ja teavet kasutatakse ja hallatakse vastavalt artiklis 77 osutatud üldistele turvalisusnõuetele;
 - d) luuakse keskne kontaktpunkt, et aidata vajaduse korral kaasa urvariskidest ja -ohtudest teatamisele, eelkõige kosmose poliitikaharu raames välja töötatud teenuseid mõjutavate võimalike kahjulike elektromagnetiliste häirete avastamisele.
2. Erandina lõikest 1 on avaliku reguleeritud teenuse eest vastutavate asutuste tegevusele, ülesannetele ja toimimisele osutatud otsuse nr 1104/2011/EL artiklis 5.

Artikkel 77

Juhtimise ja turvalisuse põhimõtted

1. Käesoleva jao kohaste konkreetsete tegevuste ja komponentide juhtimise põhimõtted põhinevad järgmisel:
 - a) ülesannete ja kohustuste selge jaotus rakendamises osalevate üksuste vahel, tuginedes nende vastavatele pädevustele ning vältides ülesannete ja kohustuste kattumist või dubleerimist ning tagades seeläbi selge vastutuse;
 - b) vajaduse korral juhtimisstruktuuri asjakohasus iga komponendi ja meetme konkreetsete vajaduste suhtes;
 - c) tugev kontroll tegevuste ja komponentide üle, sealhulgas kulude, ajakava ja tulemuslikkuse range järgimine kõigi üksuste poolt nende vastava rolli ja ülesannete piires;
 - d) läbipaistev ja kulutõhus haldamine;
 - e) teenuste järjepidevus ja vajalik taristu järjepidevus, sealhulgas kaitse asjaomaste ohtude eest;
 - f) komponentide pakutavate andmete, teabe ja teenuste kasutajate vajaduste ning nendega seotud teaduse ja tehnoloogia arengu süstemaatiline ja struktureeritud arvessevõtmine;
 - g) pidevad püüdlused riske ohjata ja vähendada.
2. Käesoleva jao kohaste konkreetsete tegevuste ja komponentide julgeolekupõhimõtted põhinevad järgmisel:
 - a) võetakse arvesse liikmesriikide kogemusi turvalisuse valdkonnas ja juhitudakse nende parimatest tavadest;
 - b) kosmose poliitikaharu lahutamatuks osaks olevate ja nende territooriumil asuvate maapealse taristu kaitse tagamiseks võtavad liikmesriigid meetmeid, mis on vähemalt samaväärsed meetmetega, mis on vajalikud Euroopa elutähtsate infrastruktuuride kaitseks nõukogu direktiivi 2008/114/EÜ tähenduses;

- c) kohaldatakse nõukogu ja komisjoni julgeolekureegleid, millega nähakse muu hulgas ette operatiivülesannete ja akrediteerimisega seotud ülesannete eraldamine;
 - d) käsitatakse komisjoni artikli 68 lõikes 1 osutatud volitatud üksuste loodud kogu salastatud teabe koostajana;
 - e) tagatakse, et määrusega (EL) [XXX] [*Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti asutamismäärus*] loodud turvalisuse akrediteerimise nõukogu täidab oma ülesandeid, ilma et see piiraks komisjoni või kõnealuste volitatud üksuste vastutust ning liikmesriikide pädevust seoses turvalisuse akrediteerimisega;
 - f) komisjon edastab turvalisuse akrediteerimise otsused ja tuvastatud jääkriskid nõukogule teadmiseks. Komisjon võib võtta asjakohaseid meetmeid kooskõlas käesoleva määrusega;
 - g) luuakse struktuur, et koordineerida eri komponentide riiklike teenuste toimimist asjaomaste komponentide jaoks määratud riiklike pädevate asutuste või riiklike üksustega.
3. Komisjon tagab, et iga uue komponendi kohta tehakse riski- ja ohuanalüüs ning olemasolevate komponentide riski- ja ohuanalüüse ajakohastatakse. Selle analüüsi põhjal määrab komisjon rakendusaktidega kindlaks iga komponendi üldised turvalisusnõuded. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 83 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
 4. Kui süsteemide toimimine võib mõjutada liidu või selle liikmesriikide julgeolekut, kohaldatakse vajaduse korral otsuses (ÜVJP) 2021/698 sätestatud menetlusi.

Artikkel 78

Täiendavad eeskirjad salastatud teabe kaitse kohta

1. Käesoleva jao alusel toetatavate komponentidega seotud salastatud teabe vahetamise eelduseks on liidu ja kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni vaheline salastatud teabe vahetamist käsitlev rahvusvaheline leping või vajaduse korral pädeva liidu institutsiooni või organi ja kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni vahel sõlmitud salastatud teabe vahetamise kokkulepe ning selles sätestatud tingimused.
2. Kolmandates riikides elavad füüsilised isikud ja kolmandas riigis asutatud juriidilised isikud võivad töödelda kosmose poliitikaharuga seotud ELi salastatud teavet üksnes juhul, kui nende suhtes kohaldatakse kõnealustes kolmandates riikides julgeolekueeskirju, millega tagatakse kaitsetase, mis on vähemalt samaväärne sellega, mis on ette nähtud otsuses (EL, Euratom) 2015/444 sätestatud komisjoni julgeolekunormidega ja otsuse 2013/488/EL lisades esitatud nõukogu julgeolekueeskirjadega. Kolmandas riigis või rahvusvahelises organisatsioonis kohaldatavate julgeolekueeskirjade samaväärsus määratakse kindlaks liidu ja asjaomase kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni vahel vastavalt ELi toimimise lepingu artiklis 218 sätestatud menetlusele sõlmitud salastatud teabe kaitse lepingus, mis sisaldab vajaduse korral tööstusjulgeoleku küsimusi käsitlevaid sätteid, ning otsuse 2013/488/EL artiklit 13 arvesse võttes.
3. Füüsilisele või juriidilisele isikule, kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile võib anda juurdepääsu liidu salastatud teabele, kui seda peetakse konkreetsel juhul vajalikuks tulenevalt teabe laadist ja sisust, teabe saaja teadmisyajadusest ning liidule tuleneva kasu ulatusest, ning ilma et see piiraks otsuse

2013/488/EL artiklit 13 ning otsuses (EL, Euratom) 2015/444 sätestatud tööstusjulgeolekut reguleerivate normide kohaldamist.

4. JAGU

TÖÖSTUSPOLIITIKA TOETAMINE JULGEOLEKU VALDKONNAS

Artikkel 79

Erisätted tööstuspoliitika toetamiseks tsiviiljulgeoleku valdkonnas

1. Käesoleva jao alusel toetatavad meetmed aitavad kaasa artikli 3 lõikes 1 sätestatud üldeesmärkide ja artikli 3 lõike 2 punktis f sätestatud erieesmärkide saavutamisele.
2. Toetust käesoleva jao kohastele meetmetele rahastatakse artikli 4 lõike 2 punktis e sätestatud eelarvest ja artikli 6 kohaselt määratud täiendavast rahalisest osalusest.
3. Meetmeid rakendatakse vastavalt I peatükis esitatud üldsätetele ja käesolevas jaos sätestatud täiendavatele eeskirjadele.

Artikkel 80

Konkreetsed meetmed tööstuspoliitika toetamiseks tsiviiljulgeoleku valdkonnas

1. Tööstuspoliitika toetamine tsiviiljulgeoleku valdkonnas hõlmab eelkõige järgmisi rakendusvaldkondi:
 - a) elutähtsa tsiviiltaristu turvalisus ja vastupanuvõime, eelkõige hübriidohtude suhtes;
 - b) tehnoloogia, suutlikkus ja lahendused, mis on olulised kuritegevuse, eelkõige terrorismi ja vägivaldse äärmusluse, organiseeritud kuritegevuse ja küberruumi kasutades toime pandud kuritegevuse ennetamiseks ja neile reageerimiseks;
 - c) tehnoloogia, suutlikkus ja lahendused kaupade ja isikute kontrollimiseks piiridel, piiride ja logistikakeskuste kaitseks, meresõidu turvalisuseks ning seireks ja tollijulgeolekuks;
 - d) tsiviilvalmisolek nii looduslikeks kui ka inimtegevusest tingitud, juhuslikeks või tahtlikeks julgeolekuohtudeks.
2. Tööstuspoliitika toetamist tsiviiljulgeoleku valdkonnas rakendatakse eelkõige järgmiste tegevuste kaudu:
 - a) teadusuuringud ja innovatsioon, laienemine, VKEde toetamine, oskuste arendamine ja tootmismeetmed;
 - b) tehnoloogia ja lahenduste katsetamine ja valideerimine;
 - c) tehnoloogia ja lahenduste kasutuselevõtt ja turul kasutuselevõtmine, eelkõige julgeolekuvaldkonna praktikute poolt;
 - d) toetusmeetmed asjaomaste liidu õigusaktide ja poliitika väljatöötamiseks, rakendamiseks, järelevalveks ja täitmise tagamiseks.
3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud tegevuste kaudu antavat toetust võib anda mis tahes vormis, sealhulgas teadus- ja innovatsioonikoostöö kaudu, mis on sätestatud määruses (EL) [XXX][teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm] ja mis on kindlaks määratud tööprogrammi spetsiaalses sihtotstarbelises osas.

4. Käesoleva määruse eeskirjade kohaselt käesoleva jao alusel vastu võetud tööprogrammidesse integreeritakse spetsiaalne sihtotstarbeline osa ja tagatakse sidusus määruse (EL) [XXX] [teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“] alusel toetatava konkurentsivõime ja ühiskonna valdkonna tegevusega.

Artikkel 81

Tulemuste omandiõigus

1. Kui liidu toetust antakse hanke vormis, kuuluvad tulemused liidule.
2. Kui liidu toetust antakse sihttoetuse vormis, on liidu institutsioonidel, organitel ja asutustel taotluse korral õigus kasutada tulemusi tustasuta, et töötada välja, rakendada ja jälgida olemasolevaid liidu poliitika- või programme oma pädevusvaldkondades, ning õigus anda kolmandatele isikutele lihtlitsentse või nõuda, et vahendite saajad annaksid kolmandatele isikutele lihtlitsentse tulemuste kasutamiseks õiglastel ja mõistlikel tingimustel ilma all-litsentsimise õiguseta, kui sihttoetuslepingus ei ole sätestatud teisiti.
3. Mitteassotsieerunud kolmandates riikides asutatud õigussubjektidele või mitteassotsieerunud kolmanda riigi üksustele saadud tulemuste omandiõiguse üleandmiseks või tulemuste kasutamiseks ainulitsentside andmiseks peab komisjon või asjaomane liikmesriik või assotsieerunud riigi ametiasutused sellest eelnevalt teatama ja selle heaks kiitma kolme aasta jooksul pärast meetme lõppmakset tingimusel, et tagatakse liidu julgeolekuhuvide kaitse.

Artikkel 82

Täiendavad sihttoetuse andmise eeskirjad

1. Tsviiljulgeoleku valdkonnas võib liit tööstuse koordineerimis- ja toetusmeetmeid toetavate meetmete puhul katta kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest, ilma et see piiraks kaasrahastamise põhimõtte kohaldamist.
2. Erandina finantsmääruse artikli 184 lõikest 6 võib vastutav eelarvevahendite käsutaja ühtsete määrade kohaldamisel lubada rahastada või kohustada rahastama toetusesaaja kaudseid kulusid kuni 25 % ulatuses meetme rahastamiskõlblikest otsestest kogukuludest.

VIII peatükk

Lõppsätted

Artikkel 83

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee, mis on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses ja mis võib kokku tulla järgmistes koosseisudes:
 - a) Euroopa Konkurentsivõime Fondi üldkomitee üldeesmärkidega seotud küsimustes või küsimustes, mis on seotud rohkem kui ühe artikli 3 lõikes 2 sätestatud erieesmärgiga;

- b) puhtale energiale ülemineku komitee artikli 3 lõike 2 punktis a sätestatud erieesmärkidega seotud küsimustes;
 - c) tervishoiu, biotehnoloogia, põllumajanduse ja biomajanduse komitee artikli 3 lõike 2 punktis b sätestatud erieesmärkidega seotud küsimustes;
 - d) digiküsimuste komitee artikli 3 lõike 2 punktis c sätestatud erieesmärkidega seotud küsimustes;
 - e) kaitsetööstuse komitee artikli 3 lõike 2 punktis d sätestatud erieesmärkidega seotud küsimustes;
 - f) vastupanuvõime komitee artikli 3 lõike 2 punktis d sätestatud erieesmärkidega seotud küsimustes;
 - g) kosmosekomitee artikli 3 lõike 2 punktis d sätestatud erieesmärkidega seotud küsimustes. Kosmosekomitee võib vastavalt oma töökorrale moodustada allkomiteesid ja töörühmi, näiteks kasutajate foorumi, et anda nõu kasutajanõuete aspektide, teenuste edasiarendamise ja kasutuselevõtu kohta;
 - h) julgeolekutööstuse komitee artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis 4 sätestatud erieesmärkidega seotud küsimustes.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4 ja arvamust taotletakse sellelt komitee koosseisult, mis on küsitud arvamuse valdkonnas kõige pädevam.
 3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5 ja arvamust taotletakse kõige enam asjaga seotud komitee koosseisult.
 4. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes selle artikliga 5.
 5. Kui komitee arvamus saadakse kirjaliku menetlusega, lõpetatakse nimetatud menetlus ilma tulemust saavutamata, kui arvamuse esitamiseks ettenähtud tähtaja jooksul komitee eesistuja nii otsustab või kui komitee liikmete lihtenamus seda taotleb.
 6. Lõike 1 punktides b–h nimetatud komiteed võivad kokku tulla eri koosseisudes või allkomiteedes, mis on kooskõlas poliitikaharude konkreetsete komponentidega.
 7. Kooskõlas liidu sõlmitud rahvusvaheliste lepingutega võib kolmandate riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide või Euroopa Liidu muude institutsioonide, organite ja asutuste esindajaid kutsuda osalema vaatlajatena komitee koosseisude koosolekutel vastavalt komiteede töökorras sätestatud tingimustele ning võttes arvesse liidu julgeoleku ja avaliku korraga seotud huve. Kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide esindajad ei osale rahastamiskõlblikkusega seotud aruteludes, sealhulgas käesoleva määruse artiklitega 9 ja 10 seotud aruteludes.
 8. Euroopa Kaitseagentuuril palutakse esitada oma seisukohad ja eksperditeadmised vaatlajana kaitsetööstuse komiteele. Euroopa välisteenistust kutsutakse samuti kaitsetööstuse komitee töös osalema.

Artikkel 84

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Käesolevas määruses osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile ajavahemikuks alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast kuni 31. detsembrini 2035.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad käesolevas määruses osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses kindlaksmääratud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 85

Määruse (EL) 2021/696 muutmine

1. Määruse (EL) 2021/696 I, II ja III jaotis, artiklid 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 43 ning VI, VII, VIII ja X jaotis tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2028.

Artikkel 86

Määruse (EL) 2023/588 muutmine

2. Määruse (EL) 2023/588 I, II, III ja IV peatükk, artiklid 24, 25, 26, 28 ja 29 ning VII, VIII, IX ja X jaotis tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2028.

Artikkel 87

Määruse [Euroopa kaitsetööstuse programm] muutmine

3. Määruse (EL) [Euroopa kaitsetööstuse programm] I ja II peatükk, välja arvatud Ukraina toetusvahendiga seotud sätted [kinnitatakse pärast Euroopa kaitsetööstuse programmi vastuvõtmist] ja V peatükk tunnistatakse kehtetuks [alates 1. jaanuarist 2028].

Artikkel 88

Kehtetuks tunnistamine

4. Alates 1. jaanuarist 2028 tunnistatakse kehtetuks järgmised määrused:

- (a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/522, millega louakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm (programm „EL tervise heaks“) ajavahemikuks 2021–2027 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 282/2014;
- (b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega louakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240;
- (c) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/697, millega louakse Euroopa Kaitsefond ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1092;
- (d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/783, millega louakse keskkonna- ja kliimameetmete programm (LIFE) ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1293/2013.

Artikkel 89

Üleminekusätted

1. Käesolev määrus ei mõjuta selliste meetmete jätkamist või muutmist, mis on algatatud vastavalt artiklis 85 osutatud alusaktidele, mida kohaldatakse kõnealuste meetmete suhtes kuni nende lõpetamiseni.
2. Käesolev määrus ei mõjuta kosmoseprogrammi määruse (EL) 2021/696 ja turvalise ühenduse programmi IRIS² määruse (EL) 2023/588 alusel vastu võetud rakendusakte. Kõnealused õigusaktid jäävad vajaduse korral jõusse kuni nende muutamiseni käesoleva määruse alusel, välja arvatud määruse (EL) 2023/588 artikli 36 lõike 4 kohaselt tehtud otsuste puhul.
3. Artikli 4 lõikes 1 osutatud rahastamispaketist võib katta ka tehnilise ja haldusabi kulud, mis on vajalikud ülemineku tagamiseks Euroopa Konkurentsivõime Fondi ja esimeses lõigus osutatud alusaktide kohaselt vastu võetud meetmete vahel.

Artikkel 90

Jõustumine

1. Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2028.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTS- JA DIGISELGITUS

1.	ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK	3
1.1.	Ettepaneku/algatuse nimetus	3
1.2.	Asjaomased poliitikavaldkonnad	3
1.3.	Eesmärgid.....	3
1.3.1.	Üldeesmärgid	3
1.3.2.	Erieesmärgid	3
1.3.3.	Oodatavad tulemused ja mõju	3
1.3.4.	Tulemusnäitajad	3
1.4.	Ettepanek/algatus käsitleb.....	4
1.5.	Ettepaneku/algatuse põhjendused	4
1.5.1.	Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava	4
1.5.2.	ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud. ..	4
1.5.3.	Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid	4
1.5.4.	Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega	5
1.5.5.	Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang.....	5
1.6.	Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus	6
1.7.	Kavandatud eelarve täitmise viisid	6
2.	HALDUSMEETMED	8
2.1.	Järelevalve ja aruandluse reeglid	8
2.2.	Haldus- ja kontrollisüsteem(id).....	8
2.2.1.	Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus	8
2.2.2.	Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta.....	8
2.2.3.	Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).....	8
2.3.	Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed	9
3.	ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU	10
3.1.	Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub	10
3.2.	Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele	12

3.2.1.	Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade.....	12
3.2.1.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	12
3.2.1.2.	Sihotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	17
3.2.2.	Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund.....	22
3.2.3.	Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade	24
3.2.3.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	24
3.2.3.2.	Sihotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	24
3.2.3.3.	Assigneeringud kokku.....	24
3.2.4.	Hinnanguline personalivajadus	25
3.2.4.1.	Rahastatakse heakskiidetud eelarvest	25
3.2.4.2.	Rahastatakse sihotstarbelisest välistulust.....	26
3.2.4.3.	Personalivajadus kokku.....	26
3.2.5.	Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade.....	28
3.2.6.	Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.....	28
3.2.7.	Kolmandate isikute rahaline osalus.....	28
3.3.	Hinnanguline mõju tuludele.....	29
4.	DIGIMÕÕDE.....	29
4.1.	Diginõuded.....	30
4.2.	Andmed.....	30
4.3.	Digilahendused.....	31
4.4.	Koostalitlusvõime hindamine	31
4.5.	Digimõõdme rakendamist toetavad meetmed.....	32

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek:
EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond (edaspidi „ECF“), sealhulgas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 182 lõikes3 kohane kaitseuringute ja -innovatsiooni eriprogramm

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Euroopa konkurentsivõime
Üleminek puhtale energiale ja tööstuse süsinikuheite vähendamine
Tervishoid, biotehnoloogia ja biomajandus
Digitaalne juhtpositsioon
Vastupanuvõime ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmosesektor

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Üldeesmärk nr 1 – luua investeerimissuutlikkus, et toetada Euroopa konkurentsivõimet strateegiliste tehnoloogiate ja sektorite, sealhulgas innovatsiooni, süsinikuheite vähendamise ja vastupanuvõime valdkonnas, sujuvama investeerimistsükli kaudu alates alusuuringutest ja rakendusuuringutest kuni kasutuselevõtu ja tootmiseni.
Üldeesmärk nr 2 – võimendada ELi eelarve rahastamisvahendeid, et kaasata erasektori, institutsioonilisi ja riiklikke investeeringuid strateegilise tehnoloogia ja sektorite toetamiseks, sealhulgas teadusuuringuteks ja innovatsiooniks ELis.

1.3.2. Erieesmärgid

Erieesmärk nr 1 – edendada avaliku ja erasektori investeeringuid kogu investeerimistsükli jooksul, eelkõige teadusuuringuid ja innovatsiooni, ning kasutada paremini ära ELi eelarve riskide vähendamise potentsiaali, et maksimeerida selle ELi lisaväärtust
Erieesmärk nr 2 – lihtsustada juurdepääsu ELi programmidele saadavale rahastamisele kasutajakesksete, kiiremate, lihtsustatud ja ühtlustatud menetluste kaudu ning parandada sidusust ELi vahendite vahel ja liikmesriikide investeeringutega
Erieesmärk nr 3 – suurendada ja suunata investeeringuid ELi strateegilistesse sektoritesse ja tehnoloogiasse, sealhulgas nende aluseks olevatesse väärtusahelatesse, elutähtsasse taristusse, võimettesse ja oskustesse, ning süsinikuheite vähendamise, tervishoiu, biotehnoloogia, põllumajanduse ja biomajanduse ning digi-, julgeoleku- ja vastupanuvõime, kaitsetööstuse ja kosmosesektori toetamiseks.

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Majanduslik mõju

- **Makromajanduslik tasuvus:** eeldatavasti aitab see kaasa SKP kasvule, kiirendab investeerimiskulutusi ja lihtsustab protsesse.
- **Tõhusus ja tootlikkus:** eeldatavasti vähendatakse halduskulusid ja integreeritakse juurdepääsupunktid, mis lihtsustab protsesse kiire majanduskasvuga tööstusharude ja idufirmade jaoks.
- **Lihtsustatud rahastamiskeskond:** väiksemad kulud ning otsinguaja, toetusavalduste ettevalmistamise aja, teavitamiseni kuluva aja ja sihttoetuse saamiseni kuluva aja lühenemine hõlbustavad juurdepääsu rahastamisvahenditele, mis võib suurendada edumäärasid.
- **VKEde toetamine:** ühte fondi koondumine oleks tõenäoliselt kasulik VKEdele, sest neil puuduvad tavaliselt vahendid keerukates ja killustatud süsteemides orienteerumiseks. Lisaks võib strateegiline keskendumine lõhkuvale innovatsioonile pakkuda VKEdele uusi võimalusi kiire majanduskasvuga valdkondades.
- **Turu konkurentsivõime:** fondi eesmärk on suurendada Euroopa ettevõtete, sealhulgas VKEde ja idufirmade konkurentsivõimet, muutes rahastamise kättesaadavamaks ja strateegilisemaks. Algatusega toetatakse Euroopa strateegilist autonoomiat, vähendatakse sõltuvust välismaistest tarneahelatest ja sõltuvust välistest osalejatest ning tugevdatakse seeläbi ELi ettevõtjate turupositsiooni nii riigisiselt kui ka kogu maailmas. Lisaks püütakse sellega paremini siduda teadusuuringud turu arenguga ja viia teadusuuringute prioriteetid kooskõlla tööstuse vajadustega, säilitades samal ajal alusuuringute alt üles suunatud lähenemisviisi.
- **Teadusuuringud ja innovatsioon:** teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamise prognoositavus jääks samaks nagu praegu, kooskõlas aluslepingust tulenevate kohustustega. Samal ajal võib ühte fondi koondumine, mis hõlmab kogu investeerimistsükli, hõlbustada teadusuuringute tulemuste kasutuselevõtmist turul ja siduda rakendusuuringud paremini tööstusprioriteetidega.

Sotsiaalne mõju

- **Tööhõive ja oskused:** suuremad investeerimismahud peaksid suurendama tööhõivet. Fond integreerib oskused, haridus- ja koolitusalgatused ühtsesse raamistikku, mis on kooskõlas tööstuse vajadustega sellistes strateegilistes sektorites nagu puhas tehnoloogia ja tehisintellekt. Selle lähenemisviisiga edendatakse sihtotstarbelisi investeringuid ümber- ja täiendõppesse, tõhustatakse koostöötava hariduse, teadusuuringute ja ettevõtluse vahel ning võimaldatakse kiiret kohanemist esilekerkivate suundumustega.
- **Piirkondlik areng:** strateegilistes piirkondades võib täheldada märkimisväärset majanduskasvu, mis meelitab ligi investeringuid ja ettevõtlust.
- **Tervishoiusektori täiustamine:** ühtlustatud mehhanismide eesmärk on vähendada halduskoormust ja kiirendada kriisidele reageerimist.

Keskkonnamõju

- **Süsinikuheite vähendamise prioriteet:** keskendumine süsinikuheite vähendamisele ja puhtale tehnoloogiale on kooskõlas ELi 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärgiga, mis võib suurendada positiivset kliimamõju.

- **Investeeringute ebakindlus:** suur ebakindlus puhtasse tehnoloogiasse investeerimisel nõuab hoolikat tasakaalu prognoositavuse ja paindlikkuse vahel, et saavutada positiivsed keskkonnatulemused.

1.3.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Seda algatust jälgitakse mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 tulemusraamistiku kaudu, mida käsitletakse eraldi ettepanekus. Käesoleva ettepanekuga kehtestatakse eelarve tulemusraamistiku eeskirjad, sealhulgas programmide hindamise eeskirjad.

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb

- uut meedet
- uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁴⁴
- olemasoleva meetme pikendamist
- ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

EL seisab silmitsi konkurentsivõime lõhega teiste ülemaailmsete osalejatega võrreldes. Lisaks sellele, et USA ja Hiina on kriitilise tähtsusega sektorites ja peamistes innovatsiooniklastrites juhtpositsioonil, võimendavad kõnealused riigid oluliselt suuremat rahalist toetust teadusuuringutele ja innovatsioonile, kasutuselevõtule ja laienemisele. Seetõttu tuleb konkurentsivõime taastamiseks võetavaid meetmeid koordineerida ELi tasandil, et need oleksid tõeliselt tulemuslikud, rõhutades tungivat vajadust luua sihtotstarbeline fond selle tasakaalustamatuse kõrvaldamiseks ning ELi pikaajalise majandusliku vastupanuvõime ja majanduskasvu tagamiseks.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi tasandi meetmete põhjused (eelhindamine)

Ressursside koondamine ELi tasandil võib maksimeerida investeeringute mõju ja lisaväärtust kohapeal ning tuua kaasa mastaabisäästu investeerimisalgatustes, mis muudab need kulutõhusamaks kui siis, kui iga liikmesriik tegutseks iseseisvalt.

Erasektori alainvesteeringud on ELis endiselt püsiv probleem, mis mõjutab paljusid eri liiki investeeringuid, sealhulgas taristut, innovatsiooni, rohe- ja digiüleminekut ning tööstussuutlikkust. Seda alainvesteeringut süvendavad killustatud kapitaliturud, mis takistab säästude tõhusat piiriülest jaotamist tootlikesse investeerimisvõimalustesse. Finantsturgude killustatus piirab piiriüleseid kapitalivooge, vähendab mastaabi ja suurendab investorite riske, mis mõjutab eelkõige VKEsid ja strateegilisi sektoreid.

⁴⁴ Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

Nagu Draghi aruandes märgitakse, on EL praegu maha jäänud mitmes valdkonnas, sealhulgas tehnoloogia arengus, teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuslikkuses, turu dünaamilisuses ja tööstussuutlikkuses. ELi tasandi meetmed on vajalikud, et toetada sellist liiki ja sellise ulatusega projekte, mida ei oleks võimalik teostada juhul, kui liikmesriigid tegutseksid üksi.

ELi toetus loob kriitilise massi suurtele projektidele ja partnerlustele, et avaldada suuremat mõju ja täita üleeuroopalisi ühiskondlikke vajadusi ning võimendada samal ajal rohkem era- ja avaliku sektori investeeringuid. Lisaks on koostöö, mis edendab teadmiste edasikandumist ja riskijagamisvõimalusi, oluline tegur konkurentsivõime suurendamisel. Kogu ELi hõlmav lahendus edendaks mastaabisäästu ja sidusrühmade vahelist koostööd, mis on väga oluline teadmiste väärimise ning organisatsioonilise ja tehnilise suutlikkuse parandamiseks.

ELi rahastamine soodustab ulatuslikku koostööd sidusrühmade vahel ja piiriüleselt ning see vähendab ressursside ja jõupingutuste killustatust ning hõlbustab teadmussiiret sidusrühmade ja sektorite vahel alates alusuuringutest kuni ettevõteteni. ELi rahastamisega kõrvaldatakse riiklikud tõkked ja luuakse võrgustikud, mis loovad kriitilise massi selliste probleemide lahendamiseks nagu kliimanetraalsus, elurikkuse vähenemine, saaste, digiüleminek, julgeolek või valmisolek, mida üksikud liikmesriigid üksi ei suuda lahendada.

ELi rahastamine aitab kõrvaldada turutõrkeid ja mitteoptimaalseid investeerimistingimusi, nagu rohelisatasuga investeeringud ning suured taristuprojektid, mille sotsiaalne kasu kaalub üles erasektori tulu. Vähendades investeerimiskasulikke ja stimuleerides sidusrühmade kaasamist, toetatakse ELi rahaliste vahenditega majanduslikult kasulikke projekte, mis muidu ei pruugi õnnestuda. See suurendab majanduslikku vastupanuvõimet, võimendab erasektori vahendeid, meelitab ligi kapitali ja suurendab tootlikkust kogu ELis, hoogustades SKP kasvu ja edendades pikaajalist stabiilsust.

Koordineeritud rahastamisega tagatakse, et vahenditega lahendatakse ühiseid probleeme ja aidatakse edendada partnerlusi erasektoriga, kooskõlastades poliitilisi ja tööstusprioriteete. See kollektiivne lähenemisviis toetab läbimurdelist innovatsiooni ja strateegilisi eesmärke ning aitab ületada liikmesriikide vahelisi koordineerimispiiranguid.

Oodatav ELi lisaväärtus (*ex post*)

Euroopa Konkurentsivõime Fond pakub terviklikku poliitikameetmete kogumit, et kõrvaldada praegused puudujäägid ELi konkurentsivõimega seotud rahastamiskeskonnas. Sellega loodaks ühtne investeerimissuutlikkus, et toetada strateegilisi sektoreid ja tehnoloogiat, hõlbustada sujuvat investeerimistsükli teadusuuringutest kuni kasutuselevõtuni ELi tasandil ning tugevdada ELi investeerimissuutlikkust ja finantsvõimenduse vahendit. Euroopa Konkurentsivõime Fond lihtsustaks ja ühtlustaks vahendite taotlemise eeskirju ja nõudeid, kehtestades avalduse esitajate jaoks ühtse reeglistiku. See vähendaks keerukust, kõrvaldaks kattuvused ning võimaldaks ELil täielikult ära kasutada oma potentsiaali erakapitali kaasamiseks ja eelarve paindlikkuse suurendamiseks. Uus fond tugevdaks ka sidemeid teadusuuringute, innovatsiooni tootmise ja kasutuselevõtu vahel ning tagaks ELis dünaamilise majandusstruktuuri eesmärgiga edendada Euroopa vastupanuvõimet ja juhtpositsiooni ülemaailmse innovatsiooni ajastul.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Mitme rahastamisvahendi koondamine ühtsesse InvestEU raamistikku 2020. aastal andis väärtuslikke õppetunde, mida uue fondi kavandamisel võimendatakse. Kogemustest nähtus, et eelmiste mitmeaastaste finantsraamistike eeskirjade ja menetluste killustatus ning paljusus tekitas ebatõhusust ja kattuvust nii poliitikaeesmärkide kui ka finantstehingute puhul. Üleminek ühtsele programmile, millel on tugev identiteet, üks eelarvevahendite käsutaja ning ühtsed rahastamiskõlblikkuse, järelevalve ja aruandluse nõuded, aitas lihtsustada juhtimist ja rakendamist. Need õppetunnid rõhutavad kasu, mida annab ühtlustatud ja lihtsustatud raamistik, millest juhitudakse uue fondi arendamisel, et tagada suurem tõhusus, läbipaistvus ja mõju kogu rahastamisahelas.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

Euroopa Konkurentsivõime Fondi eesmärk on lihtsustada ja parandada ELi rahastamist, koondades 12 olemasolevat programmi ühte fondi ning tagades samal ajal tiheda seose teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammiga ning sidususe innovatsioonifondiga. Tänu sellele konsolideerimisele on selliste ELi programmide arv, millega koostoime saavutada, piiratud. Konkurentsivõime koordineerimise töövahendiga tagatakse koostoime riiklikult ja piirkondlikult eelnevalt eraldatud rahastamispakettidega. Eeldatakse, et tekib sünergia fondiga „Globaalne Euroopa“ ELi tööstuse ja ettevõtete konkurentsivõimega seotud aspektides kolmandates riikides (st ühinevates riikides, tärkava turumajandusega riikides ja areneva majandusega riikides).

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Eelarve täitmisel peaks Euroopa Konkurentsivõime Fond pakkuma liidu rahaliste vahendite täielikku kogumit ja tagama koostoime toetatavate poliitikavaldkondade vahel, eelkõige võimaldades lihtsustatud ühiseid väljavalimismenetlusi, et saavutada eesmärged, mis on seotud rohkem kui ühe poliitikavaldkonnaga. Rahastamine peaks keskenduma poliitikaeesmärkide saavutamisele. Seega tuleks peamise lihtsustamismeetmena püüda kuludega sidumata rahastamise võimalikult laialdase kasutamise kaudu kaotada koormav finantsaruandlus.

1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus

piiratud kestus

- hõlmab ajavahemikku 1.1.2028–31.12.2034
- finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul 2028–2034 ja maksete assigneeringutele ajavahemikul 2028–2040.

piiramatu kestus

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viisid

Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- rakendusametite kaudu

Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele
- rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (täpsustada)
- Euroopa Investeeringuspangale ja Euroopa Investeeringufondile
- finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele
- avalik-õiguslikele asutustele
- avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised
- liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis
- liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust ja kellele võib kooskõlas valdkondlike normidega usaldada liidu rahaliste vahendite või eelarveliste tagatiste haldamise niivõrd, kuivõrd selliseid asutusi kontrollivad avalik-õiguslikud asutused või avalikke teenuseid osutavad eraõiguslikud asutused ja kontrollivad organid annavad neile solidaarvastutuse vormis piisavad finantstagatised või samaväärsed finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga.

Märkused

Euroopa Konkurentsivõime Fondi tuleks rakendada otsese ja kaudse eelarve täitmise raames. Määratud rakendusviis peaks kajastama kindlaksmääratud vajadusi suunatuse, paindlikkuse ja tõhususe järele, mida on vaja Euroopa Konkurentsivõime Fondi eesmärkide saavutamiseks.

Igal juhul tuleks Euroopa Konkurentsivõime Fondi vahendeid anda viisil, mis sobib kõige paremini selle eesmärkide saavutamiseks, piirates samal ajal vahendite saajate halduskoormust absoluutse miinimumini.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Euroopa Konkurentsivõime Fondi üldist mõju hinnatakse selle hindamise käigus. Komisjon avaldab hiljemalt neli aastat pärast programmi rakendamise algust rakendusaruande, et hinnata eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme. Komisjon viib hiljemalt kolm aastat pärast programmi programmitöö perioodi lõppu läbi tagasiulatuva hindamise, et hinnata programmi tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust, sidusust ja liidu lisaväärtust.

Euroopa Konkurentsivõime Fondi volitatud üksused annavad komisjonile korrapäraselt aru kooskõlas käesoleva määruse, tulemusraamistiku ja finantsmäärusega.

Komisjon jälgib Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamise tulemuslikkust nii otsese kui ka kaudse eelarve täitmise raames. Otsese eelarve täitmise puhul kohaldab komisjon finantsmääruse 3. peatükis sätestatud eeskirju ja menetlusi. Kaudse eelarve täitmise puhul kohaldavad volitatud üksused oma eeskirju ja menetlusi, mille vastavust finantsmääruse artiklile 157 on hinnatud selles sätestatud nõuetele vastavaks.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Konkurentsivõime toetamiseks on vaja nii otsese kui ka kaudse eelarve täitmise meetmeid. Fondi terviklik ülesehitus võimaldab fondil toetada Euroopa projekte kogu investeerimistsükli vältel alates teadus- ja arendustegevusest kuni tehnoloogia, teenuste ja lahenduste tutvustamise ja turul kasutuselevõtmiseni. Fond saab paindlikult kasutusele võtta finantsmäärusega ette nähtud finantsvahendite täieliku kogumi, sealhulgas sihttoetused, rahastamisvahendid ja hanked.

Fond pakub ka lihtsustatud eeskirju, millega kiirendatakse sihttoetuste andmiseks kuluvat aega ja vähendatakse halduskoormust.

Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendatakse otsese eelarve täitmise raames Euroopa projektidele antavate sihttoetuste kaudu ning otse või kaudselt ECFi InvestEU instrumendi kaudu. Euroopa Konkurentsivõime Fondi projektinõustamist ja VKEde valdkonnaülest toetustegevust rakendatakse kaudse või otsese eelarve täitmise kaudu, sõltuvalt abi laadist.

ECFi InvestEU instrumenti rakendatakse peamiselt kaudse eelarve täitmise raames volitatud üksuste kaudu, kes reeglina aitavad kaasa ka vahendite lõplikele saajatele antavale toetusele. Sõltuvalt poliitiliste eesmärkide saavutamise vajadusest kaalutakse ka eelarve otsese täitmise viise.

Komisjon sõlmib volitatud üksustega tagatislepingud ja/või rahalist toetust käsitlevad lepingud. Kui InvestEU määruse alusel on rakenduspartneriga juba sõlmitud tagatisleping, võib komisjon otsustada seda lepingut muuta, et lisada sellesse ELi täiendav rahaline toetus Euroopa Konkurentsivõime Fondist.

Volitatud üksused koosnevad Euroopa Investeerimispannga Grupist, rahvusvahelistest finantseerimisasutustest, liikmesriikide tugipankadest ja finantseerimisasutustest ning muudest finantsvahendajatest, mis on reguleeritud ja/või pangandussektori järelevalve

all olevad liidu asutused. Liidu rahastatavat toetust annavad volitatud üksused vastavalt nende eeskirjadele ja menetlustele.

Volitatud üksused esitavad komisjonile iga-aastased auditeeritud finantsaruanded, liidu vahendite haldaja kinnitused ning auditite ja kontrollide kokkuvõtted kooskõlas finantsmääruse artikliga 158.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Euroopa Konkurentsivõime Fondi peamised riskid on järgmised:

komisjoni mainerisk pettuse, kuritegeliku või ebaseadusliku tegevuse korral;

risk, et ELi vahendeid kasutatakse ebatõhusalt, kui tegemist on Euroopa projektidega, millel puudub ELi lisaväärtus või millel on väga piiratud lisaväärtus;

finantsrisk, mis tuleneb sihttoetuse saajatele või volitatud üksustele alusetult makstud summadest või komisjonile võlgnetavatest summadest, mis tuleb ELi eelarvesse tagasi nõuda.

Nende riskidega tegelemise sisekontrolliraamistik põhineb komisjoni sisekontrolli põhimõtete rakendamisel ja täpsemalt järgmisel:

volitatud üksuste sambapõhised eelhindamised; kuna volitatud üksused kannavad reeglina osa riskist, on liidu ja volitatud üksuse huvid omavahel kooskõlas, mis leevendab ohtu eelarvele;

ECFi InvestEU instrumendi raames tehtavad rahastamis- ja investeerimistoimingud tehakse vastavalt volitatud üksuste töökorrale ja usaldusväärsele pangandustavale. Valitud volitatud üksused ja komisjon sõlmivad tagatislepingu või rahalist toetust käsitleva lepingu, milles sätestatakse rakendamise seotud üksikasjalikud sätted ja menetlused.

Menetlused ELi vahenditest toetatavate projektide valimiseks kas otse komisjoni poolt või kaudselt volitatud üksuste poolt;

ELi tagatise kasutamiseks luuakse spetsiaalne juhtimisstruktuur (st investeringute komitee).

volitatud üksuste aruandlus ja järelevalve, sealhulgas auditeeritud finantsaruanded, liidu vahendite haldaja kinnitused ning auditite ja kontrollide kokkuvõtted;

välisaudiitorite, siseauditi talituse või Euroopa Kontrollikoja järelauditid ja komisjoni tehtavad kontrollid, sealhulgas aruandluse ja järelevalve kaudu ning

Euroopa Konkurentsivõime Fondi hindamised, sealhulgas rakendamise vahearuanne ja järelhindamine.

2.2.3. *Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)*

Vastutav eelarvevahendite käsutaja tagab kulutõhusa sisekontrollisüsteemi, et hoida veariski eeldatav tase (maksete tegemisel ja lõpetamisel) alla 2 % olulisuse piirmäära.

Komisjoni kehtestatud järelauditid ja -kontrollid ning kaudse eelarve täitmise korral aruandlus, auditite ja kontrollide kokkuvõtte ning volitatud üksuste esitatud liidu vahendite haldaja kinnitused annavad veariskist õiglase ja usaldusväärse ülevaate ning võimaldavad tõhusalt uurida pettuse märke.

Lisaks peaksid sihttoetuste puhul aitama riskide maandamisele ja kontrollide kulutõhususele kaasa ka toetusavalduste eelkontroll enne sihttoetuslepingute allkirjastamist ja toetuskõlblikkuse eeskirjade selgitamine.

Rahastamis- ja investeerimistoimingute ning nõustamisülesannete puhul peaksid komisjoni ja volitatud üksuste tehtavad eelkontrollid koos rahastamiskõlblikkuse eeskirjade selgitamisega samuti aitama maandada riske ja suurendada kontrollide kulutõhusust.

Seoses komisjoni sisekontrollidega tekivad ELi eelarves tehtud kontrollidega seotud kulud. Lisaks võivad kulud tekkida ka volitatud üksustele nende sisekontrollidega seoses makstavate haldustasude tõttu.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Nii otsese kui ka kaudse eelarve täitmise puhul võtab komisjon asjakohaseid meetmeid tagamaks, et Euroopa Liidu finantshuve kaitstakse pettuse, korrupsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastu ennetustegevusega, tõhusa kontrolliga ja eeskirjade eiramise avastamise korral alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega ning vajaduse korral tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega.

Komisjonil või tema esindajatel ja kontrollikojal on õigus auditeerida dokumentide põhjal ja kohapeal kõiki sihttoetuse saajaid, volitatud üksusi, finantsvahendajaid ja vahendite lõplikke saajaid, kes on saanud liidu toetust.

Euroopa Pettustevastasel Ametil on õigus teha kohapealseid kontrole ja inspekteerimisi ettevõtjate puhul, keda selline rahaline toetus otseselt või kaudselt puudutab.

Sellega seoses rakendab komisjon mitmeid meetmeid, näiteks:

- Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamisega seotud otsused, kokkulepped ja lepingud annavad komisjonile, sealhulgas Euroopa Pettustevastasele Ametile ja kontrollikojale selgesõnaliselt õiguse teha auditeid, kohapealseid kontrole ja inspekteerimisi;
- avalduse esitajaid, pakkujaid ning finantsvahendajaid ja vahendite lõplikke saajaid kontrollitakse avaldatud menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumide ning varajase avastamise ja menetlusest kõrvalejätmise süsteemi alusel ning
- jälgitakse kulude ja rahalise toetuse rahastamiskõlblikkuse eeskirju.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamat	EFTA riigid	Kandidaadid ja potentsiaalsed kandidaadid	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
2	04 01 01 – Euroopa Konkurentsivõime Fondi toetuskulud	Liigendamat	JAH	JAH	JAH	JAH/
2	04 02 01 – Üleminek puhtale energiale ja tööstuse süsinikuheite vähendamine	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	JAH
2	04 02 02 – Tervishoid, biotehnoloogia, põllumajandus ja biomajandus	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	JAH
2	04 02 03 – Digitaalne juhtpositsioon	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	JAH
2	04 02 04 – Vastupanuvõime ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmosesektor	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	JAH
2	04 02 05 – Projektinõustamis- ja valdkonnaülesed meetmed	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	JAH
2	04 02 06 – Rahaline toetus ECFi InvestEU instrumendile	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	JAH

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist

Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

Miljardites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr	2
---	----	---

DG			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	MITMEAASTANE FINANTSRAAMIS TIK 2028–2034 KOKKU
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Tegevusassigneeringud										
04 02 01 – Üleminek puhtale energiale ja tööstuse süsinikuheite vähendamine	Kulukohustused	(1a)	2,954	3,516	3,586	3,919	3,997	4,077	4,159	26,210
	Maksed	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
04 02 02 – Tervishoid, biotehnoloogia, põllumajandus ja biomajandus	Kulukohustused	(1b)	2,318	2,702	2,764	3,049	3,117	3,186	3,256	20,393
	Maksed	(2b)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
04 02 03 – Digitaalne juhtpositsioon	Kulukohustused	(1a)	5,833	6,857	7,004	7,701	7,865	8,032	8,202	51,493
	Maksed	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
04 02 04 – Vastupanuvõime ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmosesektor	Kulukohustused	(1a)	14,162	16,713	17,063	18,723	19,114	19,513	19,920	125,204
	Maksed	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
04 02 05 – Projektinõustamis- ja valdkonnaüleised meetmed	Kulukohustused	(1a)	143	143	142	143	143	143	143	1,000
	Maksed	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
04 02 06 – Rahaline toetus ECFi InvestEU instrumendile	Kulukohustused	(1a)	1,000	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	10,000

	Maksed	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ⁴⁵												
04 01 01 – Euroopa Konkurentsivõime Fondi toetuskulud		-3	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
DG <.....> assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b +3	26,41 0	31,43 1	32,05 9	35,05 3	35,73 6	36,45 1	37,18 0			234,300
	Maksed	= 2a + 2b +3	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Optional: if more than one DG is involved in the proposal, please fill in the below tables; if not, please delete them.

DG: <.....>			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2028–2034 KOKKU			
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034				
Tegevusassigneeringud													
Eelarverida	Kulukohustused	(1a)											0
	Maksed	(2a)											0
Eelarverida	Kulukohustused	(1b)											0
	Maksed	(2b)											0
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud													
Eelarverida		-3											0
DG <.....> assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	0	0	0				0	0	0	0	0
	Maksed	= 2a + 2b + 3	0	0	0				0	0	0	0	0

⁴⁵ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamist toetavad kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2028–2034 KOKKU
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	-4	0	0	0	0	0	0	0	0
	Maksed	-5	0	0	0	0	0	0	0	0
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		-6	0	0	0	0	0	0	0	0
RUBRIIGI <...> assigneeringud KOKKU Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	10	0	0	0	0	0	0	0	0
	Maksed	11	0	0	0	0	0	0	0	0

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	4	Halduskulud ⁴⁶
---	----------	---------------------------

DG: <.....>		Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2028–2034 KOKKU
		2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
• Personalikulud		0	0	0	0	0	0	0	0
• Muud halduskulud		0	0	0	0	0	0	0	0
DG <.....> KOKKU	Assigneeringud	0	0	0	0	0	0	0	0

⁴⁶

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 4 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0	0	0	0	0	0	0	0
---	--	---	---	---	---	---	---	---	---

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2028–2034 KOKKU
RUBRIIKIDE 1–4 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	0	0	0	0	0	0	0	0
Mitmeaastase finantsraamistiku	Maksed	0	0	0	0	0	0	0	0

Optional: if the proposal is partly or fully financed from external assigned revenues, fill in the table in Section 3.2.1.2. If not, please delete the whole section.

3.2.1.2. Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr	
---	----	--

DG: <.....>	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2028–2034 KOKKU
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Tegevusassigneeringud								

Mandatory table

			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2028–2034 KOKKU
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	-4	0	0	0	0	0	0	0	0
	Maksed	-5	0	0	0	0	0	0	0	0
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		-6	0	0	0	0	0	0	0	0
RUBRIIGI <...> assigneeringud KOKKU Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	10	0	0	0	0	0	0	0	0
	Maksed	11	0	0	0	0	0	0	0	0

			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2028–2034 KOKKU
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	-4	0	0	0	0	0	0	0	0
	Maksed	-5	0	0	0	0	0	0	0	0
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		-6	0	0	0	0	0	0	0	0
Rubriikide 1–3 assigneeringud KOKKU Mitmeaastase finantsraamistiku (vajalikud vahendid)	Kulukohustused	10	0	0	0	0	0	0	0	0
	Maksed	11	0	0	0	0	0	0	0	0

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	4	Halduskulud⁴⁸						
---	----------	---------------------------------	--	--	--	--	--	--

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Euroopa Konkurentsivõime Fond		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2028–2034 KOKKU
• Personalikulud		164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	1 154,377
• Muud halduskulud		11,00	11,00	11,00	11,00	11,00	11,00	11,00	77,00
KOKKU	Assigneeringud	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	1 231,377

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 4 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	1 231,377
---	---	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2028–2034 KOKKU
RUBRIIKIDE 1–4 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	0	0	0	0	0	0	0	0
Mitmeaastase finantsraamistiku	Maksed	0	0	0	0	0	0	0	0

⁴⁸

Vajalike assigneeringute kindlaksmääramiseks tuleks kasutada keskmisi kulunäitajaid, mis on kättesaadavad BUDGpedia veebilehel.

3.2.2. Hinnanguline tegevussassigneeringutest rahastatav väljund (not to be completed for decentralised agencies)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid ↓			Aasta 2028		Aasta 2029		Aasta 2030		Aasta 2031		Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						KOKKU		
	VÄLJUNDID																		
	Väljundi liik ⁴⁹	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ⁵⁰ ...																			
- Väljund																			
- Väljund																			
- Väljund																			
Erieesmärk nr 1 kokku																			
ERIEESMÄRK nr 2 ...																			
- Väljund																			
Erieesmärk nr 2 kokku																			
KOKKU																			

⁴⁹ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

⁵⁰ Vastavalt punktile 1.3.2. „Erieesmärgid“.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2028– 2034 KOKKU
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
RUBRIIK 4								
Personalikulud	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	1 154,377
Muud halduskulud	11,000	11,000	11,000	11,000	11,000	11,000	11,000	77,000
RUBRIIK 4 kokku	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	1 231,377
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Personalikulud	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Muud halduskulud	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
KOKKU	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

3.2.3.2. Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud

SIHTOTSTARBE VÄLISTULU	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2028– 2034 KOKKU
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
RUBRIIK 4								
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIK 4 kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.3.3. Assigneeringud kokku

HEAKSKIIDETUD EELARVE + SIHTOTSTARBE VÄLISTULU KOKKU	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2028– 2034 KOKKU
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
RUBRIIK 4								
Personalikulud	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	164,911	1 154,377
Muud halduskulud	11,000	11,000	11,000	11,000	11,000	11,000	11,000	77,000
RUBRIIK 4 kokku	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	175,911	1 231,377
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

KOKKU	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

- Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina⁵¹

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	824	824	824	824	824	824	824
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
04 01 01 11 (kaudne teadustegevus)	45	45	45	45	45	45	45
Otsene teadustegevus	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)							
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	99	99	99	99	99	99	99
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY]	– peakorteris	168	168	168	168	168	168
	– ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0	0
04 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)	25	25	25	25	25	25	25
Lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 7	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud	0	0	0	0	0	0	0
KOKKU	1 161	1 161	1 161	1 161	1 161	1 161	1 161

3.2.4.2. Rahastatakse sihtotstarbelisest välistulust

SIHTOTSTARBE LINE VÄLISTULU	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							

⁵¹ Please specify below the table how many FTEs within the number indicated are already assigned to the management of the action and/or can be redeployed within your DG and what are your net needs.

20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	0	0	0	0	0	0	0
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
04 01 01 11 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0
Otsene teadustegevus	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalentina)							
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY]	– peakorteris	0	0	0	0	0	0
	– ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0	0
04 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0	0	0	0
Lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 7	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud	0	0	0	0	0	0	0
KOKKU	0	0	0	0	0	0	0

3.2.4.3. Personalivajadus kokku

HEAKSKIHEDETUD EELARVE + SIHTTOTSTARBELINE VÄLISTULU KOKKU	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	824	824	824	824	824	824	824
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
04 01 01 11 (kaudne teadustegevus)	45	45	45	45	45	45	45
Otsene teadustegevus	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalentina)							
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	99	99	99	99	99	99	99
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY]	– peakorteris	168	168	168	168	168	168
	– delegatsioonides	0	0	0	0	0	0

04 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)	25	25	25	25	25	25	25
Lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 7	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud	0	0	0	0	0	0	0
KOKKU	1 161	1 161	1 161	1 161	1 161	1 161	1 161

Ettepaneku rakendamiseks vajatav personal (täistööaja ekvivalendina)

	Kaetakse komisjoni talituste olemasolevast personalist	Lisapersonal		
			Rahastatakse BA ridadelt	Rahastatakse tasudest
		Rahastatakse rubriigist 7 või teadusuuringute eelarveridadelt		
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad	739	130	ei kohaldata	
Koosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)	247		10	35

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	<p>Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamise juhtimine ning sise- ja väliskoordineerimine</p> <p>Eelarve täitmine kõigi Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharude raames</p> <p>ECFi InvestEU instrumendi rakendamine</p> <p>Projektinõustamis- ja valdkondadevaheliste meetmete rakendamine</p>
Koosseisuvälised töötajad	<p>Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamise juhtimine ning sise- ja väliskoordineerimine</p> <p>Eelarve täitmine kõigi Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharude raames</p> <p>ECFi InvestEU instrumendi rakendamine</p> <p>Projektinõustamis- ja valdkondadevaheliste meetmete rakendamine</p>

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Kohustuslik: järgmises tabelis tuleks esitada parim hinnang ettepanekust/algatusest tulenevate digitehnoloogiaga seotud investeeringute kohta.

Erandkorras, kui see on vajalik ettepaneku/algatuse rakendamiseks, tuleks rubriigi 4 assigneeringud esitada selleks ettenähtud eelarveraal.

Rubriikide 1–4 assigneeringud tuleks kajastada järgmiselt: „Poliitikavaldkondade IT-kulud, mis on eraldatud rakenduskavadele“. Nende kulud kuuluvad tegevuseelarvesse, mida kasutatakse otseselt algatuse rakendamisega seotud IT-platvormide/vahendite taaskasutamiseks/ostmiseks/arendamiseks ja nendega seotud investeeringuteks (nt litsentsid, uuringud, andmete säilitamine jne). Selles tabelis esitatud teave peaks olema kooskõlas 4. jaos „Digimõõde“ esitatud üksikasjadega.

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	MITMEAASTANE FINANTSRAAMIST IK 2028–2034 KOKKU
RUBRIIK 4								
Institutsiooni tasandi IT-kulud	9520200	9520200	9520200	9520200	9520200	9520200	9520200	66641400
RUBRIIK 4 kokku	9520200	9520200	9520200	9520200	9520200	9520200	9520200	66641400
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	1447250	1447250	1447250	1447250	1447250	1447250	1447250	10130750
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	1447250	1447250	1447250	1447250	1447250	1447250	1447250	10130750
KOKKU	1096745 0	1096745 0	1096745 0	1096745 0	1096745 0	1096745 0	1096745 0	76772150

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu
- tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomases rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruuses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu
- nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist

näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Kokku	
		2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Nimetage kaasrahastav asutus									
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU									

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
- omavahenditele
- muudele tuludele
- märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁵²						
		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
Artikkel								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

[...]

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

[...]

4. DIGIMÕÕDE

4.1. Diginõuded

- Leitakse, et ettepanek on digitaalselt asjakohane, kuna sellega luuakse uusi andmeseeriaid. See tugineb siiski programmi „InvestEU“ käsitleva määruse digiraamistikule, eelkõige seoses programmi „InvestEU“ juhtimisteabe süsteemiga, mida kohandatakse, et võtta arvesse Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamist, eelkõige seoses andmevahetusega volitatud üksustega (rakendus- ja nõustamispartnerid), investeringute komitee liikmete ja muude komisjoni talitustega.

⁵² Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

4.2. Andmed

- Komisjoni ja volitatud üksuste vaheline andmevahetus põhineb asjaomastes lepingutes sätestatud nõuetel. See sisaldab tegevus-, finants- ja riskiandmeid, mida esitatakse korrapäraselt (nt perioodilised aruanded) ja juhtumipõhiselt (nt volitatud üksuste poolt toimingute esitamiseks).
- Andmete vahetamine investeeringute komitee liikmetega piirdub toimingutega, mille volitatud üksused esitavad investeeringute komiteele.

4.3. Digilahendused

- Programmi „InvestEU“ olemasolevat juhtimisteabe süsteemi kohandatakse ja kasutatakse ECFi InvestEU instrumendi ja projektinõustamise rakendamiseks.

4.4. Koostalitlusvõime hindamine

- Programmi „InvestEU“ juhtimisteabe süsteemi kasutatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi jaoks ja see säilitab oma koostalitlusvõime omadused, eelkõige järgmiste komisjoni IT-vahendite abil: Secunda+, Ares, Decide ja komisjonisisene teavitussüsteem.

4.5. Digimõõtmekohandamist toetavad meetmed

- Komisjon töötab Euroopa Konkurentsivõime Fondi jaoks välja programmi „InvestEU“ juhtimisteabe süsteemi kohandamiseks mõeldud IT-projekti ja rakendab seda. Sellesse tuleks kaasata süsteemi peamised kasutajad (komisjoni kasutajad, rakendus- ja nõustamispartnerite kasutajad ning investeeringute komitee liikmed).